

Мухаммед Божији Посланик

[Српски – Serbian – صربي]

Др. Ахмед б. Осман ел - Мезјед

Превод: Сенад Мухић

Обрада и ревизија: Фејзо Радончић

Ревизија: Љубица Јовановић

2014 - 1435

IslamHouse.com

﴿ محمد رسول الله ﴾

« باللغة الصربية »

د. أحمد بن عثمان المزيّد

ترجمة: سناد موهيتش

مراجعة: فيزو رادونشيش

مراجعة: ليوبيتسا يوفانوفيتس

2014 - 1435

IslamHouse.com

Мухаммед Божији Посланик

Др. Ахмед б. Осман Ел-Мезјед

Увод

Захвала припада Узвишеном Богу, а нека су мир и благослов на Посланика Мухаммеда, његову породицу, на његове пријатеље и на његове следбенике.

Савремен човек је у великој потреби за спознајом историјских великана који су свету учинили велике услуге, јер су урадили најбоља дела и били су најбољег морала.

Нема сумње да су најбољи међу споменутиим Божијим посланици и веровесници, они које је Он изабрао и којима је доделио посланице, а на самом челу се налазе они посланици који су нам познати, а то су: Нух (Ноје), Ибрахим (Аврам, Абрахам), Муса (Мојсије), Иса (Исус) и Мухаммед, нека је на њих Божији благослов и мир.

Муслимани су дужни да свим народима света представе посланика Мухаммеда, мир над њим¹, и оне вредности које је он за човечанство учинио, а што је пружило огроман допринос у поправљању трасе којом се свет кретао и његовом усмеравању ка исправном путу и природи човека, као и доношењу потпуних промена на верском, економском, политичком и друштвеном плану, а што су потврдили и многи западњачки историчари високог ранга.

Истина је да је најбоље средство за упознавање нашег посланика Мухаммеда, мир над њим, упознавање путем његових речи, поступака и ситуација кроз које је пролазио, а што је оставило велике трагове у целом свету; све је то његова биографија, личност и мисија. *„Ви ћете их препознати по њиховим резултатима.“*

Ово желим појаснити у овој књизи², тако што сам се ослонио на нека казивања Посланика, мир над њим, у многим темама, а које су потребне савременом

¹ Посебно у овом времену када неки муслимани искривљују слику Ислама, неправедно нападајући животе и иметке људи, терористичким и бомбашким нападима, као и отмицама, а све то у име вере, а Ислам са тиме нема ништа.

² Тренутно се приводи крају превод ове књиге на неке светске језике од којих су: енглески, француски, немачки и шпански.

свету. Такође, од циљева ми је било и то да читаоцу постане јасно колика је потреба целог човечанства за применом тих казивања у стварном животу, јер корист од тога имају и појединци и друштво, и држава и цело човечанство, а то је оно чему су позивали сви веровесници и посланици.

Ова књига коју сам писао три године је плод научних скупова на којима сам учествовао у Британији, Њемачкој, Аустрији, Данској и Шведској, а циљ тих скупова био је упознавање Посланика Мухаммеда, мир над њим, и јачање позиције свих осталих посланика.

Тежио сам да ова књига буде почетак енциклопедије лепоте Ислама, кроз коју желим да појасним величанственост, посебност, одлике и интенције вере Ислама и Божијег посланика Мухаммеда, мир над њим.

Човечанство је данас у највећој потреби за спознајом лепоте Ислама и вредности Божијег Посланика, и поступања у складу са тим. У Исламу се налази истинска срећа за човечанство, на овом и на будућем свету, као и леп живот и лек за све проблеме.

По мом виђењу, треба ширити ове лепоте свим расположивим средствима: путем видео и аудио датотека, као и писаним путем, а затим и њихово

достављање целом човечанству путем најважнијих светских језика, и то је најбоље средство за одговор на сумње које неки шире у вези са Исламом, у вези са Божијим посланицима и у вези са светим местима муслимана.

Писање сам започео потврдом да је поштовање и уважавање свих веровесника део муслиманског веровања, јер човек не може бити муслиман уколико не верује у све Божије посланике и веровеснике.

Божији посланик Мухаммед, мир над њим, је појаснио да су веровесници браћа, да им је веровање једно, а то је веровање у једног јединог истинског Бога, а да су им закони различити.

Још као додатак ономе што је речено, поштовање веровесника и посланика у данашњем времену је неизоставна потреба за човечанство како би промовисали заједничке вредности међу народима света.

Зато је доношење закона који кажњавају свакога ко вређа посланике обавеза коју морају донети све светске организације за људска права како би се тиме сачувала вредност посланика и веровесника, па би се на такав начин сачувао и мир у свету.

Ову књигу сам поделио на предговор и четири поглавља:

Прво поглавље:

У њему сам говорио о неким правима које спомиње Божији посланик Мухаммед, мир над њим, па сам споменуо неколико његових казивања која говоре о правима жене, деце, родитеља, потомака, оних који имају посебне потребе, старих, слуга, робова, гостију, сирочади, комшија и др.

Друго поглавље:

Споменуо сам у њему неколико казивања Божијег посланика Мухаммеда, мир над њим, везаних за лепо понашање и добре особине као што су: праведност, самилост, благост, поузданост, храброст, понизност, извршавање обавеза, сигурност, умереност, уравнотеженост, одговорност, самообрачун, поштовање човека, лепо понашање, искреност, љубав, добровољан рад, одстрањивање неправде и борба против ње, хумор и др.

Треће поглавље:

Споменуо сам нека казивања Божијег посланика Мухаммеда, мир над њим, која упозоравају

на штетност ружног опхођења и поступака, као што су: убијање, издаја, срџба, заплашивање људи, превара, чињење нереди међу људима, шпијунирање, лоше мишљење о некоме, корупција, пука вањштина, лењост, самоубиство, неправда, непријатељство и др.

Четврто поглавље:

У њему сам споменуо неколико Посланикових, мир над њим, казивања које се односе на лечење савремених проблема као што су: тероризам, насиље у породици, душевна празнина, забринутост, депресија, опојна средства, проституција, дрога, сиромаштво, проблеми околине и сл.

Ова књига садржи више од седамдесет и две теме и четири стотине казивања Божијег посланика Мухаммеда, мир над њим.

Начин на који сам писао ову књигу састоји се у следећем:

1. Изабрао сам најважније теме које су потребне нашем савременом свету, па сам их поделио на већ споменута четири поглавља.

2. Споменуо сам веродостојна казивања Божијег посланика Мухаммеда, мир над њим, о свакој теми, па сам дао кратак коментар на њих

Циљ ове књиге се неће остварити осим уколико сви будемо учествовали у упознавању животописа нашег Посланика Мухаммеда, мир над њим, и његове благословљене праксе, као и тиме да нашим делима позивамо човечанство ка тој пракси пре него речима.

То је најбоље средство за упознавање са Божијим послаником Мухаммедом, мир над њим, и за његово истинско помагање које је обавеза сваког муслимана и муслиманке.

Ја се, поштовани читаоче, надам да ћеш, читајући ову књигу, упознати животопис посланика Мухаммеда, мир над њим, његова казивања и ставове, као сто су то учинили неки од западних научника, немуслимана, те су због тога казали многе изреке које указују на њихово величање Посланика мир над њим, задивљеност његовом личношћу и одушевљеност његовим особинама и опхођењем према људима.

Један од таквих је енглески књижевник Георге Бернард Шав који је казао: **„Обавеза је да се Мухаммед назове спаситељем човечанства, а ја сам убеђен да, када би неко сличан њему преузео**

вођство у свету, да би се решили многи проблеми на начин који би човечанству донео срећу.³

Каже немачки књижевник Гуетхе (Гете):
„Тражио сам највећег узора за човека, па сам га нашао у посланику Мухаммеду.“⁴

Каже амерички историчар Вилл Дурант: **„Када би пресуђивали ко је великан који је оставио највећи траг на људе, онда би казали да је Мухаммед у повести био један од највећих великана.“**⁵

Каже савремени амерички научник Мајкл Харт:
„Мој избор Мухаммеда као најважније историјске личности можда је много изненадило велики број читалаца до те мере да је то проузроковало нека пропиткивања . Међутим, моје убеђење је да је Мухаммед једина личност која је имала највећи и најизраженији успех на оба плана, и онеме верском, а и световном“.⁶

На крају се захваљујем мом универзитету Краљ Сауд, као што се захваљујем и Светском центру за упознавање са Послаником и његово помагање.

³ Џорџ Бернард Шав, „Јединствени Ислам“, први том.

⁴ Гете, „Вест-остличер Диван“

⁵ Вил Дурант, „Прича о цивилизацији“, 13/59.

⁶ Мајкл Харт, „100: Рангирање најутицајнијих особа у историји“.

Такође се захваљујем многим студентима и студентима који су учесници саудијског пројекта за студирање у иностранству за њихов допринос овој књизи. Ја сам убеђен да они учествују са мном у достављању садржаја ове књиге својим колегама на студијама и другим људима разним средствима: кроз разговор са њима, држање говора у одељењу, кроз предавања, кроз курс за упознавање са Послаником, мир над њим, кроз мини сајмове за које се бира материјал из ове књиге, или се, пак, издвајају њени фрагменти па се објављују на интернету, или кроз поклањање примерака ове књиге.

Молим Бога да ова књига постигне циљ ради којег је и писана, и да свима подари срећу и на овоме, а и на будућем свету.

Написано у часној Ревди у Посланиковој џамији у среду, 15. ребиул-ахира, 1431. х.г.

Др. Ахмед ибн Осман ел-Мезјед

Професор исламских студија на Педагошком факултету Универзитета Краљ Сауд, и оснивач Светског центра за упознавање са Послаником, мир над њим, и његово помагање, при Светској исламској лиги. Контакт: aalmazyad@ksu.edu.sa

ПРЕДГОВОР

- **Живот посланика Мухаммеда, мир над њим, у неколико редова**
- **Веровесници су браћа**
- **Владар Византије као пример за упознавање Посланика, мир над њим**
- **Владар Абесиније као пример за упознавање Посланика, мир над њим**
- **Пример познатог јеврејског рабина за упознавање посланика Мухаммеда, мир над њим**

1. Живот Божијег посланика Мухаммеда, мир над њим, у неколико редова

Његово порекло

Он је Ебу-л-Касим, Мухаммед б.Абдуллах б. Абдул-Муталлиб б. Хашим б. Абду-Менаф б.Кусајј б. Кулаб б. Мурре б. Ка'б б. Лу'ејј б. Галиб б. Фихр б. Малик б. Ен-Надр б. Кинане б. Хузејмех б. Мудрекех б. Иљас б. Мудар б. Низар б. Ме'адд б. Аднан, а Аднан је из лозе Ишмаила сина Аврамовог нека је на њих мир и благослов.

Његова мајка је Амина бинт Вехб б. Абди-Менаф б. Зухре б. Кулаб.

Рођење Мухаммеда, мир над њим

Родио се у Мекки у години у којој је Ебреха ел-Ешрем напао Ка'бу како би је срушио, а та година одговара 570-571-ој години по Исусу,мир над њим.

Родио се у понедељак у месецу реби'у-л-еввелу споменуте године.

Смрт његовог оца и деда

Његов отац је умро док га је мајка још носила у стомаку, а она је умрла када је имао шест годима, па је бригу о њему преузео његов деда Абду-л-Муталлиб који је умро када је Посланик, мир над њим, напунио осам година. Дојила га је Сувејба, робиња Ебу Лехеба, и Халима Ес-С'адијја.

Послаников одгој

Одгајан је као сироче у окриљу свога деде Абду-л-Муталлиба, а након што је он умро, старање о њему је преузео стриц Ебу Талиб, бринећи се о њему и придајући му сву своју пажњу и бригу.

Узвишени Бог је Мухаммеда, мир над њим, сачувао од свих паганских обичаја и недостатака, и подарио му је лепо понашање, тако да га је његов народ прозвао именом Ел-Емин (поуздани, поверљиви) због тога што су код њега увидели поверљивост, искрен говор и чистоћу.

Путовао је Посланик, мир над њим, у Шам са својим стрицем Ебу Талибом ради трговине.

Након тога је по други пут отишао у Шам са

Мејсером, слугом Хатице исто ради трговине, а то је било пре брака с њом.

Након што је Мејсере испричао Хатици о искренности, поверљивости и лепом понашању Посланика, мир над њим, па је она пожелела да се уда за њега.

Када је он напунио 25 година, оженио се Хатицом ћерком Хувейлида, којој је тада било четрдесет година.

Почетак објаве

Када је Мухаммед, мир над њим, напунио четрдесет година, а то је било 610. године по Исусу, мир над њим, Бог га је одабрао за посланство.

Дошао му је анђео Гаврило док је боравио у пећини Хира код Мекке, а Бог му је учинио драгим боравак и осамљивање у тој пећини како би размишљао.

Дошао је анђео Гаврило у пећину Хира, и казао му је: „**Читај!**“ А Мухаммед, мир над њим, му је одговорио: „**Ја не знам да читам.**“ Затим га је узео, јако га стегнуо, а онда му је опет казао: „**Читај!**“, а Посланик му је одговорио да не зна да чита. Тако је урадио три пута, а затим је казао:

Читај у име Господара твога који ствара, ствара човека од зақвачка. Читај, племенит је Господар твој, Који поучава перу, Који човека поучава ономе што не зна.

(Кур'ан, поглавље Ел-Алек, 1-5.)

Након тога Мухаммед, мир над њим, се вратио код Хатице престрашен, те ју је обавестио шта му се десило, па га је она умирила рекавши му: „**Бог те никада неће осрамотити, јер ти одржаваш родбинске везе, говориш истину, угошћујеш госте, удељујеш сиромасима и увек си на помоћи онима који су у невољи.**”

Затим је прошао одређени период, а Објава му није силазила због мудрости коју зна само Бог, а затим је дошла Објава по други пут и са њом наредба којом се наређује позивање, достављање и сношење одговорности. Бог му је објавио:

О ти покривени, устани и опомињи и Господара свога величај и одећу своју очисти и кумира се клони. (Кур'ан, поглавље Ел-Муддессир, 1-5.)

Тако му је Бог овим стиховима наредио да опомиње свој народ и да их позове у Божију веру.

Након тога је Посланик, мир над њим, позивао у Божију веру и старе људе и младиће, и робове и слободне људе, и жене и мушкарце, и белце и црнце,

па су му се неки одазвали, али већина је одбила његов позив.

Фазе Посланикове, мир над њим, мисије:

Своју мисију је започео тајно и то је трајало три године. Позивао је људе појединачно, а након што му је објављено: ***Ти јавно исповедај оно што ти се наређује...*** (Кур'ан, поглавље Ел-Хиџр, 94.), почео је јавно да позива људе, тако што је одлазио на тргове, на места где су се окупљали људи и позивао их је у Божији веру.

Посланикова, мир над њим стрпљивост на увредама

Посланик Мухаммед, мир над њим, је доживео разне врсте непријатности, увреда и потешкоћа од стране свога народа, али био је стрпљив. Након што је његов народ почео све више узнемиравати (неке) његове следбенике, он им је наредио да оду у Абесинију како би побегли од неправде и тираније, па су они то и учинили.

Пресељење Посланика, мир над њим, у Медину

Посланик, мир над њим, се са својим пријатељем Ебу Бекром упутио ка Медини, 622. године по Исусу, мир над њим, остављајући свој завичај у којем је рођен и у којем је одрастао. Након тринаест година трпљења увреда, репресија и малтретирања отишао је другом дому у којем су га становници дочекали са добродошлицом и широкогрудношћу, тако да су поверовали у његово посланство, и уложили су своје иметке и животе у његово чување и помагање њега и његове вере.

У Медини је Посланик, мир над њим, успоставио исламску државу и поставио први грађански устав у повести човечанства и он је познат као Мединска повеља. Посланик, мир над њим, је у њему потврдио миран суживот између појединаца, и различитих друштвених заједница и вера, и бринуо се о правима мањина, што није било познато пре тог периода.

Неке од тачки Мединске повеље

Ово је спис Мухаммеда Веровесника састављен између муслимана из Курејша и Јесриба и

оних који их следе и оних који им се прикључе и који се боре са њима.

1. Они чине једну заједницу мимо осталих људи.

2. Верници, заиста, неће оставити свог члана под теретом обавеза (дуга и породице), а да га уз добротинство не помогну.

3. Богобојазни верници требају да буду против насилника међу њима, или оног ко чини било коју врсту неправде, греха, непријатељства, или оног ко шири смутње међу верницима. Сви морају да буду против таквог макар он био дете неког од њих.

4. Верник не сме, због неверника, да убије верника. Он не сме да помогне невернику против верника.

5. Верници су, уистину, једни другима помагачи и заштитници, мимо осталих људи.

6. Они Јевреји који су чланови наше државе, стичу право на нашу помоћ и подршку. Нико им неће неправду чинити, нити (неком) помоћи против њих.

7. Богобојазни верници се налазе на најлепшој и најисправнијој упуту.

8. Јевреји требају да деле трошкове са верницима докле год буду под ратним дејством.

9. Јевреји племена Бену 'Ауф чине заједницу с верницима. Јевреји имају своју веру, а муслимани имају своју. Ово важи за њих саме, а и њиховештићенике. Онај који чини насиље, или онај који греша, неће упропастити никог осим себе и своју породицу.

10. На Јеврејима је да подмирују своје трошкове, а на муслиманима да подмирују своје.

11. Потпомагаће се (сви) међусобно против непријатеља потписаника ове повеље, па ће једни друге да постичу на чињење добра, а не на чињење зла.

12. За све размирице и несугласице између потписаника ове повеље, за које постоји бојазан да би могле проузроковати смутњу, треба се обратити Богу и Његовом посланику Мухаммеду.

13. Међу њима (потписаницима повеље) мора бити међусобно потпомагаће против оног ко нападне Јесриб (Медину).

14. Ова повеља неће заштити насилнике и грешнике од одговорности. Сигуран је онај који изађе из Медине и онај који остане у њој, само не они који неправду или грех учине, а Бог је са оним који добротворство чини и који је богобојазан а Мухаммед је Божији Посланик.

Најважније ствари којима је позивао Мухаммед, мир над њим

Најважнија ствар којом је почео своју мисију јесте позивање да се богослужење упућује само једином истинском Богу као и остављање обожавања неког мимо Њега. Позивао је ка универзалним вредностима као што су: искреност, правда, равноправност, милосрђе и умереност.

Такође је лепо понашање ставио на висок ниво и учинио га једним од главних средстава којима се човек приближава Богу, па је потврдио да је овај свет место рада за будући свет и да је човек само намесник како би провео живот чинећи корисна дела.

Посланик, мир над њим, је наређивао да се свакоме да његово право, па био он верник или неверник, човек или животиња, а оно на шта је ставио највећи акценат јесте слобода веровања и немогућност присиле уласка у Ислам, потврђујући тиме наредбу Узвишеног Бога:

Нема присиле у веру.

(Кур'ан, поглавље ел-Бекаре, 256.)

Посланикови синови и кћерке

Сву децу коју је имао Посланик, мир над њим, родила му је Хатица бинт Хувејлид, осим сина Ибрахима којег је родила Марија, а коју је Посланику поклонио Мукавкис, краљ Мисра (Египта).

Синови су му:

1. Ел-Касим, по којем је Посланик, мир над њим, добио надимак. Живео је свега неколико дана.

2. Други син који се родио у Медини звао се Ибрахим, а живио је годину и десет месеци. Умро је пре Посланика, мир над њим, три месеца.

3. Абдуллах је још један од његових синова, а звали су га Ет-Тахир (чисти) и Ет-Тајјиб (добри). Умро је за живота Посланика, мир над њим.

Ћерке Посланика, мир над њим, су: Зејнеб, Рукајја, Фатима и Умму Кулсум.

Посланикове, мир над њим, супруге

Када је напунио двадесет пет година оженио се угледном Хатицом бинт Хувејлид која је тада имала четрдесет година. С њом је провео двадесет и пет година брака и није се више женио до њене смрти, а

тада је имала шездесет и пет година, а њему је тада било педесет година. Након њене смрти оженио се са неколико жена, али ниједна није била девица осим Аише, нека је Бог задовољан са њом.

Тај брак са њима у тим годинама има своје мудрости и интенције:

1. Образовни циљ⁷ који се огледао у поучавању његових жена како би оне исламске верске прописе преносиле другим женама, а посебно оне прописе који се тичу жена.

2. Верозаконска мудрост која се огледала у поништавању неких обичаја из периода паганстава, као што је био обичај усвајања. Пример томе је био брак са Зејнеб бинт Цахш.

3. Социјална мудрост, а то се јасно види из женидбе са Аишом, кћерком првог његовог наследника (халифе) Ебу Бекра, нека је Бог

⁷ Један од примера јесте ситуација коју нам преноси Аиша, да је једна становница Медине дошла и упитала Божијег Посланика, мир над њим, како да се окупа након менструације, и тражила је детаљан опис, од чега се Посланик застидео, па ју је Аиша повукла ка себи и насамо јој детаљно појаснила како да поступи. (Бухари, бр.306., и *Сунен Инб Маџе* 1/409., *Муснед Имама Шафије*, бр. 167., и *Ахмедов Муснед*, бр. 24907.

задовољан са њим, а затим женидба са Хафсом, кћерком другог наследника Омера⁸.

4. Политичка мудрост која се огледа у женидби са Цувејријом бинту-л-Харис из племена Бени Мусталик, а такође и женидба са Сафијом бинт Хујејј б. Ахтаб из племена Бену Курејза.

Кроз ово се огледа племенитост Посланика, мир над њим, сврха и циљ у свим његовим браковима, што указује да страст није владала његовим срцем.

⁸ У исту врсту спада и његов брак са удовицом Умму Селеме. Каже Мухаммед Али ес-Сабуни: „Њен муж је погинуо у бици на Ухуду, па је остала сама са четворо сирочади без старатеља. Посланик, мир над њим, није видео боље утехе нити начина старатељства према њој и њеној деци од брака са њом. Када ју је запросио, она се извинила рекавши: 'Ја имам пуно година, мајка сам сирочади и много сам љубоморна.', на шта јој је он одговорио преко изасланика: 'Што се тиче сирочади, ја ћу се бринути о њима, а Бога молим да ти отклони љубомору.' Није марио за њене године, и оженио ју је након њеног пристанка. Одгојио је њену децу, која су нашла своје место у његовом великом срцу, тако да нису уопште осећали губитак оца, јер га је заменио неко ко је био милостивији него њихов отац.“ Видети: Шубухат ве ебатил хауле те'аддуди зеувџатир-ресул, 51.

Посланикова, мир над њим, смрт

Остао је у Медини десет година, а умро је када му је било шездесет и три године. Окупали су га Алија б. Еби Талиб, амица му Аббас б. Абду-л-Муталлиб и други, а имао је три бела ћефина. На сахрану му је дошао велики број муслимана, а нико није имамио (предводио) сахрану због његове величине, јер је он био имам (предводник) као жив, а то је остао и након своје смрти.

Укопан је на месту где му је Бог узео душу, а након што је укопан његова ћерка Фатима је упитала Енеса, нека је Бог задовољан са њим: „**Како можете да стављате земљу на Посланика, мир над њим?**“

Енес ју је казао: „**На дан када је Посланик стигао у Медину, она је сва била у светлу, а на дан када је преселио сва је била у тмини.**“

2. Веровесници су браћа

Сви веровесници су браћа и њих је Бог послао како би људима указали на прави пут и како би их извели из таме на светло. Због тога је Узвишени Бог

веровање у њих учинио условом и темељом имана. Узвишени каже:

Реците: Ми верујемо у Аллаха и у оно што је објављено нама, и у оно што је објављено Ибраму и Ишмаилу и Исаку и Јакову и унуцима и у оно што је дато Мојсију и Исусу и у оно што је дато веровесницима од Госоподара њихова; ми не правимо никакве разлике међу њима и ми се само Њему покоравамо.

(Кур'ан, поглавље Ал-Бекара, 136.)

Зато онај који порекне једног веровесника постаје неверник у Бога и тиме је порекао све посланике, па се због тога муслиман не може звати муслиманом осим уколико не верује прихватајући све посланике и веровеснике.

Каже Посланик, мир над њим: „**Ја сам најпречи човек Исусу сину Мерјемином (Марије), на овом и на оном свету, а сви веровесници су браћа по оцу, мајке су им различите, а вера им је једна.**“⁹

Исламски учењаци кажу: „Деца 'аллата су браћа по оцу, а мајке су им различите, а значење казивања јесте да су им темељи веровања исти, а то је

⁹ Хадис, преноси Бухарија, бр. 3187., и Муслим, бр. 4362.

веровање у једноћу Бога, а прописи и закони су им различити, тако да су они сложни на темељима једноће Бога, а када су у питању огранци верозакона у томе се разликују.¹⁰

Посланиково, мир над њим, поштовање и величање осталих веровесника се огледало у томе да није сматрао једне бољим од других. Тако се од Ебу Хурејре, нека је Бог задовољан са њим, преноси да је казао: „Једном приликом је неки јевреј излагао своју робу па му је понуђено за њу нешто што је мрзео, па је казао: 'Не, тако ми Онога Који је Мојсија одликовао над осталим људима!' То је чуо један енсарија (становник Медине) па је устао и ошамарио га, а онда рекао: 'Говориш то, а посланик Мухаммед је међу нама.' Након тога је овај јевреј отишао до Посланика, мир над њим, и казао је: 'О Ебу-л- Касиме, ја имам уговор и заштићен сам, па какво је стање онога који ме је ударио?' Посланик, мир над њим, је упитао енсарију: 'Зашто си га ударио?', па му је овај споменуо разлог. Посланик, мир над њим, се тада наљутио тако да се то видело на његовом лицу, а

¹⁰ Учењак Невеви, коментар Муслимове збирке хадиса, бр. 119/15.

затим је рекао: **'Немојте једне веровеснике сматрати бољим од других.'**¹¹

А од Енеса б. Малика се преноси да је казао: **„Дошао је један човек Божијем Посланику, мир над њим, и казао: 'О најбоље створење.', а Посланик, мир над њим, му је одговорио: 'То је посланик Аврам, мир над њим.'**¹²

Такође је Посланик, мир над њим, казао: **„Не приличи човеку да каже: 'Ја сам бољи од Јунуса б. Метa.'**¹³

Упитан је Посланику, мир над њим: **„О Посланиче, ко је најплеменитији човек?“**

Посланик, мир над њим, је казао: **„Најплеменитији је онај који је најбогобојазнији.“** Присутни казаше: **„Нисмо те о томе питали!“** Посланик мир над њим, је казао: **„Онда Јосип, син Божијег посланика (Јакова), који је исто тако син Божијег посланика (Исака), који је син Божијег пријатеља (Аврама).“** Присутни поново казаше: **„Нисмо те о томе питали!“** Он је тада казао: **„Онда ме питате о пореклу Арапа и њиховим родовима. Они који су били најбољи**

¹¹ Хадис бележи Бухарија, бр. 3162.

¹² Хадис, преноси Муслим, бр. 4367.

¹³ Хадис, преноси Бухарија, бр. 3144., и Муслим, бр. 4381.

људи у периоду пре Ислама, они су најбољи и у Исламу, само ако се подуче верским прописима.¹⁴

Владар Византије као пример за упознавање Посланика

Обичај Посланика, мир над њим, је био да шаље писма владарима и да их позива у веровање у једног Бога и Судњи дан, као и то да је он последњи Посланик којег је Бог Узвишени послао. Један од таквих владара којима је Посланик, мир над њим, послао писмо јесте и Херакле, владар Византије.

Када му је стигло писмо, желео је да сазна да ли је Посланик, мир над њим, искрен или је лажов па је користио метод у којем је поставио нека питања којима се открива стварно стање неке личности, па је тражио од онога ко одговара на питања да буде искрен како његов одговор не би био у супротности са стварношћу. Изабрао је тако најближег човека Посланику, мир над њим, па је поставио надзорнике који су га слушали, тако да, уколико каже нешто што није истина или покуша да је избегне, да га они упозоре на то.

¹⁴ Хадис, преноси Бухарија, бр. 3144., и Муслим, бр. 4383.

Имајући у виду важност овог догађаја који говори о истинитости и Посланика, мир над њим, и признању те чињенице од стране једног од хршћанских владара, споменућемо га у потпуности због користи и поука које носи у себи.

Ибн Аббас, прича да му је Ебу Суфјан б. Харб казао: „**Отишао сам у Шам¹⁵ у периоду када је између мене и Посланика било примирје¹⁶, па је стигло писмо Посланика, мир над њим, којег је донео Дихје ел-Келби, а било је упућено Хераклу, владару Византије. Дихје је предао писмо намеснику Бусре¹⁷, а он Хераклу. Након тога је Херакле упитао: 'Да ли овде има неко из народа човека који за себе тврди да је веровесник?' Па су одговорили да има. 'Тада сам позван са групом Курејшија и дошли смо код Херакла, па су нас поставили да седнемо испред њега, а он је казао: 'Ко је од вас, по крвном сродству, најближи том човеку који тврди за себе да је веровесник?'**

¹⁵ Територија данашње Сирије, Палестине и Јордана.

¹⁶ Примирје између Посланика, мир над њим, и племена Курејш, 628. године.

¹⁷ Бусра је место које се налази у Сирији, 40.км источно од града Дер'а.

'Ја сам му од њих најближи по сродству' - одговорио сам.

Па су ме примакли да седнем испред њега, а моје другове иза мене. Потом Херакле рече свом преводиоцу:

'Реци им да ћу ја питати овога (указујући на Ебу Суфјана) о оном човеку (Мухаммеду) и ако ми што год слаже, нека га демантују!' Бога ми, да се нисам стидео лажи коју би они могли открити, ја бих на њега нешто и слагао. Затим је (Херакле) рекао преводиоцу да ме упита како ценим његово порекло?

'Он је код нас угледног порекла.', казао сам.

'Да ли је неко од његових предака био владар?'

'Не'., казао сам.

'Да ли сте га оптуживали за лаж пре него што је почео да говори оно што говори?'

'Не. Нисмо.', одговорио сам.

'Да ли га следи угледан свет или пук (слаби и сиромашни)?', питао је.

'Следи га пук (слаби и нејаки).', одговорио сам.

'Да ли се њихов број повећава или смањује?', рече.

'Не смањује, него повећава.', одговорио сам.

'Да ли се ико од њих одметне незадовољан његовом вером након што ју је прихватио?'

'Не', одговорио сам.

'Да ли сте се против њега борили?'

'Да.', одговорио сам.

'Како се борба завршавала?', упитао је.

'Борба између нас и њега промењиве је среће; некада победи он, а некада ми.', казао сам.

'Да ли прекрши задану реч?', упитао је.

'Не, али сада смо у периоду примирја с њим и не знамо шта ће он у њему урадити'. Ниједан одговор није ми пружио могућност да кажем било шта против њега осим овог.

'Да ли је тако нешто говорио неко пре њега.', упитао је, па сам одговорио да није.

Тада је казао преводиоцу да ми каже:

1. 'Питао сам те за његово порекло а ти си споменуо да је он међу вама угледног порекла. То је случај свих посланика, они се појављују у најугледнијој породици свог народа.

2. Даље сам те питао да ли је неко од његових предака био владар, а ти си изјавио да није, а да је неко од његових био владар, казао бих

да је он човек који тражи власт својих предака.

3. Потом сам те питао да ли га следи угледан свет или од њега слабији и сиромашнији? Ти си рекао да га следе слабији, а они су следбеници посланика.

4. Питао сам те да ли сте га сумњичили за лаж пре него што је почео говорити оно што сада говори, одговорио си да нисте па сматрам да сигурно када није лагао на народ како би сада лагао на Бога.

5. Даље сам те питао да ли се било ко од његових следбеника одметнуо незадовољан његовом вером након што ју је прихватио. Ти си одговорио да није. Такво је веровање када његова лепота обузме срца.

6. Питао сам те да ли се њихов број повећава или смањује, па си казао да се њихов број повећава. Тако је са веровањем док се не употпуни.

7. Питао сам те да ли ратујете са њим па си потврдио да ратујете, да је исход променљив, па некад ви победите, а некад он. Такви су посланици, буду искушавани, али на крају победе.

8. Питао сам те да ли испуњава задату реч а

ти си одговорио да испуњава. Такви су посланици, они испуњавају задату реч.

9. Питао сам те да ли је то што говори рекао неко пре њега, па си казао да није, а ја кажем: 'Да је неко пре њега у то позивао казао бих да је следбеник говора који је некад пре казан.'

Затим је упитао шта нам наређује, па сам му одговорио да нам наређује намаз (молитву), зекат (издвајање део иметка за сиромашне), одржавање родбинских веза и чедност. Тада је Херакле казао: 'Ако је то што кажеш истина, он је онда веровесник. Ја сам знао да ће се појавити веровесник, али нисам мислио да ће бити од вас. Када бих знао да ћу до њега доспети, потрудио бих се да се сретнем са њим. А кад бих био код њега, прао бих му ноге. Он ће сигурно освојити ово што је под мојим ногама'.

Каже Ебу Суфјан: Потом је Херакле затражио писмо Божијег Посланика, мир над њим, па је у њему прочитао:

'У име Аллаха, Милостивог, Самилосног.

Од Мухаммеда, Божијег роба и Његовог посланика Хераклу, великану Византинаца.

Нека је спас на оног ко следи Прави пут!

А затим:

Позивам те позивом Ислама: Прими Ислам, бићеш спасен, и Бог ће те наградити двоструком наградом. Ако одбијеш, сносићеш грех свој и грехове својих поданика.

О следбеници Књиге, дођите речи која је једнака и за нас и за вас: да не обожавамо никог осим Аллаха, да му ширк не чинимо (никога и ништа равним не сматрамо), да не сматрамо једни друге боговима осим Аллаха па ако то они одбаце, реците: 'Будите сведоци да смо ми, уистину, муслимани'. (Кур'ан, поглавље Имранова породица, 64.)'

Ебу Суфјан је казао: „Када је Херакле казао шта је имао да каже и када је завршио са читањем писма, око њега је постало бучно, подигли су се гласови и ми смо изведени. Рекао сам својим пратиоцима да је углед Ибн Ебу Кебшета¹⁸ стварно порастао и да га се плаши и владар Византа. Од тада сам био стално у уверењу да ће Мухаммед

¹⁸ Ово је надимак Вехба, Посланиковог деде по мајци. Тако су га називали због непријатељства према Посланику. Споменули су га по овом надимку, а не по надимку по којем је био познат.

заиста победити, све док ми Бог није дао да примим ислам.¹⁹

Владар Абесиније као пример за упознавање Посланика

У казивању које говори о исељавању следбеника Божијег посланика Мухаммеда, мир над њим, у Абесинију након што су били изложени разним искушењима и потешкоћама, спомиње се оно што обухвата мисија Посланика, мир над њим, као што је лепо понашање, брига о људским правима и добротинство према другима. Ово је све укратко споменуо следбеник Мухаммеда, мир над њим, Џа'фер б. Еби Талиб када га је владар Абесиније (Неџашија) у то време упитао о његовој вери и о ономе у шта он позива. Казао је:

„Каква је то вера због које сте напустили ваш народ, а нисте прихватили моју, а ни веру других народа?“

Џа'фер б. Еби Талиб, који је с њим разговарао, рече: **„О владару, ми смо били народ који је био у**

¹⁹ Предају бележе Бухарија, бр. 4188. И Муслим, бр. 3322.

незнању, обожавали смо идоле, јели смо стрвину, чинили смо разврат, кидали смо родбинске везе, чинили смо зло комшијама, јаки су узимали од слабих и тако смо радили док нам Бог није послао Посланика од нас, чије порекло знамо, а били смо уверени у његову искреност, поверљивост и чистоћу. Он нас је позвао да обожавамо само једног Бога и да оставимо оно што смо ми и наши очеви обожавали као што је камење и идоли. Он нам је наредио да истину говоримо, да обавезе испуњавамо, да родбинске везе одржавамо, да комшијама добротинство чинимо, да се устегнемо од забрањених ствари и проливања крви, забранио нам је разврат, лажно сведочење, једење иметка сирочади, осуђивање честитих жена, а наредио нам је да обожавамо само једног Бога и да Му не приписујемо судруга, и наредио нам је намаз (молитву), зекат (давање дела иметка за сиромашне) и пост.“

Тако му је навео неке од ствари везаних за Ислам, а затим је казао: „**Па смо му поверовали и следили смо оно у што је позивао. Обожавали смо само једног Бога и нисмо му приписивали судруга, сматрали смо забрањеним оно што нам је забранио, а дозвољеним оно што нам је дозволио,**

па нам је наш народ постао непријатељ и тлачио нас је, одвраћао нас је од наше вере како би смо се вратили обожавању идола, а оставили обожавање једног Бога, наш народ нас је наговарао да сматрамо дозвољеним оне ружне ствари које смо и пре сматрали дозвољеним. Па када су нас надвладали, тлачили и отежавали нам, и поставили се између нас и наше вере кренули смо у твоју земљу, тебе смо изабрали поред свих осталих, желели смо да будемо у твојој близини и надали смо се да нам код тебе, о владару, неће бити неправда учињена.“

Владар му је тада казао: „Да ли код себе поседујеш нешто од онога са чиме је дошао Посланик?“, а Џа'фер му је одговорио да поседује, након чега му је Нецашија казао: „**Прочитај ми то.**“

Џа'фер му је тада проучио почетак суре Мерјем, а Нецашија је плакао све док му брада није постала влажна од суза. Плакали су и његови бискупи када су чули учење све док им књиге нису постале влажне.

Затим је Нецашија (обраћајући се муслиманима и мушрицима који су дошли код владара да силом врати муслимане назад у Мекку) казао: „**Тако ми Бога, ово што сам чуо, а и оно што**

је објављено Исусу, мир над њим, је из истог извора. Идите, ја вам их никада нећу предати.”²⁰

Пример упознавање Посланика од стране великог јеврејског рабина

Зејд б. Са'нех, један од јеврејских рабина који је желео да се увери у искреност Посланика, мир над њим, изложио је Посланика, мир над њим, испиту кроз његово понашање са људима, али и са онима који су му се супростављали у веровању, па му након тога није преостало ништа друго него да призна његово веровесништво и да постане један од његових следбеника и да поверује у његово посланство.

Абдуллах б. Селам је казао: „**Када је Бог хтео да упути Зејда б. Са'нех на прави пут, он је казао: 'Све знакове који указују на веровесништво Мухаммеда, мир над њим, сам видео на његовом лицу када сам га погледао, осим два која нисам има прилику да спознам, а то су да је његова благост изнад његове љутње и да исказана љутња према њему само повећава његову благост.'**“

²⁰ Предају бележи Ахмед у *Муснеду*, бр. 1649.

Зејд је казао: „Посланик је изашао из својих соба, а са њим је био Алија б.Еби Талиб, па му је дошао човек на јахалици као пустињак, и казао: 'О Божији Посланиче, село у којем живи то и то племе је ушло у Ислам и прихватило га. Ја сам им казао да, уколико прихвате Ислам, биће опскрбљени са свих страна, међутим њих је снашло тешко стање и суша. Ја се сада, о Божији Посланиче, бојим да не напусте Ислам из похлепе као што су и ушли у њега из похлепе. Зато, ако сматраш да треба да им пошаљеш некога са помоћи, учини то.“

Каже Зејд: „Па је Посланик погледао у човека до себе, мислим да је био Омер.“

Па је Омер казао: „Од иметка није остало ништа, о Божији Посланиче.“

Зејд је казао: „Па сам му се приближио и казао му: 'О Мухаммеде, да ли имаш да ми, до одређеног рока, продаш познатих хурми из палмовика тог и тог племена?“

Тада му је Посланик, мир над њим, казао: „Немам, о јевреју, али имам да ти продам до одређеног рока неке друге познате хурме које нису из палмовика тог и тог племена.“

Зејд је казао: „У реду, продај ми их.“

„Након тога сам“, каже Зејд, „извадио врећицу у којој се налазио новац, па сам му дао осамдесет мискала злата (око 340. грама) за хурме које ми је требао дати до одређеног рока. Он је тај новац дао неком човеку и казао му је: 'Иди брзо до њих и дај им овај иметак као опскрбу.' Када је било два или три дана до истека рока, изашао је Божији Посланик, мир над њим, да обави ценазу (сахрану) намаз једном човеку од енсарија, а са њим су били Ебу Бекр, Омер, Осман и група његових следбеника.

Када је клањао ценазу, Посланик, мир над њим, се приближио једном зиду, те се наслонио на њега, а ја сам га ухватио за прса и љутито погледао. Након тога сам га упитао:

'Зар ми нећеш дати мој новац, о Мухаммеде? Тако ми Бога, живећи са вама, нисам синове Абдул-Муталлиба познавао као оне који не враћају дуг.'

Погледао сам у Омера б. Ел-Хаттаба којем су се очи кружиле на лицу, а затим ме је погодио својим погледом, те казао: 'О Божији непријатељу, зар говориш Посланику то што чујем и са њим радиш то што видим. Тако ми Онога Који га је послао са истином, да није онога за шта се бојим да

ће ми измаћи²¹ одсекао бих ти главу овом својом сабљом.'

Посланик, мир над њим, је посматрао Омера веома смирено и сталожено, а затим је казао: 'О Омере, ми смо уистину требамо од тебе нешто друго, а не ово, а то је да мени наредиш да на најлепши начин извршим своју обавезу, а да њему наредиш да на леп начин тражи своје право. Иди Омере и дај му његово право које му припада и још на то додај двадесет прегршти хурми због тога што си га престашио и претио му.'

Омер је отишао са мном, те ми испунио моја права и још на то додао двадесет прегршти хурми, а ја сам га упитао: 'Чему овај вишак?'

Омер ми одговори: 'Посланик, мир над њим, ми је наредио да ти дам овај вишак зато што сам ти претио и преплашио те.'

Казао сам: 'Знаш ли ко сам ја?'

Одговорио је: 'Не знам, ко си ти?'

Казао сам: 'Ја сам Зејд б. Са'нех.'

Поново је упитао: 'Рабин?'

Одговорио сам: 'Да,рабин.'

Омер ме је тада упитао: 'Шта те је навело да

²¹ Рај и вечни живот у њему.

кажеш Божијем Посланику, мир над њим, оно што си казао и да урадиш оно што си урадио?'

Одговорио сам: 'О Омере, у све знакове посланства Мухаммеда, мир над њим, сам се уверио када сам га погледао у лице, осим два, а то су да његова благост надвладава његову љутњу и да исказана љутња према њему повећава само његову благост. Сада сам се и у то уверио, па сведочим, о Омере, да сам ја задовољан Богом као Господарем, Исламом као вером и Мухаммедом, мир над њим, као послаником. И узимам те за сведока да је пола мога иметка - (а ја га највише имам) – као милостиња свим следбеницима Мухаммеда, мир над њим.'

Омер је тада казао: 'Неким следбеницима, јер ти их не можеш обухватити све.'

Казао сам: 'Некима од њих.' Па смо се ја и Омер вратили Божијем Посланику, мир над њим.'

Након тога је Зејд казао: „Сведочим да нема другог Бога Који заслужује да се обожава с правом осим једног Бога и да је Мухаммед Његов роб и посланик.' Поверовао сам у њега и учествовао сам

са њим у многим биткама.“ Погинуоје у бици на Тебуку, борећи се, не бежећи.²²

²² Предају бележи Ибн Хиббан, бр. 288.

ПРВИ ДЕО

Посланик Мухаммед, мир над њим, и људска права

- **Једнакост**
- **Права жена**
- **Права родитеља и ближњих**
- **Права потомака**
- **Права деце**
- **Права слуге**
- **Права комшије**
- **Права госта**
- **Права сирочета**
- **Права слабијег**
- **Права роба**
- **Права старијег**
- **Права оних са посебним потребама**
- **Права пута**
- **Права животиња**

Божији посланик Мухаммед, мир над њим, и права

Арапи су пре посланства Мухаммеда, мир над њим, били различитих племена, убијали су се међусобно и поробљавали су једни друге, тиранија је била закон који је владао овим племенима. Људи нису били једнаки у том периоду, него су богатији искориштавали права у потпуности, а робови нису имали никаквих права, јер су они били власништво својих газди.

Када је у питању жена, њена права су била угрожена у потпуности, она је била власништво свога оца и браће, а затим би постала власништво свога мужа, а након тога власништво његових наследника.

Поред овога били су раширени и пагански обичаји као што су пљачка, отмица и трговина робљем, проституција, убијање женске деце, обожавање кипова и др.

Посланик Мухаммед, мир над њим, се супроставио оваквом јадном стању, па је успоставио систем који обухвата права свих, систем којем пре тога у историји човечанства, ни један други није био сличан.

Након што је позвао људе у обожавање само Бога Узвишеног, почео је са успостављањем једнакости међу људима, те је појаснио права човека и осталих живих бића у свим животним сферама. Права човека, а и друга права у Исламу се одликују по томе што су то права која су постављена од стране Узвишеног Бога, па зато нико од људи не може да их укине, нити може да их избегне.

То су међусобно уравнотежена права која се међусобно не потискују.

То су права која обухватају сва доба човековог живота, било да се ради о детету у утроби, дечаку, младићу, одраслом, старом, здравом или болесном.

Једнакост

Има ли нешто лепше од тога да човек живи у заједници у којој свако има исту прилику и у којој су сви једнаки, а једино што их чини бољим једних од других јесте богобојазност? У заједници у којој слабији има своје право код јаког, а сиромашан код богатог.

Таква су само верска друштва чија је правила поставио Мухаммед, мир над њим, коме је Бог

објавио: *О људи, ми вас од једног човека и једне жене стварамо и на народе и племена вас делимо да бисте се упознали. Најугледнији код Аллаха је онај који је најбогобојазнији. Аллах, уистину, све зна и ништа Му није скривено.*

(Кур'ан, поглавље Ел-Хуџурат, 13.)

Божији Посланик, мир над њим, је казао: „О људи, ваш Господар је један, ваш отац је један и нема предност Арап над неарапом, нити неарап над Арапом, нити има црвена раса предност над црном, нити црна над црвеном осим по богобојазности. Најугледнији код Аллаха је онај који је најбогобојазнији. Јесам ли вам доставио?“²³

И казао је: „Аллах је од вас уклонио охолост из времена цахилијета (периода пре Ислама) и хвалисање пореклом. Људи су потомци Адема, а он је створен од земље.“²⁴

Божији Посланик, мир над њим, је докинуо обичај хвалисања пореклом, а Арапи су у предисламском добу, добу цахилијета, имали обичај да се хвале својим пореклом, док су друге понижавали, па су чак и ратови избијали због тога. Посланик, мир над њим, је казао: „**Четири појаве у**

²³ Предају бележи Ахмед, бр. 22391.

²⁴ Хадис бележи Ет-Тирмизи, бр. 3891., и Ебу Давуд, бр. 4452.

мом уммету (народу) спадају у цахилијет (паганство) и људи их неће оставити: хвалисање пореклом, порицање (вређање) родословља, тражење кише посредством звезда и нарицање за умрлим.²⁵

И казао је: „Ко не буде имао довољно добрих дела ништа му неће помоћи његово порекло.“²⁶

И казао је: „О Фатима, ћерко Мухаммедова, тражи од мене шта желиш, али ја ти код Аллаха нећу бити од користи.“²⁷

И казао је: „Аллах не гледа у ваше изгледе, нити у ваше иметке, него гледа у ваша срца и дела.“²⁸

Права жене

Нема сумње да жена чини пола друштва и да она рађа другу половину, па је тако она цело друштво.

Иако је жена у прошлости била потлачена, иако су јој права била одузета и њена част упрљана, Посланик, мир над њим, је био тај који је бранио

²⁵ Хадис, бележи Муслим, бр. 1550.

²⁶ Хадис, бележи Муслим, бр. 4867.

²⁷ Хадис, бележи Бухарија, бр. 2548., и Муслим, бр. 305.

²⁸ Хадис, бележи Муслим, бр. 4651.

жену, тај који јој је помагао и који јој је дао права о каквим је само могла да сања.

Посланик, мир над њим, је подстицао на љубав, пажњу, самилост, међусобно праштање и занемаривање лоших поступака како би човеков дом стајао на чврстим темељима које олује проблема не могу уништити нити уздрмати.

Узвишени Бог каже:

Са женама лепо живите.

(Кур'ан, поглавље Ен-Ниса, 19.)

Реч 'лепо' означава сваку врсту добра, добротинства, љубазности, хуманости и самилости. Божији Посланик, мир над њим, је казао: „**Бојте се Аллаха када су у питању ваше жене, ви сте их узели са сигурношћу од Аллаха и оне су вам постале дозвољене Његовом речју.**“²⁹

Посланик, мир над њим, је познавао природу жене, те је напоменуо да постоји могућност да она погрешити и да се треба на томе стрпети. Он је казао: „**Опоручујте женама добро.**“³⁰

²⁹ Хадис, бележи Муслим, бр. 2137.

³⁰ Хадис, бележи Бухарија, бр. 4787., Муслим, бр. 2671.

И казао је: „**Најбољи међу вама су они који су бољи према својим породицама, тј. женама, а ја сам најбољи према својој породици.**“³¹

Такође је казао: „**Нека верник не мрзи верницу. Ако му се једна њена особина не свиђа, са другом је задовољан.**“³²

Посланик, мир над њим, је појаснио и какав је грех уколико се учини неправда жени казавши:

„**Највећи грех код Аллаха чини човек који се ожени неком женом, па након што се са њом задовољи, остави је и оде са њеним венчаним даром.**“³³

Посланик, мир над њим, је био узор у нежности и лепом поступању са својим женама.

Једном приликом је казао својој жени Аиши, нека је Бог задовољан са њом: „**Ја уистину знам када се ти наљутиш, а када си задовољна.**” Па га је она упитала: „**О Божији Посланиче, како то знаш?**“, а он јој је одговорио: „**Када будеш задовољна кажеш: 'Јесте, тако ми Господара Мухаммедова.'**, а када си љута кажеш: **'Јесте, тако ми Господара**

³¹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 3830., и ибн Маџе, бр. 1967.

³² Хадис, преноси Муслим, бр., 2672.

³³ Хадис, бележи Хаким, бр. 2743.

Ибрахимова.³⁴ Она рече: „**Тако је, и тако ми Бога, ја избегнем само твоје име.**“³⁴

Са оваквим осећањима и лепим речима Посланик, мир над њим, се опходио према својим женама, а оне су, нека је Бог њима задовољан, узвраћале са истим осећањима.

На једном од путовања Посланик, мир над њим, се такмичио са Аишом, нека је Бог задовољан са њом, која каже: „**Божији Посланик, мир над њим, се тркао са мном па сам га прстигла. Прошло је времена док се нисам угојила, па се поново са мном такмичио и онда ме он прстигао и казао: 'Ово је за онај пут.'**“³⁵

Посланик, мир над њим, је назвао грехом узурпирање права жена рекавши: „**О Аллаху, чиним светим права двоје нејаких: сирочета и жене.**“³⁶

Посланик, мир над њим, је подстицао жене да буду задовољне својим мужевима казавши: „**Хоћете ли да вас обавестим о томе које од вас ће у Рај?**“ Рекле су: „**Да, Божији Посланиче**“, па је он казао: „**То је она која много рађа децу и која је умиљата, а када се наљути и када јој се нанесе зло, или када**

³⁴ Хадис, бележи Бухари, бр. 5614., и Муслим, бр. 4469.

³⁵ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 2214., и Ахмед, бр. 25075.

³⁶ Хадис, бележи Ибн Маџе, бр. 3668., и Ахмед, бр. 9289.

се на њу муж наљути, каже: 'Ово је моја рука у твојој руци. Нећу заспати док не будеш задовољан.'³⁷

Посланик, мир над њим, је подстицао и на то да жену треба интимно задовољити³⁸. Он је казао: „У вашем интимном односу је садака (милостиња).“, па су следбеници упитали: „**О Божији Посланиче, зар и када човек задовољи своје страсти има награду?**“ А он рече: „**Шта мислите када би човек то урадио на недозвољен начин, да ли би имао грех? Исто тако, уколико то уради на дозвољен начин има награду.**“³⁹

Посланик, мир над њим, је наредио да човек доноси опскрбу својој жени и деци и то је учинио најбољим удељивањем.

Божији Посланик, мир над њим, је казао: „Динар који уложиш на Божијем путу,

³⁷ Хадис, бележи Тиберани, бр. 1743.

³⁸ Божији Посланик, мир над њим, је казао Абдуллаху ибн Амру ибн Асу: „**О Абдуллах, да ли је истина да дању постиш, а ноћу клањаш?**“ Он је рекао: „**Да, о Аллахов Посланиче.**“ Посланик му рече: „**Немој тако да радиш, већ некад пости, а некад немој, и клањај и спавај, јер твоје тело има право код тебе, твоје око има право код тебе, и твоја супруга има право код тебе.**“ Хадис, бележи Бухарија, бр. 4903.

³⁹ Хадис, бележи Муслим, бр. 1674.

дinar који уложиш за ослобођење роба, динар који уложиш да би помогао сиромаша, динар који уложиш на своју породицу, најбоље од свега тога је да уложиш на своју породицу.⁴⁰

Такође је казао: „**За све што потрошиш желећи тиме Божију награду, бићеш награђен, па чак и за залогај који ставиш својој жени у уста.**“⁴¹

Казао је и ово: „**Када нахраниш себе, то ти је садака (милостиња), када нахраниш своје дете, то ти је садака (милостиња), када нахраниш своју жену, то ти је садака (милостиња) и када нахраниш свога слугу и то ти је садака (милостиња).**“⁴²

И казао је: „**Човек када напоји своју жену водом има за то награду.**“ Казао је Ел-Ирбад: „**Дошао сам својој жени и дао јој воде и пренео јој оно што сам чуо од Посланика, мир над њим.**“⁴³

⁴⁰ Хадис, бележи Муслим, бр. 1661.

⁴¹ Хадис, бележи Бухари, бр. 54., и Муслим, бр. 3076.

⁴² Хадис, бележи Ахмед, бр. 16550.

⁴³ Хадис, бележи Ахмед, бр. 16529.

Право родитеља и ближњих

Посланик, мир над њим, је наредио да се одржавају родбинске везе, па је упозорио на опасност прекидања веза међу родбином.

Када су у питању родитељи, Ислам је њихова права ставио на велики ниво тако да их је споменуо заједно са правима Бога. Узвишени Бог каже:

И Аллаху се клањајте и судруга Му не приписујте, а родитељима добочинство чините.
(Кур'ан, поглавље Ен-Ниса, 36.)

Посланик, мир над њим, је упитан о најбољем делу, па је казао: „**Намаз (молитва) у његовом времену, а затим добочинство родитељима.**“⁴⁴

Једном приликом је дошао неки човек Божијем Посланику, мир над њим, тражећи од њега дозволу да иде у цихад (борба на Божијем путу), па га је Посланик, мир над њим, упитао: „**Јесу ли ти родитељи живи?**“ Рече: „**Да.**“ Посланик, мир над њим, рече: „**Код њих ти је цихад (борба на Божијем путу).**“⁴⁵

Дошао је неки човек Посланику, мир над њим, и казао му: „**Дошао сам да ти се заветујем на хиџру**

⁴⁴ Хадис, бележи Бухари, бр. 496., и Муслим, бр. 122.

⁴⁵ Хадис, бележи Бухари, бр. 2782., и Муслим, бр. 4623.

(пресељење ради слободног исповедања вере) и оставио сам своје родитеље плачући.“, па му је Посланик, мир над њим, казао: „Врати се њима и учини да се насмеју исто као што си учинио да заплачу.“⁴⁶

Посланик, мир над њима, је наредио одржавање веза са родитељима, па чак и ако нису муслимани. Тако се преноси од Есме бинт Еби Бекр да је казала: „Дошла ми је мајка за време живота Божијег Посланика, мир над њим, а била је многобошкиња, па сам упитала Посланика, мир над њим, о одржавању везе са њом, а он је одговорио: 'Одржавај везу са њом.'⁴⁷

Непослушност родитељима је један од највећих греха, јер је Посланик, мир над њим, казао: „**Велики греси су: многобоштво, непослушност родитељима, убиство и лажно сведочење.**“⁴⁸

И казао је: „**Аллах је проклео онога ко вређа своје родитеље.**“⁴⁹

⁴⁶ Хадис, бележи Ахмед, бр. 6202., и Ебу Давуд, бр. 2166., Несаи, бр. 4093., и Ибн Маџе, бр. 2882.

⁴⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 2427., и Муслим, бр. 1671.

⁴⁸ Хадис, бележи Бухари, бр. 6182.

⁴⁹ Хадис, бележи Ахмед, бр. 816.

Посланик, мир над њим, је о одржавању родбинских веза казао: „**Ко верује у Аллаха и Судњи дан нека одржава родбинске везе.**“⁵⁰

И казао је: „**Најбоља садака (милостиња) је она која је дата рођаку који крије своје непријатељство према теби.**“⁵¹

Посланик, мир над њим, је Укбету б. Амиру казао: „**О Укбе, спој везу са оним који ју је с тобом прекинуо, дај ономе ко је теби ускратио, и окрени се од онога који ти је неправду учинио.**“ У другом предању стоји: „**Опрости ономе ко ти је неправду нанео.**“⁵²

Права синова и ћерки

Посланик, мир над њим, је подстицао на лепо одгојање деце, тако да постану добра омладина и корисни људи за своју веру, домовину и друштво.

Божији Посланик, мир над њим, је казао: „**Није од нас онај који није самилостан према млађима и ко не цени старије.**“⁵³

⁵⁰ Хадис, бележи Бухари, бр. 5673.

⁵¹ Хадис, бележи Ахмед, бр. 14781., и Дарими, бр. 1617.

⁵² Хадис, бележи Ахмед, бр. 16696.

⁵³ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1843., и Ахмед, бр. 6445.

Такође је казао: „Наређујте својој деци да клањају (обављају молитву) од седме године, а ударите⁵⁴ их у десетој ако не буду клањали намаз и раздвајајте их у постељи.“⁵⁵

Преноси се да је Посланик, мир над њим, казао: „Најбоље што отац може оставити својој деци јесте леп одгој.“⁵⁶

Посланик, мир над њим, је подучавао децу како да једу и пију, па је једном приликом обратио дечаку и казао: „О дечаче, спомени Аллахово име, једи десном руком и једи испред себе.“⁵⁷

Посланик, мир над њим, је одгој женске деце посебно истакнуо. Аиша, је казала: „Једном приликом је код мене ушла жена и са њом две ћерке, тражећи нешто, а ја нисам имала ништа друго осим једне хурме, па сам је дала жени, а она ју је располовила и дала ћеркама, а себи није узела, те је затим устала и отишла. Након тога је ушао Посланик, мир над њим, па сам га о томе обавестила, а он је казао: 'Ко буде искушан са

⁵⁴ Тј. истуците их, али не јако, него нпр. оловком или прутућем.

⁵⁵ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 418., и Ахмед, бр. 6467.

⁵⁶ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1875., и Ахмед, бр. 16118.

⁵⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 4957., и Муслим, бр. 4763.

женском децом, па им чини добро, она ће му бити заштита од ватре.⁵⁸

А у предаји од Тирмизија стоји: **„Ко буде искушан женском децом, па се стрпи, она ће му бити застор од Ватре.**⁵⁹

Посланик, мир над њим, је, такође, казао: **„Ко одгоји две девојчице све док не постану пунолетне, на Судњем дану ће бити са мнош.**⁶⁰ (па је Посланик, мир над њим, саставио своје прсте).

Рекао је и ово: **„Ко буде имао три ћерке или три сестре или две ћерке или две сестре па их одгоји и добро им чини, а затим их уда, награда му је Рај.**⁶¹

Посланик, мир над њим, је, када би му улазила ћерка Фатима, устајао да је пољуби, а затим би је ставио да седи на његово место.⁶²

Од права које је Посланик, мир над њим, дао деци јесте и то да имају удео у иметку свога оца.

Наводи се да је Сад б. Еби Векас хтео да удели две трећине свога иметка на Божијем путу, па му је

⁵⁸ Хадис, бележи Бухари, бр. 1329., и Муслим, бр. 4763.

⁵⁹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1836., и Ебу Давуд, бр. 4481.

⁶⁰ Хадис, бележи Муслим, бр. 4765.

⁶¹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1839.

⁶² Хадис, бележи Тирмизи, бр. 3807.

Посланик, мир над њим, казао да то не чини. Са'д га је упитао може ли једну трећину, а Посланик, мир над њим, му је одговорио: „**Трећина може, а и то је пуно. Боље ти је да своје наследнике оставиш богате него сиромашне, па да траже од људи.**“⁶³

Права деце

Детињство је тајна живота, животно уживање и дар од Узвишеног Бога, чију вредност може знати само онај којем је ускраћено и за остварење тога је уложио све што је вредно. Брига о деци, самилост и благост су ствари на које је Божији Посланик, мир над њим, подстицао и похвалио сваког онога ко тако чини.

Једном приликом су неки бедуини дошли Посланику, мир над њим, и упитали га: „**Да ли ви љубите своју децу, на што је Посланик, мир над њим, одговорио потврдно.**“ Они рекоше: „**Али ми не љубимо нашу децу.**“ **Посланик, мир над њим,**

⁶³ Хадис, преноси Бухари, бр. 1213., и Муслим, бр. 3076.

им одговори: „Шта ја могу кад вам је Аллах одузео милост из срца?“⁶⁴

Посланик, мир над њим, би често одлазио у далека села Медине да посети свога сина Ибрахима који је тамо дојио. Тамо је одлазио само да би пољубио свога сина, а затим би се враћао.⁶⁵

Када је умро Послаников унук, његове очи су засузиле, па му је Са'д б. Убаде казао: **„Шта је то Божији Посланиче?“**, а он му је одговорио: **„То је самилост коју је Аллах улио у срца својих робова, а Аллах се неће смиловати осим онима који су самилосни.“⁶⁶**

Од Енеса, се преноси да је Божији Посланик, мир над њим, посећивао енсарије, становнике Медине, па би пољубио њихову децу и помиловао их по глави.⁶⁷

Посланик, мир над њим, би клањао и у таквом стању би држао Умаму, своју унуку, ћерку своје ћерке Зејнеб. Када би устајао, узимао би је, а када би се спуштао на сеџду (лицем на тло), остављао би је.⁶⁸

⁶⁴ Хадис, бележи Бухари, бр. 5539., и Муслим, бр. 4281.

⁶⁵ Хадис, бележи Муслим, бр. 4280.

⁶⁶ Хадис, бележи Бухари, бр. 5223., и Муслим, бр. 1531

⁶⁷ Хадис, бележи Ибн Хиббан, бр. 459.

⁶⁸ Хадис, бележи Бухари, бр. 486., и Муслим, бр. 844.

Посланик, мир над њим, је казао: „**Ко растави дете од његове мајке, Аллах ће њега на Судњем дану раставити од оних које је волео.**“⁶⁹

Он је дозвољавао да деца седе тамо где и одрасли и давао им је сва права која је давао и другима.

Од Сехла б. Са'да Ес-Са'идија се преноси предаја у којој се наводи: „**Када је Посланику, мир над њим, била донета посуда са пићем, он се напио. Са његове леве стране су седели старији, а са десне дете, па би он казао дечаку: 'Хоћеш ли дозволити да прво дам овим старијим.'** (јер је ред) да се почне са десне стране). Дечак, који је био паметан, одговори: '**Не, тако ми Аллага, мој удео нећу дати никоме.'** Посланик, мир над њим, му је након тога дао посуду у руку.“⁷⁰

Посланик, мир над њим, је и оном детету које се роди и одвоји од мајке (изађе из стомака) дао право да буде наследник.

Он је уважавао њихова осећања и посећивао их је у њиховим кућама и местима где су се састајали, те би био благ са њима и миловао их по главама. Међу

⁶⁹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1491., и Ахмед, бр. 22401.

⁷⁰ Хадис, бележи Бухари, бр. 2271., и Муслим, бр. 3786.

њима би организовао такмичења и поклањао је награде.

Права слуге

Стандард сваке цивилизације огледа се у његовом односу према сиромашнима, слабима и онима који немају могућности да дођу до предпостављених и оних који доносе одлуке. Таквој врста људи припадају и слуге који раде у кућама код богатих и угледних. Њима је Посланик, мир над њим, дао сва права, саслушавао је њихове молбе и мишљења, и поштовао би их у потпуности.

Доказ томе су речи Енеса б. Малика, нека је Бог задовољан са њим: „**Служио сам Посланика, мир над њим, десет година и никад ми није казао ни ух. Уколико бих нешто урадио, никада ми није рекао зашто сам то урадио, а уколико нисам урадио, никада ми није рекао зашто ниси.**“⁷¹

Наводи се предаја да је једна мединска робиња узела Посланика, мир над њим, за руку, па га је

⁷¹ Хадис, бележи Бухари, бр. 5578., и Муслим, бр. 4269.

одвела тамо где је желела да јој помогне то што је желела.⁷²

Посланик, мир над њим, је упозорио на узнемиравање слуге, па макар он био и роб који је у нечијем власништву, те је нагласио да је узнемиравање роба један од разлога због којег може бити ослобођен од ропства. Рекао је Божији Посланик, мир над њим: **„Ко ошамари или удари онога који је у његовом власништву, може се откупити само ако га ослободи.“**⁷³

Преноси се од Ебу Мес'уда Ел-Енсарија да је казао: **„Ударио сам свога слугу бичем, па сам иза себе чуо глас: 'Знај Ебу Месуде.' Тај глас нисам разумио јер сам био превише љут. Након што се приближио, увидео сам да је то Божији Посланик, мир над њим, па је опет казао: 'Знај Ебу Месуде, знај Ебу Месуде.' Након тога сам бацио бич из своје руке, а он је казао: 'Знај Ебу Месуде да је Бог Узвишени моћнији од тебе више него ти од овог момка.' Након тога сам казао: 'Никада више нећу ударити роба.“** У другој верзији стоји: **„О Божији Посланиче, ослобађам га желећи Божије задовољство.“**, па му је Посланик, мир над њим,

⁷² Хадис, бележи Бухари, бр.5610.

⁷³ Хадис, бележи Муслим, бр. 3130.

казао: „**Када то не би учинио, Ватра би те дотакла.**“⁷⁴, тј. то не можеш учинити добровољно, него ти је то обавеза, јер си га ударио бичем.

На овакав начин се Посланик борио против ропства, па је тако много робова ослобођено.

Посланик, мир над њим, је забранио да се роб оптерећује преко његових могућности казавши: „**Робу припада храна и одећа и не сме се оптеретити преко његових могућности.**“⁷⁵

Једном приликом неки човек је дошао Посланику, мир над њим, и упитао га : „**О Божији Посланиче, колико пута да опростим своме робу, а он је одговорио: седамдесет пута сваки дан.**“⁷⁶

Права комшије

Велики број људи не посећује своје комшије и не пита за њих. Има људи који узнемиравају своје комшије, а да то и не знају. Некада се човек разболи и у потреби је да му његов комшија помогне, али не може доћи до њега у том тешком стању. Оваква врста

⁷⁴ Хадис, бележи Муслим, бр. 3135.

⁷⁵ Хадис, бележи Муслим, бр. 3141.

⁷⁶ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4496., и Тирмизи, бр. 1872.

изолације је резултат савременог живота који је учинио да многи људи забораве своје обавезе према заједници.

Због велике важности права комшије Посланик, мир над њим, је казао: **„Цибрил (анђео Гаврило) ми је толико опоручивао комшију да сам помислио да ће комшија бити један од наследника свога комшије.“**⁷⁷, тј. помислио сам да ће комшија имати удео у оставштини свога комшије.

И казао је: **„Најбољи код Аллаха су они који су најбољи према својим пријатељима, а најбоље комшије су они који су најбољи према својим комшијама.“**⁷⁸

Такође је казао: **„Горе је човеку да почини блуд са женом свога комшије, него да то почини са десет других жена. Горе је човеку да украде нешто из куће свога комшије, него да украде из десет других кућа.“**⁷⁹

Казао је и ово: **„Ко верује у Аллаха и Судњи дан нека не узнемирава свога комшију.“**⁸⁰

⁷⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 5555., и Муслим, бр. 4757.

⁷⁸ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1867., и Ахмед, бр. 6278.

⁷⁹ Хадис, бележи Ахмед, бр. 22734.

⁸⁰ Хадис, бележи Бухари, бр. 5559., и Муслим, бр. 68.

А у предаји код Муслима стоји: „**Ко верује у Бога и Судњи дан нека чини добро своме комшији.**“⁸¹

И казао је: „**Није верник онај који се засити, а његов комшија је гладан.**“⁸²

И казао је: „**О Ебу Зерре, када скуваш супу, додај више воде и понуди то и комшији.**“⁸³

И казао је: „**Колико ли је оних који живе поред свог комшије и говоре: 'Господару, питај онога зашто ми је закључао своја врата и забранио ми своје добро.**“⁸⁴

Права госта

Леп гест на чијој лепоти су се сложили људи јесте одавање почести госту, те његов дочек са добродошлицом. Због тога, налазимо да је Посланик,

⁸¹ Хадис, бележи Муслим, бр. 69.

⁸² Хадис, бележи Хаким, бр. 167.

⁸³ Хадис, бележи Муслим, бр. 4758.

⁸⁴ Хадис, бележи Бухари у *Ел-едебу-л-муфреду*, бр. 62. Учењак Абдулмухсин ел- Аббад каже: „Да ли је гостопримство од три дана обавезно или похвално? Одговор је: Обавезно. То је право госта и он се не сме отерати.“ Видети: *Шерху Сунени Еби Давуд*, 19/485.

мир над њим, спојио веровање у Бога Узвишеног и почаст госту. Он, мир над њим, је казао:

„Ко верује у Аллаха и Судњи дан нека почаст свога госта.“⁸⁵

Када је у питању путник којем је онемогућено даље путовање, Посланик, мир над њим, је наредио онима код којих он борави да се према њему лепо односе три дана, казавши: **„Обавезно гостопримство траје три дана, а након тога је добротинство.“⁸⁶**

Од госта се тражи да не отежава домаћину тако што ће се дуго задржавати да не би тиме правио потешкоће, јер је Посланик, мир над њим, казао:

„Није дозвољено госту да остаје дуже како не би стварао потешкоће домаћину.“⁸⁷

Права сирочади

Ислам наређује да се води брига о сирочадима, да им се добротинство чини као и то да им се пружи рука помоћи. Узвишени каже: ***И сироче не уцвили.*** (Кур'ан, поглавље Ед-Духа, 9.)

⁸⁵ Хадис, бележи Бухари, бр. 5560., и Муслим, бр. 3255.

⁸⁶ Хадис, бележи Бухари, бр. 5995., и Муслим, бр. 3256.

⁸⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 5670., и Тирмизи, бр. 1891.

Посланик, мир над њим, је казао:

„Ја и онај који води бригу о сирочету ћемо у Рају бити (близу) као ова два прста.“⁸⁸ , па је показао своја два прста, кажипрст и средњи прст.

Посланик, мир над њим, је упозорио да је једење иметка сирочета један од великих греха, казавши: **„Клоните се седам упропашћујућих греха.“** Присутни су упитали: **„Који су то греси?“** Он је одговорио: **„Ширк (многобоштво), бављење сихром (враџбином), бесправно убијање, камата, једење иметка сирочета, бежање са бојног поља и потвора честитих верница.“⁸⁹**

Божији Посланик, мир над њим, је казао: **„Ко муслиманско сироче узме да храни све док се не осамостали, Рај му је загарантован.“⁹⁰**

Једном приликом дошао је неки човек Посланику, мир над њим, жалећи се на окрутност у своје срцу, па га је Посланик, мир над њим, упитао:

„Желиш да ти срце буде благо и да постигнеш оно што ти је потребно? Онда буди благ према сирочету, помилуј га по глави, нахрани га

⁸⁸ Хадис, бележи Бухари, бр. 4892., и Тирмизи, бр. 1841.

⁸⁹ Хадис, бележи Бухари, бр. 2560., и Муслим, бр. 129.

⁹⁰ Хадис, бележи Ахмед, бр. 18252.

оном храном коју ти једеш. Тако ће ти срце постати благо и постићи ћеш шта желиш.⁹¹

Права слабих и сиромашних

Посланик, мир над њим, је водио рачуна о слабијима, онима који нису имали иметка а ни породице. Примао би од оних који би чинили добро, а прелазио би преко њихових грешака. Њихове потребе је журно извршавао, а уколико би им била причињена штета или би били узнемирени, па макар и са речју која би их наљутила, Посланик, мир над њим, би им ту штету отклањао.

Преноси се од Аиза б. Амра да је Ебу Суфјан, један од великана племена Курејш, прошао са делегацијом поред Селмана ел-Фарисија, Сухејба Ер-Румија и Билала Ел-Хабешија, а они су некада били робови и били су сиромашни, па су казали: „**Божије сабље нису узеле своје право код Божијих непријатеља.**“ Ебу Бекр је упитао: „**Зар то кажете вођи и прваку Курејшија?**“ Након тога је отишао Посланику, мир над њим, и обавестио га о томе, а он

⁹¹ Хадис, преноси Таберани, бр. 10173.

му је казао: „**О Ебу Бекре, можда си их наљутио. Ако си то учинио,,онда си и Госпадара наљутио.**“

Па је Ебу Бекр отишао до њих и упитао их: „**Браћо моја, јесам ли вас наљутио?**“, а они су му одговорили: „**Ниси, Аллах ти опростио, брате.**“⁹²

Божији Посланик, мир над њим, је казао: „**Можда баш онај чупави прашњави човек којег људи терају од својих врата када би од Бога затражио нешто – Он би му то услишио.**“⁹³

Посланик, мир над њим, је подучавао своје следбенике да иметак, друштвени положај и престиж не дају човеку вредност уколико је не заслужи. А сиромаштво, мањак иметка и низак статус у друштву неће човеку умањити вредност коју је заслужио.

Једном приликом је неки човек са својим пријатељима прошао поред Посланика, мир над њим, па их је он упитао: „**Шта мислите о овоме човеку?**“
Они су одговорили: „Он је један од најугледнијих људи. Он, тако ми Бога, када би запресио неку, она би пристала, када би се за нешто заузео, то би било примљено, а када би говорио, то би се слушало.“

Посланик, мир над њим, је ћутао. Након тога је прошао један сиромашан муслиман, па је Посланик

⁹² Хадис, преноси Муслим, бр. 4559.

⁹³ Хадис, преноси Муслим, бр. 4754.

упитао: „Шта мислите о њему?“, а они су одговорили: „Када би он запресио жену, не би га прихватила, када би у нечему посредовао то се не би примило, а када би говорио то се не би слушало.“ Затим је Посланик, мир над њим, о сиромаху казао: „Овај је бољи него препун свет онаквих.“⁹⁴

Божији Посланик, мир над њим, је казао: „**Хоћете ли да вас обавестим о становницима Раја? То је сваки слабић који, када би од Бога нешто затражио, Он би му то испунио.**

Хоћете ли да вас обавестим о становницима Ватре? То је сваки сурови, непокорни и охоли.“⁹⁵

Један од доказа да се Посланик, мир над њим, бринуо за слабије јесте случај где је једна црнкиња која је чистила џамију, престала долазити, па је Посланик упитао за њу, а они су му одговорили да је умрла. Тада је он упитао: „**Како ме нисте обавестили? Покажите ми њен гроб.**“ Након што су му показали, он јој је клањао ценазу (намаз који се клања за умрлу особу).⁹⁶

⁹⁴ Хадис, бележи Бухари, бр. 4701., и Ибн Маџе, бр. 4110.

⁹⁵ Хадис, бележи Бухари, бр. 4537., и Муслим, бр. 5093.

⁹⁶ Хадис, бележи Муслим, бр. 1588., и Ибн Маџе, бр. 1522.

Друштво у којем слаби и сиромашни осећају да су битни и да се одговорни о њима брину јесте друштво у којем влада солидарност, милосрђе и хуманост чије се благодати просипају на свакога.

Због тога је Посланик, мир над њим, казао:

„Коме Бог да власт у нечему што се тиче муслимана, па он занемари њихове потребе и учини их сиромасима, Бог ће њега занемарити, оставити и осиромашити на Судњем дану.“⁹⁷

У предаји коју бележи Тирмизи казао је: **„Који год вођа затвори врата пред оним ко има неку потребу или пред сиромасима, Бог ће затворити врата небеса кад он буде у некој потреби и сиромаштву.“⁹⁸**

И казао је: **„Ко буде имао власт над људима, па затвори своја врата пред сиромашним, оним коме је учињена неправда или оним ко има неку потребу, Бог Узвишени ће затворити врата Своје милости када он буде имао неку потребу, или буде сиромашан.“⁹⁹**

⁹⁷ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 2559.

⁹⁸ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1253.

⁹⁹ Хадис, бележи Ахмед, бр. 15097.

Посланик, мир над њим, је позвао комплетно друштво да стане у одбрану оних којима су права узурпирана без обзира какав имао положај и углед.

Тако је направио везу између овог питања и питања вредности једног народа или заједнице казавши: **„Како да Бог цени народ у којем слабији не узимају своје право од богатих, а богатима то неће нанети штету.“**¹⁰⁰

Права робова

Посланик, мир над њим, је послан друштву које је било сачињено од робовласника и робова.

Робовима није припадало никакво право, било да се ради о имовинском, социјалном или политичком праву. Посланик, мир над њим, је подигао њихов статус и подстицао је на њихово ослобађање, а и за такве поступке је обећао велику награду.

Један од Посланикових, мир над њим, савета у погледу робова био је: **„Бојте се Бога у погледу онога што поседујете.“**¹⁰¹

¹⁰⁰ Хадис, бележи Ибн Маџе, бр. 2417.

¹⁰¹ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4489., и Ахмед, 552.

Он је казао: „Ваши робови, ваши робови. Храните их оном храном коју ви једете, облачите их оном врстом одеће коју ви облачите. Ако ураде неку непослушност коју ви не желите да опростите, продајте их, а немојте их мучити.“¹⁰²

Такође је казао: „То су ваша браћа која вам служе и коју је Бог учинио да буду у вашем поседу. Онај који буде имао свога брата као роба, онда нека га храни храном коју он једе а и нека му даје одећу коју он облачи, и нека га не оптерећује оним што не може поднети, а ако га оптерети са нечим што не може поднети нека му помогне.“¹⁰³

Такође је казао: „Ко неправедно удари роба, биће му враћено на Судњем дану.“¹⁰⁴

Казао је и: „Ко ошамари или удари свога роба, мора га ослободити да би се откупио.“¹⁰⁵

Посланик, мир над њим, је подстицао на ослобођање робова казавши: „Који год муслиман ослободи другог муслимана, он ће му бити откупнина од Ватре, и биће награђен за сваку његову кост, а која год муслиманка ослободи

¹⁰² Хадис, бележи Ахмед, бр. 15813.

¹⁰³ Хадис, бележи Бухари, бр. 2359., и Тирмизи, бр. 1868.

¹⁰⁴ Хадис, бележи Бухари у *Сахиху-л-едеб-муфред*, бр. 134.

¹⁰⁵ Хадис, бележи Муслим, бр. 3130., и Ебу Давуд, бр. 4500.

другу муслиманку, она ће јој бити откуп од Ватре и биће награђена за сваку њену кост. А који год муслиман ослободи две муслиманке, оне ће му бити откуп од Ватре и биће награђен за сваку њихову кост.¹⁰⁶

Од Абдуллаха б. Амра се преноси да му је дошао кахреман (менаџер-саветник) и упитао га: „**Да ли си својим робовима дао храну?**“ Одговорио је: „**Не.**“ Тада кахреман рече: „**Иди и дај им храну, јер је Посланик, мир над њим, казао: 'Довољно ти је греха да ускратиш храну онима које поседујеш.**“¹⁰⁷

И казао је: „**Бог ће казнити сваког онога ко буде кажњавао људе на овом свету.**“¹⁰⁸

Права старијих

Старије особе су зашле у године у које осећају усамљеност и последице старости, попут слабости, болести и томе слично. Они су, такође, људи који имају искуство и мудрост, и зато је потребно да их друштво не занемарује, већ их треба поштовати и

¹⁰⁶ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1467., и Ебу Давуд, бр. 3453.

¹⁰⁷ Хадис, бележи Муслим, бр. 16629.

¹⁰⁸ Хадис, бележи Муслим, бр. 4734., и Ебу Давуд, бр. 2648.

ценити, и треба се окористити њиховим искуством и могућностима.

Посланик, мир над њим, се поносио старијим људима и говорио о њиховим вредностима, као и то да они имају велико право у друштву. Он, мир над њим, је казао: **„Ко буде имао у Исламу једну седу длаку, она ће му бити светиљка на Судњем дану.“**¹⁰⁹

Посланик, мир над њим, је подстицао на поштовање старијих, па је тако казао: **„Један од начина величања Бога јесте поштовање старијег муслимана.“**¹¹⁰

Посланик, мир над њим, је давао предност старијима приликом пијења. Погледај само овај хадис у којем на видело излази Посланиково, мир над њим, поштивање старијих и деце, у истом смеру. Од Сехла б Са'да Ес-Саидија се преноси да је Посланику, мир над њим, донета посуда са пићем, па је пио из ње. Са његове леве стране су седели старији, а са десне дечак, те је казао дечаку: **„Хоћеш ли дозволити да прво дам овим старијима?“** Дечак рече. **„Не, тако ми Бога, мој удео од тебе нећу дати никоме.“**

¹⁰⁹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1558., и Несаи, бр. 3091.

¹¹⁰ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4203.

Посланик, мир над њим, му даде посуду у руку.¹¹¹

Гле чуда! Аллахов Посланик, мир над њим, печат свих посланик и веровесника, тражи од дечака дозволу да почне са старијима који су били на његовој левој страни, из поштовања према њима и њиховим годинама. Дечак то одбија јер жели да пије након Посланика, мир над њим, како би пио са места са којег је пио Посланик, мир над њим, одбијајући да икоме да предност у томе. Посланик је тражио дозволу јер је суннет (пракса, ред), када је у питању пијење и томе слично, да се почне са онима који су са десне стране.

Права људи са посебним потребама

Постоје људи чија је судбина била да их задеси несрећа у неком од телесних органа, што се одразило на цео њихов живот. Неки људи можда не маре за њих, нити обраћају пажњу на њихова осећања и њихове проблеме. Посланик, мир над њим, није заборавио људе са посебним потребама, него им је поклањао пуну пажњу и бринуо се о њима.

¹¹¹ Хадис, бележи Бухари, бр. 2271., и Муслим, бр. 3786.

Једна жена која је имала менталних проблема зауставила је једном приликом Посланика, мир над њим, и казала му да има неку потребу, а Посланик, мир над њим, јој је казао: „**О мајко тога и тога, изабери који део пута желиш и стани ту па да и ја стојим са тобом.**“ И Посланик се осамио са њом¹¹² све док је није саслушао и испунио то што јој треба.¹¹³

Њих је Посланик, мир над њим, посећивао у њиховим домовима. Једног дана је својим следбеницима казао: „**Идемо до племена Вакиф да посетимо оштровидог.**“¹¹⁴ , тј. слепог човека. Погледај како га је назвао оштровидим, слутећи му тиме добро.

Посланик, мир над њим, је њих обрадовао великим наградама казавши: „**Узвишени Бог је**

¹¹² Ен-Невеви каже: „Тј. стао је са њом на пут којим пролазе људи не би ли испунио њену потребу и одговорио на њена питања насамо. Ово не спада у осамљивање са странкињом, јер се то десило на путу којим пролазе људи и посматрају их, али их не чују, јер она није желела да други чују њено питање.“ Видети: Шерхун-Невеви ала Муслим, 16/68.

¹¹³ Хадис, бележи Ахмед, бр. 13535.

¹¹⁴ Хадис, бележи Таберани, бр. 1533.

казао: 'Када роб буде искушан слепилом па се стрпи, ја ћу му заузврат подарити Рај.'¹¹⁵

Посланик, мир над њим, је подстицао да се ономе ко слабо види и ко је у потпуности слеп покаже пут, казавши: „**Твој поглед којим помогнеш ономе ко има слаб вид је садака (милостиња).**“¹¹⁶

Једном приликом је дошла жена коју би понекад хватала једна врста лудила Посланику, мир над њим, и казала је: „**О Божији Посланиче, моли Бога за мене.**“, а он је казао: „**Ако хоћеш молићу Бога па ће те излечити, а ако хоћеш стрпи се, па нећеш полагати рачун на Судњем дану. Тада је она рекла: 'Стрећу се само да не полажем рачун.'**“¹¹⁷

Права пута којим се пролази

У исламу постоје правила везана за пут којим људи пролазе. Та правила забрањују узнемиравање људи, као што се дешава у многим земљама. Преноси се да је Божији Посланик, мир над њим, казао: „**Чувајте се седења на путу којим се пролази.**“

¹¹⁵ Хадис, бележи Бухари, бр. 5221., и Ахмед, бр. 12012.

¹¹⁶ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1879.

¹¹⁷ Хадис, бележи Ахмед, бр. 9312.

Следбеници казаше: „**Ми то морамо, то су наша места где седимо и разговарамо.**“ Посланик, мир над њим, им рече: „**Ако већ морате, онда дајте путу његово право.**“ Они га упиташе: „**А која су то права пута?**“, на што им он одговори: „**Обарање погледа, отклањање онога што људима смета, одговарање на селам, те наређивање добра и одвраћање од зла.**“¹¹⁸

Од права која пут има јесте и забрана вршења нужде на њему и у хладовима. Божији Посланик, мир над њим, је казао: „**Чувајте се две особе које су проклете: онај који врши нужду на местима којима људи пролазе и онај који врши нужду у хладовима (који људима служе за одмор).**“¹¹⁹

Од тих права јесте и уклањање онога што пролазнике узнемирава, јер Посланик, мир над њим, каже: „**Прошао је човек поред гране која је била на путу па је казао: 'Уклонићу ово да муслиманима не смета.'** Због тога је уведен у Рај.¹²⁰

Божији Посланик, мир над њим, је казао: „**Видео сам човека како ужива у рајским**

¹¹⁸ Хадис, бележи Бухари, бр. 2285., и Муслим, бр. 3960.

¹¹⁹ Хадис, бележи Муслим, бр. 397., и Ебу Давуд, бр. 23.

¹²⁰ Хадис, бележи Муслим, бр. 4744.

благодатима због дрвета које је уклонио са пута, а које је узнемиравало људе.^{«121}

Права животиња

Посланик, мир над њим, је подигао заставу благог поступања са животињама и наредио је да се према њима лепо поступа, као и да се нахране и напајају и да се не оптерећују оним што не могу поднети.

Божији Посланик, мир над њим, је казао: „Један човек је ишао путем па је пуно ожеднео. Нашао је бунар, спустио се у њега и напио се. Након што је изашао угледао је пса који је дахћао и јео земљу од жеђи. Човек рече: 'Овај пас је жедан као што сам и ја био.' Сишао је у бунар, напунио своју обућу водом, а затим је држао у својим устима док се није попео. Када се попео, напојио је пса. Бог му је, захваљујући томе, грехе опростио.“ Следбеници су упитали: „О Божији Посланиче, зар и код животиња можемо добро

¹²¹ Хадис, бележи Муслим, бр. 4745.

дело зарадити?“, а он им одговори: „За свако живо биће можете зарадити награду.“¹²²

Као што је споменути човек заслужио опрост због тога што је напојио пса, исто тако је Посланик, мир над њим, споменуо казну за онога ко кажњава животиње казавши: **„Једна жена је мучила мачку тако што ју је затворила све док није умрла, па је због тога ушла у Ватру. Није је ни хранила, ни појила када ју је затворила, нити јој је допустила да се прехрани инсектима са земље.“¹²³**

Када се коље животиња чије је месо дозвољено да се једе, Посланик, мир над њим, је наредио да се то чини на леп начин. Он је казао: **„Бог је прописао лепо поступање у свакој ситуацији. Када убијате, то лепо (благо) чините, а када кољете то лепо радите. Зато наоштрите своје ножеве да би олакшали животињи коју кољете.“¹²⁴**

Од Ибн Аббаса, се преноси да је један човек положио овцу, оштрећи нож поред ње, па је Посланик, мир над њим, казао: **„Зар желиш да је**

¹²² Хадис, бележи Бухари, бр. 2190., и Муслим, бр. 4162.

¹²³ Хадис, бележи Бухари, бр. 2192., и Муслим, бр. 4160.

¹²⁴ Хадис, бележи Муслим, бр. 3615., и Тирмизи, бр. 1329.

**усмртиш више пута. Требао си наоштрити нож пре
клања.**¹²⁵

**И казао је: „Бог је проклео онога ко
масакрира животиње.**¹²⁶

**И казао је: „Ко буде милостив према
животињи коју коље, макар то био и врабац, Бог
ће му се смиловати на Судњем дану.**¹²⁷

¹²⁵ Хадис, бележи Хаким, бр. 7563.

¹²⁶ Хадис, бележи Бухари, бр. 5091., и Несаи, бр. 4366.

¹²⁷ Хадис, бележи Бухари у *Ел-едебу-л-муфрад*, бр. 381.

ДРУГО ПОГЛАВЉЕ

Казивања Посланик, мир над њим, о вредностима, карактерним особинама и врлинама.

1 Како придобити људе	20 Пријатељство и љубав
2 Праведност	21 Како подучавати људе
3 Милост	22 Волонтерски рад
4 Трпељивост	23 Консултовање
5 Поверљивост	24 Отклањање неправде
6 Храброст	25 Етика ратовања
7 Понизност	26 Срећа
8 Верност и испуњавање обавезе	
9 Сигурност	27 Оптимизам
10 Ћутња и говор	28 Хумор
11 Умереност и уравнотеженост	
12 Време	
13 Одговорност	
14 Рад и привређивање	
15 Самоконтрола	
16 Медицина и здравље	
17 Чистоћа и улепшавање	
18 Поштовање људског живота	
19 Лепо понашање	

Увод

Вредност неког човека, у визији Посланика Мухаммеда, мир над њим, извире из вредности и идеала којих се особа придржава, као и постојање врлина које извиру изнутра и постају понашање и видљива стварност. Због овога је казао: „**Бог не гледа у ваше ликове и иметке, него гледа у ваша срца и дела.**“¹²⁸

Ко размисли о изрекама Посланика, мир над њим, увидеће да оне позивају ка једном циљу, а то је чистоћа и савршенство душе. Ову чињеницу потврђује и казивање: „**Ја сам послан да усавршим лепо понашање.**“¹²⁹

Иако човек има потребу за образовањем, његова потреба за вредностима, карактерним особинама и врлинама је још већа. Узрок недаћа, као што су неправда и тиранија, у једноме друштву јесте недостатак морала, а не недостатак знања.

Отуда су лепе карактерне особине главна карактеристика Посланикове мисије. Он је позивао у правду са свим њеним значењима, позивао је да се праведно поступа са сваким, позивао је у самилост

¹²⁸ Хадис, бележи Муслим, бр. 4651.

¹²⁹ Хадис, бележи Ахмед, бр. 8595.

према животињама, у благост, поверење, храброст, понизност, извршавање обавеза, сигурност, леп говор. Такође, његова визија обухвата питање равнотеже и умерености, било да се ради о размишљању или начину понашања.

Посланик, мир над њим, је позивао и у то да се време искористи на најбољи начин, и у одговорности, а његова мисија на којој је био устрајан позивала је у озбиљност, дозвољен начин зарађивања и самоконтролу.

Он се, такође, усмерио и ка појединцу па га је позивао да се брине о себи, свом спољашњем изгледу, и чувању свог здравља кроз хигијену и лечење ако за то буде имао прилику. Посланик, мир над њим, је позивао у успостављање друштва изграђеног на поштовању људског живота и лепих карактерних особина, друштво које води љубав и пријатељство, а у којем ће све то бити ојачано добровољним активностима за општу корист.

Он је поставио и нека начела заједничког деловања као што су: договарање, прописаност борбе против неправде уколико постоји, па је поставио и правила ратовања и правила борбе, а што је веома потребно данашњем човеку.

Он је имао и своју визију среће, оптимизма и хумора. То је све поклањао онима чије је срце испуњено бригом и тугом.

Данас је човечанству најпотребније, без обзира на њихово разликовање по питању вере и нације, да остваре ова права да би били срећни.

Сада прелазимо на објашњење онога што је речено у уводу.

Како да придобијеш људе

У природи човека је да воли онога ко говори благим речима које нису бестидне и које не вређају осећања. Такође воле и оне који су светлог лица са осмехом, онога који има исправно рамишљање и онога ко упућује лепе савете.

Због овога је Посланик, мир над њим, придавао пажњу стварима којима се придобија срце.

Он је казао: „**Ви немате иметка за све људе, али се можете према свима њима лепо понашати.**“¹³⁰

Такође је казао: „**Најдражи међу вама ми је**

¹³⁰ Хадис, бележи Ел-Беззар, бр. 8544.

онај који има најбоље понашање, који су понизни и пријатни за дружење, а најмржи од вас су ми они који се баве преношењем туђих речи, они који растављају вољене и они који невинима траже мане.^{«131}

„Немојте сматрати малим и небитним ниједно добро дело, па макар то било да насмејан сретнеш брата муслимана.^{«132}

„Твој осмех брату у лице је садака (милостиња), наређивање добра и одвраћање од зла је садака (милостиња), да упутиш човека који се изгубио је садака (милостиња), уклањање са пролаза онога што људима смета је садака (милостиња) и да из своје кофе напуниш кофу свога брата је милостиња.^{«133}

„Твој вид којим помажеш онога коме је слаб вид је садака(милостиња) .^{«134}

„И лепа реч је милостиња.^{«135}

¹³¹ Хадис, бележи Таберани, бр. 835.

¹³² Хадис, бележи Муслим, бр. 4760., и Тирмизи, бр. 1756.

¹³³ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1879.

¹³⁴ Хадис, бележи Ел- Беззар, бр. 4070.

¹³⁵ Хадис, бележи Бухари, бр. 2767., и Муслим, бр. 1677.

„Храните гладне, ширите селам (мир), лепо говорите, и клањајте (молите се Богу) ноћу док људи спавају, па ћете ући мирно у Рај.“¹³⁶

Правда

Од универзалних вредности којима тежи човечанство је и правда. Узвишени Бог је упутио Посланика, мир над њим, ка томе да воли правду и да је наређује. Узвишени Бог каже:

Аллах вам наређује да праведно поступате.
(Кур'ан, поглавље Ен-Нахл, 90.)

Такође, наредио је праведно поступање и према непријатељу, који нам се супротставља, па је упозорио да непријатељство не сме да буде разлог да неправедно поступамо према другима и да им ускраћујемо њихова права. Узвишени каже:

Нека вас мржња коју према некима осећате никако не наведе да неправедни budete. Праведни будите, то је најближе честитости.
(Кур'ан, поглавље Трпеза 8.)

¹³⁶ Хадис, бележи Ахмед, бр. 9996.

Посланик, мир над њим, је објашњавајући обавезу праведности према свима, казао: „**Оне који су били пре уништило је то што, када би неко од њихових угледних украо, они га не би кажњавали, а када би то учинио неки слабић, они би га казнили. Тако ми Бога, ја бих својој ћерки Фатими одсекао руку уколико би украла!**“¹³⁷

„**Они који буду праведно поступали ће код Бога бити на минберима**¹³⁸ од светлости. То су они који буду праведни у својим споровима, породицама и у ономе око чега се брину.“¹³⁹

„**Бог не поштује народ у којем богати сиромашнима не дају њихово право иако им то давање права неће ништа нашкодити.**“¹⁴⁰

Милост

Једна од најлепших врлина које човек поседује јесте милост. Милост проузрокује велике трагове, као што су праштање, великодушност, међусобно

¹³⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 3216., и Муслим, бр. 3196.

¹³⁸ Уздигнуто место седења, фотеља.

¹³⁹ Хадис, бележи Муслим, бр. 3406.

¹⁴⁰ Хадис, бележи Ибн Маџе, бр. 2417.

помагање, пружање руке помоћи, помагање ономе коме је нанесена неправда и томе слично. Зато је једна од најспецифичнијих особина Посланика, мир над њим, била милост, јер га је Бог послао као милост човечанству. Узвишени Бог је казао:

Ми смо те послали као милост световима.

(Кур'ан, поглавље Ел-Енбија, 107.)

Само Аллаховом милошћу ти си благ према њима, а да си осоран и груб, разбежали би се од тебе. Зато им праштај и моли се да им буде опроштено и договарај се са њима.

(Кур'ан, поглављеАли Имран, 159.)

Божији Посланик, мир над њим, је казао:

„Ја нисам послат како бих проклињао, већ сам послат као милост.“¹⁴¹

У другом казивању је казао: **„Милост не бива одузета осим правом несрећнику.“¹⁴²**

„Милостиви ће се смиловати онима који су милостиви. Будите милостиви према онима који су на Земљи па ће вам се смиловати Онај Који је на небесима.“¹⁴³

¹⁴¹Хадис, бележи Муслим, бр. 4704.

¹⁴² Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4291., и Тирмизи, бр. 1846.

¹⁴³ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4290., и Тирмизи, бр. 1847.

„Ко није милостив, неће ни њему милост бити указана.“¹⁴⁴

Посланикова самилост је обухватала све, па чак и животињски свет. Једном приликом је неки човек казао Посланику, мир над њим: **„О Божији Посланиче, ја када овцу кољем милостив сам према њој.“**, па му је Посланик одговорио: **„И према овци ако си милостив, Бог ће ти се смиловати.“¹⁴⁵**

Трпељивост

Посланик, мир над њим, је досегао врхунац у трпељивости, у савладавању срџбе и у толеранцији.

Енес б. Малик каже: **„Ходао сам са Послаником, мир над њим, а на њему је био нецрански огртач веома грубог оковратника.**

Један од бедуина (становника пустиње) га је сустигао и дохватио јако за оковратник, тако да сам видио Послаников врат на којем је остао траг. Затим му је рекао: 'О Мухаммеде, дај ми нешто од Божијег иметка који је код тебе!', па му се

¹⁴⁴ Хадис, бележи Бухари, бр. 5538., и Муслим, бр. 4282.

¹⁴⁵ Хадис, бележи Ахмед, бр. 19470.

Посланик, мир над њим, окренуо, насмејао му се, а затим је наредио да му се да иметак.¹⁴⁶

На овај начин је Посланик мир над њим, прихватио лоше опхођење бедуина према њему и није га критиковао, него се осмехнуо и дао му оно што је тражио. Једном је спавао у хладу дрвета, а његова сабља је била обешена на њему. Дошао му је бедуин, узео сабљу, те је окренуо према лицу Посланика, мир над њим, и казао му је: „**Ко ће те сад заштити о Мухаммеде?**“ Он је казао: „**Аллах.**“ Тада се бедуин узнемирао те му је сабља испала из руке, па ју је Посланик, мир над њим, узео, а бедуину опростио и рекао му да седне код њега.¹⁴⁷

Поузданост (испуњавање обавеза)

Једна од врлина која је похвална јесте и поузданост. Узвишени Бог је казао: ***Ми смо небесима, Земљи и планима понудили еманет, па су се устегли и побојали да га понесу, али га је преузео човек. Он је, заиста, према себи неправедан и лакомислен.*** (Кур'ан, поглавље Ел-Ахзаб, 72.)

¹⁴⁶ Хадис, бележи Бухари, бр. 5362., и Муслим, бр. 1749.

¹⁴⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 2694., и Муслим, бр. 4231.

Поузданост је део имана и зато је Божији Посланик, мир над њим, казао:

„Нема вере онај ко не испуњава еманета¹⁴⁸“¹⁴⁹

Посланик, мир над њим, је сматрао да је не испуњавање еманета једна од особина лицемера. Он је казао: **„Три су својства лицемера: када говори лаже, када обећа не испуни и када му се нешто повери он то проневери.“¹⁵⁰**

У другом хадису је казао: **„Када нестане поверења, очекуј Судњи дан.“¹⁵¹**

Посланик, мир над њим, је у своме народу био познат као поверљиви (ел-емин), а Хатица, која је била богата и угледна, удала се за њега због његове поузданости и лепог понашања, па му је због тога поверила трговачку робу, пославши га у Шам, а то је било пре почетка Објаве.

Због његове поузданости, чак су и Курејшије, иако нису веровали да је он посланик, остављали свој иметак код њега на чување. Када му је Бог наредио да учини исељење у Медину, након што га је његов

¹⁴⁸ Поверење, обећање.

¹⁴⁹ Хадис, бележи Ахмед, бр. 11935.

¹⁵⁰ Хадис, бележи Бухари, бр. 32., и Муслим, бр. 89.

¹⁵¹ Хадис, бележи Бухари, бр. 57., и Муслим, бр. 8374.

народ злостављао, он је оставио Алију, нека је Бог задовољан са њим, свога амицића у Меки, како би вратио оно што су му људи поверили на чување. То је учинио иако су га они нападали, порицали и узимали иметке његових следбеника, али он није хтео да узме њихове иметке као замену за то, него је оно што је припадало њима вратио. Он је био најпоузданији човек.

Храброст

Много пута људи понижавају неку особу говорећи јој да је превртљива, да нема свога става, своје принципе, свој идентитет. Посланик, мир над њим, није био такав са својим пријатељима, а ни са својим непријатељима. Његови су непријатељи желели да се он одрекне неких својих принципа, међутим они то нису никада доживели, него је он, мир над њим, казао познату реченицу: „**Тако ми Аллага, када би ми дали Сунце у десну, а Месец у леву руку, да оставим позивање у Ислам, не бих то учинио, све док Аллах не узвиси ову веру или будем уништен на том путу.**“

Узвишени Бог је казао:

Они би једва дочекали да ти попустиш, па би и они попустили. (Кур'ан, поглавље Ел-Калем, 9.)

Божији Посланик, мир над њим, је казао:
„Људи су попут руда, они који су били најбољи људи пре Ислама најбољи су и у Исламу, уколико разумеју веру. Наћи ћете да су најбољи људи у овој ствари (власти) они који је највише мрзе тј не желе и наћи ћете да су најгори људи дволличњаци, они који једној групи људи показују једно, а другој групи друго лице.“¹⁵²

Преноси се од Мухаммеда б. Зејда да су неки људи казали његовом деду Абдуллаху б. Омеру:

„Ми улазимо код наших владара и код њих говоримо супротно ономе што говоримо када изађемо од њих.“, па им је он казао: **„Ми смо то у доба Божијег Посланика, мир над њим, сматрали лицемерством.“**¹⁵³

Преноси се да је Абдулах б.Омер казао: **„Чуо сам Божијег Посланика, мир над њим, да каже:**

'Када видите мој уммет (народ) како из страха не сме неправедном да каже да је неправедан, свеједно је да ли постоје или не.“¹⁵⁴

¹⁵² Хадис, бележи Бухари, бр. 3234., и Муслим, бр. 4588.

¹⁵³ Хадис, бележи Бухари, бр. 6642.

¹⁵⁴ Хадис, бележи Ахмед, бр. 6234.

Понизност

Људи воле понизну особу која их среће са добродошлицом и осмехом на лицу, не осећајући никакву потешкоћу када се сретну са њим. Посланик, мир над њим, је подстицао на понизност и појаснио је да човек кад год је понизан то ће му повећати његов положај и код Бога и код људи. Божији Посланик, мир над њим, је казао: **„Када год је неко понизан ради Бога, Бог ће га уздигнути.“**¹⁵⁵

„Бог ми је објавио да будете понизни тако да се нико не уздиже над другим и да нико не чини неправду другом.“¹⁵⁶

Посланикова понизност се огледала и у томе што је, када би пролазио поред деце, називао селам (мир, исламски поздрав), а онај који би улазио у џамију не би могао да га разликује од његових следбеника, јер није имао никакву одећу или место на основу којег би се препознао.

Једном приликом је дошао код својих пријатеља па су они устали из поштовања према

¹⁵⁵ Хадис, преноси Муслим, бр. 4689., и Тирмизи, бр. 1952.

¹⁵⁶ Хадис, преноси Муслим, бр. 5109., и Ебу Давуд, бр. 4250.

њему, па је казао: „**Немојте устајати као што то чине Персијанци величајући једни друге.**“¹⁵⁷

У својој кући је био на услузи породици, своје папуче би чистио, крпио је своју одећу, музао је овцу за своју породицу, хранио је деву, јео је заједно са слугом, седео је са сиромашнима, извршавао је потребе удовица и јетима (сирочади), први би називао селам (мир) ономе кога би срео, посетио би онога ко би га позвао, иако би та посета кратко трајала. Једном приликом је Божијем Посланику, мир над њим, дошао неки човек који је због страхопоштовања према Посланику почео дрхтати, па му је Посланик, мир над њим, казао: „**Полако, човече, ја нисам никакав краљ; ја сам само син једне обичне жене из племена Курејш, која је јела обичну храну.**“¹⁵⁸

Верност и испуњавање обавеза

Ово је једна од највећих и најбољих врлина које човек може да поседује. То је својство које је потврдио и Ислам те је наредио извршавање обавеза и обећања. Узвишени каже:

¹⁵⁷ Хадис, преноси Ебу Давуд, бр. 4553., и Ахмед, бр. 21158.

¹⁵⁸ Хадис, преноси Ибн Маџе, бр. 3303.

И испуњавајте обавезе на које сте се Аллаховим именом обавезали и не кршите заклетве кад сте их тврдо дали.

(Кур'ан, поглавље Ен-Нахл, 91.)

Божији Посланик, мир над њим, је казао:
„Муслимани испуњавају задате услове.“¹⁵⁹

„Ја не кршим уговоре и не узимам изасланике и делегације као таоце.“¹⁶⁰

„Испоштујте уговоре које сте потписали са многобошцима и ослонимо се на Бога против њих.“¹⁶¹

„Извршите обавезе на које сте се заклели пре Ислама, јер Ислам обавезе на које сте се заветовали само диже на већи степен.“¹⁶²

Сигурност

Сигурност је ствар око чије се вредности у животу људи двојица неће разићи, јер без ње ће бити поремећени људски интереси и завладаће хаос,

¹⁵⁹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1272., и Ебу Давуд, бр. 3120.

¹⁶⁰ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 3277., и Ахмед, бр. 22737.

¹⁶¹ Хадис, бележи Ахмед, бр. 22283.

¹⁶² Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1511., и Ахмед, бр. 6638.

распространиће се убијања и пљачке, а злочинци ће ширити страх међу људима.

Посланик, мир над њим, је сигурност са свим њеним врстама ставио на висок положај, било да се ради о душевној, здравственој или прехрамбеној, и то је учинио једном од највећих благодати у којој човек може уживати на овоме свету. Божији Посланик, мир над њим, је казао: **„Ко од вас осване сигуран у свом месту боравка, телесно здрав и поседује храну за један дан, као да му је дат дуњалук (овај материјални свет) са свим његовом ризницама.“**¹⁶³

Због несигурности, изложености кажњавању и прогањању, Посланик је својим следбеницима наредио да се иселе из Мекке у Медину, а затим се и он иселио из истог разлога, тражећи ново место на којем ће његова мисија бити прихваћена а светло које је Бог објавио бити примљено.

У стању туге и бола Посланик је напустио Мекку коју је много волео и у којој је провео своје детињство и младост, све до своје четрдесете године.

Напустио ју је говорећи: **„За мене нема лепшег и дражег града, и да ме мој народ није**

¹⁶³ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2268.

протерао никада те не бих напустио и настанио се у друго место.¹⁶⁴

Посланик, мир над њим, је запретио сваком ономе ко угрожава сигурност и поткопава њене темеље, а то бива злочинима као што су убиство, крађа и повреда части. Божији Посланик, мир над њим, је казао: **„Ваша крв, иници и част су свети као што је свет и овај дан у овој светој земљи и овом светом месецу.**“¹⁶⁵

Посланик, мир над њим, је забранио нападање исламских владара или оно што се зове војни удар, јер то ће проузроковати смутњу, проливање крви и несигурност. Рекао је, мир над њим: **„Ко се не покори и напусти џемат (заједницу), па умре, такав је умро предисламском смрћу.**“¹⁶⁶

И поред тога Посланик, мир над њим, је наредио саветовање владара на леп и аргументован начин, рекавши: **„Вера је савет.“** Асхаби (следбеници) су упитали: **„Како се то манифестује, о Божији Посланиче?“**

¹⁶⁴ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 3861.

¹⁶⁵ Хадис, бележи Бухари, бр. 1623., и Муслим, бр. 3180.

¹⁶⁶ Хадис, бележи Муслим, бр. 3436., и Несаи, бр. 4045., и Ахмед, бр. 7603.

Он је одговорио: „Кроз испуњавање права према Богу, Његовој књизи, Посланику, вођама муслимана и обичним људима.“¹⁶⁷

Ћутање и говор

Ћутња је веома лака и човеку никакве трошкове не доноси, већ га чува од многих проблема и непријатних ситуација, и одстрањује од њега многе несреће и потешкоће. И поред ове чињенице, мало је људи који знају да ћуте, а Посланик, мир над њим, је појаснио вредност ћутања и опасност језика, рекавши:

„Ко верује у Бога и Судњи дан нека говори добро или нека ћути.“¹⁶⁸

„Ко буде ћутао, успео је.“¹⁶⁹

„Муслиман је онај од чијег језика и руку су мирни други муслимани.“¹⁷⁰

Једном приликом је Укбе б. Амир, нека је Бог задовољан са њим, упитао Посланика, мир над њим:

У чему је спас?“ Посланик је одговорио:

¹⁶⁷ Хадис, бележи Муслим, бр. 82., и Тирмизи, бр. 1849.

¹⁶⁸ Хадис, бележи Бухари, бр. 5559., и Муслим, бр. 67.

¹⁶⁹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2425., и Ахмед, бр. 6193.

¹⁷⁰ Хадис, бележи Бухари, бр. 9., и Муслим, бр. 58.

„Чувај свој језик, држи се своје куће¹⁷¹ и плачи због својих греха.“¹⁷²

Циљ ових казивања није подношење и не мењање онога што је лоше, и ћутање о неправди, него је циљ удаљавање од онога што не ваља и удаљавање од говора који није заснован на доказу. Зато је Посланик, мир над њим, и казао: **„Реци истину, па макар била и горка.“¹⁷³**

Божији Посланик, мир над њим, је рекао: **„Првак шехида (погинули на Божијем путу) је Хамза б. Абду-л-Муталлиб и човек који је устао да неправедном владару забрани зло и нареди добро, па га овај убије.“¹⁷⁴**

Овај пример и слични њему су примери када човек говори истину.

А ћутња је пожељна када су у питању неке збуњујуће ситуације и смутње, те онда када је корист од говора и шутње иста. Посланик, мир над њим, је казао: **„Лепота Ислама човека се огледа у остављању онога што га се не тиче.“¹⁷⁵**

¹⁷¹ Каже учењак Ел-Мунави: „Поготово у време смутње“.

¹⁷² Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2330., и Ахмед, бр. 21206.

¹⁷³ Хадис, бележи Ахмед, бр. 20447.

¹⁷⁴ Хадис, бележи Хаким, бр. 4884.

¹⁷⁵ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2239., и Ибн Маџе, бр. 3966.

Умереност и уравнотеженост

Узвишени Бог је описао уммет (народ) Мухаммеда, мир над њим, као заједницу средине. Узвишени каже:

И тако смо вас учинили заједницом средине.

(Куран, поглавље Ел-Бекара, 143.)

Зато је Посланик, мир над њим, тежио ка успостави врлина као што су уравнотеженост и умереност у животу муслимана. Уравнотеженост, умереност и средњи пут су били веома истакнути у животу Посланика, мир над њим, његовим обредима и поступцима, зато је он и забранио претеривање и екстремизам, рекавши: „**Чувајте се претеривања, јер је оно уништило оне пре вас.**“¹⁷⁶

Посланик, мир над њим, је подучавао своје следбенике како да буду умерени у свему. Тако се преноси од Енеса да је казао: „**Дошла су тројица људи кући код жена Божијег Посланика, мир над њим, да се распитају о његовом богослужењу. Када су били обавештени о томе казали су: 'Где смо ми у односу на Посланика, а њему су опроштени и претходни и будући греси?' Један од њих рече: 'Ја**

¹⁷⁶ Хадис, бележи Ахмед, бр. 3078., и Несائي, бр. 3007.

ћу по целу ноћ да клањам!' Други рече: 'Ја ћу стално да постим и нећу да мрсим.', а трећи рече: 'Ја ћу се повући од жена и нећу никад да се оженим!'. Божији Посланик, мир над њим, је био обавештен о ономе што су рекли, па је казао: 'Ја сам од свих вас најскрушенији и најбогобојазнији, али ја постим и мрсим, клањам и одмарам, и женим се женама, па ко избегава мој суннет (моју праксу, начин живота), тај није од мене!'¹⁷⁷

Једном приликом је Посланик, мир над њим, дошао код своје жене Зејнеб бинт Цахш и нашао уже које је било растегнуто међу два стуба. Упитао је следбенике: **„Какво је ово уже?“ Одговорили су: „То је Зејнебино уже, када се умори у намазу користи га као наслоњач.“** Посланик је на то казао: **„Не, склоните га! Нека неко од вас клања док је у снази, а када се умори нека седне.“**¹⁷⁸

Посланик, мир над њим, је објаснио стварност вере рекавши: **„Вера је лагана, и нико се неће са њоме борити, а да га она неће победити. Зато будите умерени, а ако не можете – трудите се да budete близу тога, и радујте се награди.“**¹⁷⁹

¹⁷⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 4675., и Муслим, бр. 3487.

¹⁷⁸ Хадис, бележи Бухари, бр. 1082., и Муслим, бр. 1306.

¹⁷⁹ Хадис, бележи Бухари, бр. 38., и Несаи, бр. 4948.

Посланик, мир над њим, би, кад год је био у прилици да бира између две ствари, увек изабрао лакшу, уколико не би била грех, а ако би био грех, он би га се највише чувао. Преноси се од Ханзале ел-Еседија да је казао: „Срео сам Ебу Бекра који ме упитао: 'Како си?' Рекао сам: 'Ханзала је лицемер!' Он рече: Слављен нека је Бог, шта то говориш?!' 'Када смо код Посланика, мир над њим, он нас подсети на Пакао и Рај, и ми као да их видимо, а кад се вратимо својим породицама и свакодневном животу, ми то заборавимо.' Ебу Бекр рече: 'Тако ми Бога, то исто се догађа и нама.' Упутили смо се затим код Посланика, мир над њим, где сам исто поновио: 'Ханзала је лицемер.' На то је он упитао: 'Чему то, а ја сам одговорио: Када смо код тебе ти нас подсетиш на Рај и Пакао, и ми као да их видимо, а кад се вратимо својим породицама и свакодневном животу, ми то заборавимо. Посланик му тада рече: 'Тако ми Онога у Чијој је руци моја душа, када бисте били онакви какви сте када сте са мном, заиста би вас анђели поздрављали у вашим

постељама и на путу. Али о Ханзала, час овако, час онако, поновивши то три пута.¹⁸⁰

Посланик, мир над њим, нас је обавестио да претеривање у вери води пропасти, рекавши три пута:

„Пропали су они који претерују у вери.”¹⁸¹

Енес, преноси да је Посланик, мир над њим, видео старца како једва иде између своја два сина, па је упитао: **„Шта је са овим?”** Следбеници рекоше: **„Заветовао се да ће пешачити.”** Посланик, мир над њим, одговори: **„ Богу не треба да се он самокажњава.”**¹⁸²

Сви ови докази потврђују настојање Посланика, мир над њим, да успостави уравнотеженост код муслимана, како не би скренуо са пута и како не би отишао у претеривање или попуштање.

Имајући у виду душевну страну човека и његову природну склоност ка страстима, Бог је дозволио уживање у лепим стварима, рекавши:

Реци: „Ко је забранио Аллахове украсе које је Он подарио Својм робовима и укусна јела.”¹⁸³ (Куран, поглавље Ел-Араф, 32.)

¹⁸⁰ Хадис, бележи Муслим, бр. 4937., и Тирмизи, бр. 2438.

¹⁸¹ Хадис, бележи Муслим, бр. 4823., и Ебу Давуд, бр. 3992.

¹⁸² Хадис, бележи Бухари, бр. 6207., и Муслим, бр. 3100.

И рекао је Узвишени:

Немој заборавити свој удео на овоме свету.

(Куран, поглавље Ел-Касас,77.)

Једна од молби Посланика, мир над њим, била је: „**Аллаху мој, поправи моју веру која је моја заштита и поправи мој дуњалук (овај материјални свет) на којем живим.**“¹⁸³ Ова молба открива задивљујућу равнотежу између овог света и вере.

Такође, умереност у говору и делима била је једна од препознатљивих особина Посланика, па се од Аише, преносида је казала:

„Посланик, мир над њим, није пожуривао у говору овако како ви пожурујете.“¹⁸⁴

Посланик, мир над њим, је рекао: „**Доиста мунбетт¹⁸⁵ неће прећи жељени пут, и изгубиће своју јахалицу.**“¹⁸⁶

¹⁸³ Хадис, бележи Муслим, бр. 4897., и Несаи, бр. 1329.

¹⁸⁴ Хадис, бележи Бухари, бр. 3303., и Муслим, бр. 4548.

¹⁸⁵Учењак Мухаммед ибн Салих ел-Усејмин каже: „То је онај који непрекидно хода дан и ноћ, и такав неће прећи свој пут нити ће му остати јахалица, већ ће изморити своју јахалицу, и самим тим ће морати прекинути свој пут, уморити се и исцрпети.“ Видети: Шерху ријадис-салихин, 2/218.

¹⁸⁶ Хадис, бележи Бејхеки, бр. 4931.

У једном хадису стоји: „**Твој Господар има право код тебе, твоје тело има своје право код тебе, и твоја породица има право код тебе, па свакоме дај његово право.**“¹⁸⁷

Такође се умереност Ислама огледа у томе што је Посланик прописао многе олакшице у разним ситуацијама о којим он каже: „**Бог воли да се користе олакшице исто као што презире да се раде лоша дела.**“¹⁸⁸

У једном хадису који говори о особинама Посланика, мир над њим, стоји: „**Када је Посланик био у прилици да бира између две ствари увек би изабрао лакшу уколико не би била грех.**“¹⁸⁹

Време

Време је живот. Бог се заклиње неким од периода времена што указује на његову вредност. Он се такође заклиње зором, јутром, ноћу и дању. Божији Посланик, мир над њим, је рекао: „**Две благодати**

¹⁸⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 5674., и Тирмизи, бр. 2337.

¹⁸⁸ Хадис, бележи Ахмед, бр. 5600.

¹⁸⁹ Хадис, бележи Бухари, бр. 3296., и Муслим, бр. 4294.

које много људи занемарује су здравље и слободно време.¹⁹⁰

Такође је казао: „Роб на Судњем дану неће померити своје ноге док не буде упитан о четири ствари: о животу – како га је провео, о знању – како је поступао са њим, о иметку – како га је стекао и где га је потрошио и о телу – како га је користио.“¹⁹¹

Подстичући на то да се живот проведе радећи добра дела Посланик је казао: „Искористи пет ствари пре других пет: живот пре смрти, здравље пре болести, слободно време пре заузетости, младост пре старости и богатство пре сиромаштва.“¹⁹²

Одговорност

Посланик, мир над њим, је људима дао одговорности сходно њиховом стању и могућностима, те је упозорио на неодговорност и занемаривање поверених обавеза сваког појединца.

¹⁹⁰ Хадис, бележи Бухари, бр. 5933., и Тирмизи, бр. 2226.

¹⁹¹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2341., и Дарими, бр. Бр. 536.

¹⁹² Хадис, бележи Хахим, бр. 7846.

Он је појаснио да ће човек бити питан пред Богом о одговорности, рекавши: „Сви сте ви пастири и свако ће бити одговоран за своје стадо. Владар је пастир и он је одговоран за своје стадо, човек је пастир своје породице и одговоран је за своје стадо, жена је пастирица у кући свога мужа и биће одговорна за своје стадо, слуга је пастир иметка свога газде и биће одговоран за њега. Сви сте ви пастири и сви ће те бити питани за своје стадо.“¹⁹³

Уколико човек није одговоран према својој деци и жени он тиме чини грех јер Посланик, мир над њим, каже: „Доста је човеку греха само да запостави онога кога је дужан да храни.“¹⁹⁴

Једном приликом је Посланик, мир над њим, рекао Са'ду б. Векасу: „Боље ти је да оставиш своје наследнике богате него сиромашне па да траже од људи.“¹⁹⁵

Посланик, мир над њим, је објаснио и да је човек одговоран за оно што говори, казавши: „Доиста роб изговори реч коју Бог воли, а да томе не придаје важност, па му Бог због тога подигне

¹⁹³ Хадис, бележи Бухари, бр. 844., и Муслим, бр. 3408.

¹⁹⁴ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 1213., и Ахмед, бр. 6207.

¹⁹⁵ Хадис, бележи Бухари, бр. 1213., и Муслим, бр. 3076.

његов степен. И доиста роб изговори реч која Бога разљути, а да јој не придаје важност па га она одведе у Пакао.¹⁹⁶

Такође је појаснио да је свако одговоран за оно што ради рекавши: „**Коме дамо неки посао и надницу за њега, а он узме више од тога такав је крадљивац.**“¹⁹⁷

Такође је казао: „**Шта је са радником коме дамо посао, па нам он дође и каже: 'Ово је од посла који сте ми дали, а ово сам добио на поклон. А да је седео у кући свога оца и мајке, да ли би то добио на поклон? Тако ми Онога у Чијој је руци Мухаммедова душа, ко год нешто од тога утаји доћи ће на Судњем дану носећи то на врату.**“¹⁹⁸

Рад и зарађивање

Посланик, мир над њим, је појаснио важност рада и упозорио на погубност лењости и незапослености, те је објаснио многе прописе и

¹⁹⁶ Хадис, бележи Бухари, бр. 5997., и Тирмизи, бр. 2241.

¹⁹⁷ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 2554.

¹⁹⁸ Хадис, бележи Бухари, бр. 6145., и Муслим, бр. 3413.

правила везана за начин зараде и трговину.

Узвишени каже:

А када се намаз заврши, разиђите се по Земљи тражећи Аллахове благодати.

(Куран, поглавље Ел-Џумуа, 10.)

Божији Посланик, мир над њим, је рекао:

„Најбоља храна коју једете је она коју сте зарадили сопственим рукама. Доиста се Аллахов веровесник Давид, мир над њим, хранио храном зарађеном сопственим рукама.“¹⁹⁹

Посланик, мир над њим, је подстицао људе да професионално одраде посао који раде, па каже:

„Бог, доиста, воли да професионално (перфектно) одрадите посао који радите.“²⁰⁰

Он је упозорио на штетност тражења иметка од људи без потребе, казавши: **„Неки ће просити од људи све док не сретну Бога без меса на своме лицу.“²⁰¹**

То је због тога што је срамота да се проси и зато што му је била обавеза да једе од рада сопствених руку.

¹⁹⁹ Хадис, бележи Бухари, бр. 1930.

²⁰⁰ Хадис, бележи Бејхеки, бр. 4931.

²⁰¹ Хадис, бележи Бухари, бр.1381., и Муслим, бр. 1724.

И рекао је: „**Ко проси, а није сиромашан као да једе жеравицу.**“²⁰²

Посланик, мир над њим, је забранио монопол робе у сврху подизања цене па је казао: „**Ко држи монопол такав је грешан.**“²⁰³

Преноси се да је Посланик казао: „**Бог каже: 'Уколико се двојица удруже ја сам са њима све док један другог не превари, а када га превари ја их напустам.**“²⁰⁴

Такође је казао: „**Поуздани и искрени трговац ће бити у друштву веровесника, искрених и шехида (погинулих бораца на Божијем путу).**“²⁰⁵

Он је рекао: „**Чувајте се честог заклињања приликом трговине, јер оно најпре доноси иметак, а затим губитак.**“²⁰⁶

И рекао је: „**Продавац и купац имају избор све док се не растану. Ако буду искрени и објасне стање робе онда ће им бити дат берекет(благослов)**

²⁰² Хадис, преноси Таберани, бр. 3506.

²⁰³ Хадис, преноси Муслим, бр. 3012., и Тирмизи, бр. 1188.

²⁰⁴ Хадис, преноси Ебу Давуд, бр. 2936.

²⁰⁵ Хадис, преноси Тирмизи, бр. 1130., и Ибн Маџе, бр. 2130.

²⁰⁶ Хадис, преноси Муслим, бр. 3015., и Несаи, бр. 4384.

у трговини, а уколико лажу и сакрију ману (фалинку) – биће ускраћени берекета.^{“207}

И рекао је: „**Дајте раднику плату пре него што му се зној са чела осуши.**“^{“208}

И рекао је: „**Најбоља зарада јесте зарада сопственим рукама, уколико ради како треба.**“^{“209}

И рекао је: „**Забрањено је трговати алкохолом.**“^{“210}

И рекао је: „**Немојте продавати неубране плодове**²¹¹ **све док се не покаже да су здрави**²¹² **и да су сачувани од мана.**“^{“213}

И рекао је: „**Ко вара није од нас.**“^{“214}

²⁰⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 1968., и Муслим, бр. 2825.

²⁰⁸ Хадис, бележи Ибн Маџе, бр. 2434.

²⁰⁹ Хадис, бележи Ахмед, бр. 8060. Ел-Мунави каже: „Тако што ће професионално одрадити посао и клонити се варања и томе слично.“ Видети: Ет-Тејсир бишерхил-џами’ис-сагир, 1/527.

²¹⁰ Хадис, бележи Бухари, бр. 2074., и Муслим, бр. 2959.

²¹¹ Ел-Мунави каже: „Продаја плодова на грани може да буде под условом да се одмах уберу, што је дозвољено без разилажења, било да сазрену или не, јер иако не сазрену могу се користити као храна за стоку; или продаја под условом да се оставе неубрани...“ видети: Фејдул-кадир, 3/155

²¹² Упитан је Енес ибн Малик: „Како се то покаже да су здрави?“, па је одговорио: „Да поцрвене или пожуте.“ Хадис, бележи Бухарија, бр. 2197.

²¹³ Хадис, бележи Муслим, бр. 2829.

²¹⁴ Хадис, бележи Муслим, бр. 146., и Тирмизи, бр. 1236.

И рекао је: „**Муслиман је брат муслиману. Није му дозвољено да му прода нешто што има ману (фалинку), а да му не укаже на њу.**“²¹⁵

И рекао је: „**Нека нико од вас не продаје на трговину свога брата.**“²¹⁶

И рекао је: „**Трговина је заснована на обостраном задовољству.**“²¹⁷

И рекао је: „**Аллах воли лепо поступање приликом продаје, трговине и пресуђивања.**“²¹⁸

Самоконтрола

Једна од битних ствари које је Посланик, мир над њим, наредио јесте да човек успостави контролу

²¹⁵ Хадис, бележи Ибн Маџе, бр. 2237.

²¹⁶ Хадис, бележи Бухари, бр. 1995., и Муслим, бр. 2531. Учењак Ен-Невеви каже: „Пример тога је да каже купцу током куповине: ‘Одустани од ове трговине, а ја ћу ти продати исто то за мању цену.’, или: ‘боље од тога за исту цену.’, и томе слично. Ово је грех. Такође, грех је и куповина на куповину брата муслимана, а то је да каже продавцу док купац код њега купује: ‘Прекини ову продају, а ја ћу то купити од тебе за већу цену.’, и томе слично.“ Видети: Шерхун-Невеви ала сахиhi Муслим, 10/158.

²¹⁷ Хадис, бележи Ибн Маџе, бр. 2176.

²¹⁸ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1240.

над собом, тако да уважава права Бога и права робова у тајности пре јавности.

Посланик, мир над њим, је рекао: „**Бој се Бога где год био, и учини добро дело након лошег да би га избрисао, и лепо се опходи према људима.**“²¹⁹

Једном приликом је Посланик, мир над њим, подучавајући Ибн Аббаса самоконтроли, храбрости и ослоњању на Бога, казао: „**О дечаче, подучићу те неколико речи: Чувај Бога, па ће и Он тебе чувати. Чувај Бога, па ћеш Га наћи испред себе**²²⁰. Када нешто тражиш – тражи од Бога а када нечим помажеш, помогни се Богом. Знај да, када би се сви људи скупили да ти какву корист прибаве, не би ти могли користити осим онолико колико ти је Бог прописао. Када би се сви људи сакупили да ти какво зло нанесу не би ти могли наштетити осим онолико колико ти је Бог прописао. Пера су пресушила, а листови подигнути.“²²¹

²¹⁹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1910., и Ахмед, бр. 20392.

²²⁰ Учењак Мухаммед ибн Салих ел-Усејмин каже: „Наћи ћеш га испред себе како ти указује на свако добро, приближава те Себи и чува те од сваког зла.“ Видети: Шерхул-ербе’инен-невевиије, 201.

²²¹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2440., и Ахмед, бр. 2537.

Посланик, мир над њим, је једном приликом упитан шта је то добротинство, па је одговорио: „**То је да обожаваш Бога као да Га видиш, јер иако ти Њега не видиш, Он, заиста, тебе види.**“²²²

Посланик, мир над њим, је споменуо седморицу који ће бити на највишим ступњевима Раја на Судњем дану и Бог ће их ставити у хладу на дан када другог хлада осим Његовог неће бити. Један од таквих је и: „...**човек којег је угледна и лепа жена позвала на блуд, а он рекао: 'Ја се бојим Бога Господара светова.**“²²³ То је због тога што зна да га његов Господар посматра па је оставио грех чак и када га нико други не види.

Лек и здравље

Сваки човек на земаљској кугли жели да буде здрав. Посланик, мир над њим, нам је упутио неке савете и ствари везане за здравље које користе у заштити од болести, па је подстицао на лечење оним стварима које нису забрањене. Неки од тих савета су: Посланик, мир над њим, је рекао: „**Доста је човеку**

²²² Хадис, преноси Бухари, бр.48., и Муслим, бр. 9.

²²³ Хадис, преноси Бухари, бр. 1334., и Муслим, бр. 1712.

неколико залогаја које ће га одржати способним за рад. Ако већ хоће онда нека једну трећина остави за храну, другу за воду и трећу за дисање.^{“224}

Када би људи практиковали овај савет многе болести не би постојале.

Рекао је: **„Свака болест има свој лек, па уколико се нађе лек за болест, она ће нестати уз Божију дозволу.**^{“225}

Рекао је: **„Ако чујете да у једном месту има куга немојте улазити у то место, а уколико се појави у месту где сте ви, немојте излазити бежећи од ње.**^{“226} Овај хадис је основа за оно што је постало у медицини познато као карантин.

Такође је казао: **„Нека човек не кори никог осим себе уколико заноћи, а на рукама му је масноћа од меса.**^{“227}

Ово је савет да се руке перу након јела, а посебно када човек жели да спава. Ко то запостави нека криви самог себе.

И рекао је: **„Ђурукотово уље је лек за сваку болест, осим тровања.**^{“228}

²²⁴ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2303., и Ибн Маџе, бр. 3340.

²²⁵ Хадис, бележи Муслим, бр. 4084.

²²⁶ Хадис, бележи Бухари, бр. 5287., и Муслим, бр. 4111.

²²⁷ Хадис, бележи Ибн Маџе, бр. 3287.

Научно је потврђено да ћурекотово уље јача имунитет тела и да је тако оно лек свакој болести као што нас је о томе обавијестио Посланик, мир над њим.

Чистоћа и улепшавање

Посланик, мир над њим, је подстицао да се одржава чистоћа тела, одеће и дома. Посланик је волео леп мирис, а презирао је ружан. Његови савети по том питању су следећи:

„Ко од вас има косу, нека је уређује.“²²⁹

„Три су ствари које треба да ради сваки муслиман: купање на дан цуме²³⁰, коришћење мисвака²³¹ и мирисање.“²³²

Када би Посланик, мир над њим, негде долазио, познат би био по томе што је лепо мирисао. Он је казао: **„Природне ствари су: изапирање уста, носа, кориштење мисвака (чишћење зуба),**

²²⁸ Хадис, бележи Бухари, бр. 5255., и Муслим, бр. 4104.

²²⁹ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 3632.

²³⁰ Петком, пре заједничке молитве.

²³¹ Чишћење зуба.

²³² Хадис, бележи Ахмед, бр. 21998.

скраћивање бркова, резање ноктију, уклањање длака под пазухом, уклањање длака са стидног места, уклањање прљавштине која се налази на врховима прстију, прање водом након нужде и обрезавање.²³³

Такође је казао: „Одржавајте своје куће чистим.”²³⁴

Рекао је и ово: „Бог је леп и воли лепоту.”²³⁵

Једном приликом је Посланик, мир над њим, видео неког човека који је био рашчупане косе па је рекао: „Зар овај не може наћи ништа што би уредило његову косу?”

Другом приликом је видео човека који је имао прљаву одећу, па је рекао: „Зар овај не може наћи воду којом би опрао своју одећу?”²³⁶

Поштовање човека

Узвишени Бог је почастио човека и учинио га најбољим створењем. Каже Узвишени:

²³³ Хадис, бележи Ахмед, бр. 17606., и Ебу Давуд, бр. 49.

²³⁴ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2723.

²³⁵ Хадис, бележи Муслим, бр. 131., и Ахмед, бр. 3600.

²³⁶ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 3540.

Ми смо одликовали синове Адамове.

(Кур'ан, поглавље Ел-Исра, 70.)

Погледајте само Посланика, мир над њим, поред којег је пролазила ценаза (сахрана), а он је устао. Следбеници су казали да је то јевреј, а он је одговорио: „**Зар и он није човек?**“²³⁷

Ово само говори колико је Посланик, мир над њим, поштовао човека без обзира које вере био, коме припадао и како поступао на овоме свету.

Посланик, мир над њим, је забранио кажњавање људе рекавши: „**Бог ће на Судњем дану казнити оне који буду кажњавали људе.**“²³⁸

А то је због тога што ће свако бити награђен или кажњен на основу својих поступака.

Рекао је: „**Две врсте људи су тако дубоко у Паклу да их нисам могао видети: људи који имају бичеве попут крављих репова и њима ударају народ, и жене одевене – а откривене, заводнички ходају. Њихове главе су попут камилиних грба. Неће ући у Рај, нити ће осетити његов мирис.**“²³⁹

²³⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 1229., и Муслим, бр. 91596.

²³⁸ Хадис, бележи Муслим, бр. 4733., и Ебу Давуд, бр. 2648.

²³⁹ Хадис, бележи Муслим, бр. 5098.

Од доказа да је Посланик, мир над њим, ценио човека јесте и то да је забранио вређање умрлих.^{«240}

Он је такође забранио злоупотребу леша и изигравање са њиме рекавши: **„Сломити прст мртвацу је као сломити га живом човеку.“**^{«241}

Дакле оба поступка су грех.

Лепо понашање

Сви људи воле лепо понашање, као и човека који је ведар и насмејан.

Зато је Посланик подстицао човека да се лепо понаша, да буде драг људима и да стиче њихово пријатељство. У духу тога је рекао: **„Најтеже (најцењеније) дело на ваги на Судњем дану је лепо понашање, а Бог не воли бестидног и непристојног.“**^{«242}

Такође је казао: **„Најбољи верници су они са најбољим понашањем.“**^{«243}

²⁴⁰ Хадис, бележи Ахмед, бр. 17498.

²⁴¹ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 2792., и Ахмед 923172.

²⁴² Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1925.

²⁴³ Хадис, бележи Хаким, бр. 8623., и Бејхеки, бр. 2719.

И рекао је: „**Верник** лепим понашањем може постићи степен онога који ноћи проводи у намазу, а дане у посту.“²⁴⁴

И рекао је: „**Верници** су лаки и благи попут послушне камиле која, ако је повучеш – покори се, а ако јој наредиш да легне – уради то макар и на стени.“²⁴⁵

Једном приликом је упитан о жени која дању пости, а ноћи проводи клањајући, али узнемирава своје комшије, па је одговорио: „**Она је у ватри.**“²⁴⁶

И рекао је: „**Ко не остави лажан говор, рад по њему и цахилијетско (предисламско) понашање**“²⁴⁷,

²⁴⁴ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4165.

²⁴⁵ Хадис, бележи Бејхеки, бр. 7778. Каже ел-Мунави у *Фејдул-кадиру*: „Под ‘лаким’ се мисли на њихову лакоћу у материјалним пословима и стварима које се тичу њега самог (тј. његовог права), док је у стварима вере чвршћи од камена. Штавише, неки учењаци су говорили: ‘У стену може да се угравира нешто, али у веру верника не може да се угравира ништа!’ ‘Благи’, значи да лако чине добра и опраштају људима у међуљудским односима. Жели се рећи да вернику није тешко помоћи људима у испуњењу њихових потреба и да им буде на услузи, као и то да се у потпуности покорава Богу у Његовим наредбама и забранама. Као пример је навео камилу јер је она представљала већину њиховог иметка.“ Видети: *Фејдул-кадир*, 6/258.

²⁴⁶ Хадис, бележи Ахмед, бр. 9298.

²⁴⁷ Ибн Беттал каже: „Могуће је да се (под цахилијетским понашањем) мисли на све грехе.“ Видети: *Умдетул-Кару’*,

Богу ништа не треба²⁴⁸ његово остављање хране и пића (током поста).^{“249}

И рекао је: „Разваратан и простачки говор никако није од Ислама, а најбољи муслимани су они са најепшим одгојем.“^{“250}

Пријатељство и љубав

Пријатељство није само реч која се изговара, а да при томе нема одређени удео у љубави, у улагању труда и даривању. Зато се каже: „*Пријатељ се препознаје у тежким ситуацијама.*“

Посланик, мир над њим, је појаснио главни стуб на којем почива пријатељство, рекавши:

„Најбољи пријатељи код Бога су они који су најбољи према својим пријатељима, а најбоље комшије код Бога су они који су најбољи према својим комшијама.“^{“251}

10/276., а каже Ес-Сан’ани: „Тј. будалаштине.“ *Субулус-селама*, 2/156.

²⁴⁸ Тј. Аллах не жели његово остављање хране и пића (током поста). *Субулус-селама*, 2/156.

²⁴⁹ Хадис, бележи Бухарија у *Сахиху*.

²⁵⁰ Хадис, бележи Ахмед, бр. 19915.

²⁵¹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1867., и Ахмед, 6278.

Мухаммед Божији Посланик – др. Ахмед б. Осман Ел- Мезјед

„Од двојице људи који се воле у име Бога, онај који више воли свога пријатеља је дражи Богу.“²⁵²

„Нико од вас неће бити верник све док не буде своме брату желио оно што жели себи.“²⁵³

Посланик, мир над њим, нас је обавестио да ће неки људи ући у Рај и имати високе степене, а разлог томе је љубав према добрим људима. Једном приликом је дошао неки човек Посланику и упитао га: **„Када ће Судњи дан?“** Посланик га је упитао: **„А шта си припремио за Судњи дан?“** Човек рече:

„Ништа посебно, осим што волим Бога и Посланика.“, па му Посланик рече: **„Ти ћеш бити са онима које волиш.“** Енес је тада казао: **„Нисмо се ничему више обрадовали као овом хадису.“²⁵⁴**

Посланик је подстицао да се изаберу добри пријатељи, казавши: **„Немој се дружити осим са верником, и немој да једе твоју храну осим богобојазна особа.“²⁵⁵**

²⁵² Хадис, бележи Ибн Хиббан, бр. 566.

²⁵³ Хадис, бележи Бухари, бр. 12., и Муслим, бр. 64.

²⁵⁴ Хадис, бележи Бухари, бр. 3412., и Муслим, бр. 4775.

²⁵⁵ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2318., и Ебу Давуд, бр. 4192. Учењак Ел-Хаттаби каже: „Ово се односи на свечане гозбе, а не храњење људи који су у потреби за храном, јер је Узвишени рекао: ***и храну удељују – иако је и њима потребна – сиромасу и***

**„Човек је на вери свога пријатеља, па нека
гледа с ким ће се дружити.“²⁵⁶**

Како да подучиш људе

Познато је да је успешан учитељ човек који је смирен, који има јаке аргументе, и који користи искрене речи које иду из срца у срце.

Посланик, мир над њим, је био најбољи учитељ, и зато је рекао: **„Ја сам на степену вашег оца, ја вас подучавам.“²⁵⁷**

Један од примера како је Посланик, мир над њим, подучавао јесте предаја од Енеса б. Малика који каже: **„Седили смо у џамији, па је ушао неки бедуин (становник у пустињи) и почео мокрити. Када су то видели асхаби (следбеници) казали су: ’Стани! Стани!’“**, а другој предаји стоји: **„Па су га**

сирочету и заробљенику.(Куран, поглавље Ел-Инсан, 8.), а познато је да су њихови заробљеници били неверници, а не верници. Овде је упозорено на дружење са онима који нису богобојазни и покуђено је мешање и прављење гозбе са њима, јер гозбе и дружења убацују повезаност и љубав у срцима.“ Видети: ел-Хаттаби, Ме’алимус-сунен, 4/115.

²⁵⁶ Хадис, бележи Ахмед, бр. 8065.

²⁵⁷ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 7., и Ахмед, бр. 7102.

људи покушали од тога одвратити, а Посланик им је казао: 'Не прекидајте га.'²⁵⁸, јер ће му то наштетити. Они су га пустили док није завршио. Затим га је Посланик, мир над њим, дозвоао и казао му: „Цамије су Божије куће, не приличи да се у њима врши нужда и да се прљају. Цамије су за спомињање Бога, намаз (молитву) и учење Курана.“²⁵⁸

Од Муавије б. Хакема Ес-Сулемија се преноси да је казао: „Док сам клањао са Божијим Послаником, мир над њим, неко је кинуо па сам рекао: 'Јерхамукеллах – Нека ти се Бог смилује.' Свет ме је оштро погледао, па сам рекао: 'Пропао сам, због чега гледате у мене?' Они су почели ударати рукама по својим бутинама. Када сам видео да ме ућуткују, ућутао сам. Када је Божији Посланик, мир над њим, клањао, нисам видео учитеља бољег у подучавању. Тако ми Бога, није ме љутито погледао, нити ме је ударио, нити увредио, него је рекао: 'У намазу није дозвољено ништа од људског говора. Он је састављен од слављења и величања Бога и учење Кур'ана.'²⁵⁹

²⁵⁸ Хадис, бележи Муслим, бр. 429.

²⁵⁹ Хадис, бележи Муслим, бр. 836., и Несаи, бр. 1203.

Посланик би некада користио дијалог служећи се разумским аргументима када би хтео да увери некога у нешто или да га подучи. Тако се од Ебу Умаме преноси: „Дошао је један младић Веровеснику, мир над њим, и рекао му: 'Божији Посланиче, допусти ми да учиним блуд.'

Народ се окупио око њега, негодујући, критикујући га. Посланик, мир над њим, је рекао: 'Приближите га.'

Када је дошао близу, рекао му је: 'Седи.'

Он је сео, а онда га је Посланик, мир над њим, упитао: 'Да ли би волео да неко учини блуд са твојом мајком?'

Рекао је: 'Не, тако ми Бога, Божији Посланиче.'

Веровесник, мир над њим, му је рекао: 'Ни други не воле да се то учини њиховим мајкама!'

Затим га је упитао: 'Да ли би волео да то неко учини са твојој ћерком?'

Одговорио је: 'Не, тако ми Бога, Божији Посланиче.'

Рекао је: 'Ни други не воле да се то деси њиховим ћеркама.'

Поново је упитао: 'Да ли би волео да се то деси твојој сестри?'

Младић је одговорио: 'Не, тако ми Бога, Божији Посланиче.'

Рекао је: 'Ни други не воле да се то деси њиховим сестрама.'

Упитао је: 'Да ли би волео да се то догоди твојој тетци по оцу?'

Одговорио је: 'Не, тако ми Бога, Божији Посланиче.'

'Ни други не воле да се то догоди њиховим теткама по оцу!'

Упитао га је: 'Да ли би волео да се то догоди твојој тетци по мајци?'

Одговорио је: 'Не, тако ми Бога, Божији Посланиче.'

Посланик, мир над њим, је рекао: Ни други не воле да се то догоди њиховим теткама по мајци.'

Тада је ставио своју руку на њега и проучио: 'Боже мој, опрости му грехе, очисти му срце и сачувај његово стидно место од грешења.'

Након тога овај младић се није на то више освртао.²⁶⁰

²⁶⁰ Хадис, бележи Ахмед, бр. 21185.

Волонтерски рад и општа корист

Свет је у последње време придао пажњу волонтерском раду. Светске владе таквој врсти рада дају потпору и олакшавају средства да се он оствари.

То је због тога што је оваква врста рада веома битна за помагање људима и њиховом спасавању из разних потешкоћа и катастрофа које их потресају.

Посланик Мухаммед, мир над њим, је подстицао на рад за опште добро људи како би се ослободили патње, и за то одредио велику награду.

Он је казао: **„Видео сам човека да је у Рају због дрвета које је било на путу и сметало је муслиманима, па га је посекао.“**²⁶¹

„Показани су ми дела мог народа , и добра и лоша. Видео сам да је једно од добрих дела уклонити препреку са пута.“²⁶²

И не само то, него је Посланик, мир над њим, уклањање препреке са пута уврстио у делове веровања, рекавши: **„Веровање се састоји од седамдесет и неколико делова. Највећи део су речи „нема бога осим јединог истинског Бога (Аллаха),**

²⁶¹ Хадис, бележи Муслим, бр. 4745.

²⁶² Хадис, бележи Муслим, бр. 859., и Ахмед, бр. 20569.

а најмањи је уклонити препреку са пута, а и стид је саставни део веровања.^{«263}

„Најбоље дело је да брата учиниш срећним или да вратиш његов дуг или да га нахраниш хлебом.^{«264}

„Онај који помаже удовицама и сирочадима је као борац на Божијем путу или као онај који ноћи проводи клањајући, а дане постећи.^{«265}

Посланик, мир над њим, је похвалио племе Ел-Еш'ар када је у питању њихово понашање приликом потешкоћа и ратова, рекавши: **„Када припадницима племена Еш'ар нестане опскрбе док су у биткама или понестане хране њиховим породицама у Медини, они ону храну коју имају саберу на једно место, а затим је међусобно једнако поделе. Ја сам њихов, а и они су моји.**^{«266}

И рекао је: **„Ко пронађе воду па из ње пије оно што је живо био он човек или цин или птица, Бог ће га на Судњем дану наградити за то.**^{«267}

²⁶³ Хадис, бележи Муслим, бр. 51., и Ебу Давуд, бр. 4056.

²⁶⁴ Хадис, бележи Бејхеки у делу Шуабу-л-Иман, бр. 7273.

²⁶⁵ Хадис, бележи Бухари, бр. 4943., и Муслим, бр. 5295.

²⁶⁶ Хадис, бележи Бухари, бр. 2306., и Муслим, бр. 4556.

²⁶⁷ Хадис, бележи Бухари у делу Ет-Тариху-л-кебир, бр. 1/331.

Договарање

Нема сумње да је сваки човек у потреби да се посаветује са онима који имају искуство и здраво размишљање, и да са њима размени мишљење како би на основу тога дошао до најбољег решења и остварио највећу користи у некој од ствари која се тичу његовог живота.

Израз Шура (договарање) је споменут у Кур'ану на два места. Узвишени Бог на једном месту у Ку'рану наређује Посланику, мир над њим, договарање казавши:

И са њима се договарај.

(Кур'ан, поглавље Али Имран, 159.)

На другом месту је похвалио оне који се договарају, казавши:

И они који се одазову своме Господару, намаз обављају, договарају се и од онога што им као опскрбу дајемо, удељују.

(Кур'ан, поглавље Еш-Шура, 39.)

Аллах је њих похвалио због тога што они сами не доносе одлуке, него се међусобно саветују и договарају, те тему која их занима проучавају са више аспеката како би дошли до истине по том питању.

Посланик, мир над њим, није био у потреби да

се са било ким договара јер је он био усмеравањем путем Објаве која му је долазила са небеса, него му је Бог наредио да подучи уммет (народ) договарању, те њеној вредности како би се за тиме поводили народи после њега.

Пуно пута се Посланик саветовао са асхабима (следбеницима) и радио по мишљењу онога са киме се договарао. Због тога Ебу Хурејре каже: **„Нисам видео да се ико више договарао са својим асхабима од Посланика, мир над њим.“**²⁶⁸

Од ствари у којима се Посланик саветовао са муслиманима јесте и начин опхођења са онима који су оптужили Аишу да је починила блуд, а то је било пре него што ју је Бог у Кур'ану прогласио невином.

Она је казала: **„Након што је споменуто оно што је било везано за мене, а ја нисам знала за то, Посланик, мир над њим, је устао како би одржао говор. Прво је изговорио шехадет (сведочење да је Бог један и да је Мухаммед Његов посланик), захвалио се Богу, па је казао: 'А затим; посаветујте ме када су у питању људи који желе зло мојој**

²⁶⁸ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1636., и Ахмед, бр. 18166.

породици, а тако ми Бога, ја своју породицу не познајем по злу.²⁶⁹

Посланик, мир над њим, се саветовао са својим следбеницима и по питању рушења Кабе и њеног грађења на новим темељима.²⁷⁰

Након што су се многобошци окупили на Бедру желећи рат са Послаником, он се окренуо својим асхабима и казао: „**Доиста је ово Мекка, послала вам је своје главешине.**“ А затим се посаветовао када је у питању борба. Ебу Бекр и Омер су лепо говорили, а након њих је устао Микдад б. Амр и казао: „**О Божији Посланиче, уради оно што ти је Бог наредио. Ми смо уз тебе и тако ми Бога, ми ти нећемо казати као што су јевреји казали Мојсију: 'Иди ти и твој Господар па се борите, а ми ћемо овде седети.'** Него кажемо: 'Иди ти и твој Господар и борите се, а и ми ћемо са вама.' И тако ми Бога, када би кренуо ка Абесинији ми бисмо се уз тебе борили против оних који би ти се испречили на том путу све док тамо не би стигао!“

Након тога је Посланик, мир над њим, за њега проучио дову (молбу), а затим казао: „**Посаветујте ме о људи.**“ Желео је и мишљење становника Медине

²⁶⁹ Хадис, бележи Муслим, бр. 4974.

²⁷⁰ Хадис, бележи Муслим, бр. 2371.

по том питању јер су они били његови помагачи, али се бојао да они можда не сматрају да га требају помоћи ван Медине, и да он нема право да иде са њима у борбу.

Са'д б. Му'аз рече: „Као да желиш наше мишљење, о Божији Посланиче?“ Он рече: „Да.“

Муаз тада рече: „Ми смо у твоје посланство поверовали и заветовали ти се, па иди о Божији Посланиче да урадиш оно што ти је наређено.

Тако ми Онога Који те је послао са Истином када би се пред нама испречило море, па га ти кренуо да прегазиш и ми бисмо то учинили. Способни смо да сутра сусретнемо непријатеља, јер ми смо стрпљиви у борби, јаки код сусрета са непријатељем. Можда ће ти Бог у нама показати оно што ће те обрадовати, па поведи нас уз Божији благослов.“²⁷¹

Посланик, мир над њим, се саветовао и са женама у важним стварима. Када је требало да буде примирје на Худејбији, саветовао се са својом женом Умму Селеме о муслиманима и прихватио њен предлог. Ово доказује да је саветовање и договарање био један од главних темеља на које се ослања

²⁷¹ Хадис, бележи Ебу Давуд у *Сунену*, бр. 4/311.

Посланик, мир над њим, у свом животу и у начину доношења одлука.

Борба против неправде

Исто као што је Ислам забранио неправду тако је наредио борбу против ње и супростављање тиранину, све док људи не буду сигурни од његовог зла. Узвишени Аллах каже:

Онима који вас нападну, узвратите истом мером. (Кур'ан, поглавље Ел-Бекара, 194.)

Стих доказује да није дозвољено чинити неправду агресору и светити му се него само треба узети своје право без било каквог додавања. Ово је доказ величине Ислама.

Посланик, мир над њим, је подстицао на борбу против неправде многим средствима. Он је казао:

„Када видиш мој народ да се устручава да каже неправедном да је неправедан, тада народ више не вреди, као да не постоји.“²⁷²

²⁷² Хадис, бележи Ахмед, бр. 6495.

И казао је: „**Постоји бојазан да задеси казна људе који виде зло а не боре се против њега.**“²⁷³

Једном приликом неки човек је дошао Посланику, мир над њим, и упитао га: „**О Божији Посланиче, шта мислиш када би неко хтео да узурпира мој иметак?**“ Посланик му је одговорио: „**Спречи га.**“

„**А ако ме нападне?**“

„**Онда се брани.**“

Тада човек упита: „**А ако ме убије?**“

Посланик му рече: „**Ти си шехид (погинули на Божијем путу).**“

„**А ако ја њега убијем?**“

„**Он је у Ватри.**“, одговори Посланик, мир над њим.²⁷⁴

И рекао је: „**Немојте желети да се сусретнете са вашим непријатељем и молите Бога да вас поштеди тога. Али када их сретнете – будите стрпљиви и знајте да је Рај под сенкама сабљи. Боже мој, Ти Који си објавио Књигу, и Који покрећеш облаке, и који си поразио уједињене**

²⁷³ Хадис, бележи Ахмед, бр. 16.

²⁷⁴ Хадис, бележи Муслим, бр. 201.

непријатеље, порази их и помози нас против њих.^{«275}

Овај хадис је доказ да муслимани не почињу са ратовањем и са непријатељством, и не само то, него не прижељкују сусрет са њима и моле Бога да их сачува тога.

Етика ратовања и борбе

Битке које Посланик, мир над њим, водио нису биле барбарске и нецивилизоване битке, чији је циљ био рушење и убијање што већег броја људи. Његове битке су биле моралне без обзира да ли се радило о циљу ратовања или начину ратовања.

Због тога, када би Посланик слао војсковође у битку говорио би: **„Идите са Божијим именом и са вером вашег Посланика. Немојте убијати старце, децу и жене и немојте красти од ратног плена, већ га сакупите у једно место, и будите добротинитељи, јер Бог, доиста, воли добротинитеље.**^{«276}

²⁷⁵ Хадис, бележи Бухари, бр. 2744., и Муслим, бр. 3276.

²⁷⁶ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 2247.

Једном приликом је прошао поред неке жене која је била убијена у једној од битака, те је стао, а затим казао: „**Она се није борила.**“ Затим је погледао у лица својих асхаба (следбеника) и рекао једном од њих: „**Иди и сустигни Халида б. Велида²⁷⁷, и (обавести га) нека се нипошто не убијају деца, радници најамници и жене.**“²⁷⁸

Божији Посланик, мир над њим, је забранио убијање деце и жена током рата.²⁷⁹

Такође су и халифе (праведни владари) након њега поступале као и он. Ебу Бекр је саветовао свога војсковођу Усаму б. Зејд када га је хтео послати у Шам: „**Немојте проневеравати, немојте красти од ратног плена, немојте бити варалице²⁸⁰, немојте убијати децу, старце и жене, немојте сећи или палити палме, немојте сећи стабла која дају плодове и немојте да кољете овцу, краву, нити камилу осим за јело. Наићи ћете поред народа који**

²⁷⁷ Војсковођа муслиманске војске.

²⁷⁸ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 2295., и Ахмед, бр. 15423.

²⁷⁹ Хадис, бележи Бухари, бр. 2792., и Ахмед, бр. 15423.

²⁸⁰ Ибн Абдул-Бедр каже: „Ел-гадр – бити варалица значи да некоме гарантујеш сигурност, а затим га убијеш, и то је грех и забрањено по консензусу исламских учењака.“

су се осамили (монаси) у самостанима, оставите и њих и оно због чега су се осамили.“

Срећа

Срећа је основна жеља коју желе сви људи. Сваки човек тражи и жели да досегне срећу, и труди се да је оствари. Међутим већина људи је погрешила у начину стицање среће, па је траже ван својих душа, у богаству, женама, путовањима, популарности, друштвеном положају.

Стварна срећа се крије у души човека и не одваја се од њега. Срећа је у вери, у убеђењу да човек буде задовољан оним што има и задовољству Божијом одредбом и осећању љубави према људима. На ову чињеницу је указао Посланик, мир над њим, у неколико хадиса. Он је казао: „**Чудно ли је стање верника, свака ситуација у којој се задеси је добра за њега. Ако га задеси добро па се захвали, добро му је, а ако га задеси зло он се стрпи па му је опет добро.**“²⁸¹

²⁸¹ Хадис, бележи Муслим, бр. 5318.

Појаснио је да је задовољство Божијом одредбом главни узрок среће и успеха на овом и на будућем свету, рекавши: „Успео је онај који се покорио свом Господару, има опскрбе онолико колико му је нужно потребно и кога је Бог учинио да буде задовољан са ониме што му је дао.“²⁸²

И рекао је: „**Ко осване сигуран у своме месту, здравог тела и има довољно хране за тај дан, као да му је дат цео овај свет и све његове ризнице.**“²⁸³

Посланик није такође заборавио да спољашни фактори утичу на човекова осећања, па је због тога споменуо неке спољашне узроке који утичу на срећу, а то је због тога што они имају велики утицај на човека. Казао је: „**Четири ствари усрећују човека: Добра жена, простран стан, добар комшија и удобна јахалица, а четири ствари га унесрећују: лоша жена, лош комшија, лоша јахлица и тесан стан.**“²⁸⁴

Један од узрока среће је и оптимизам, те је због тога Посланик, мир над њим, волео оптимизан, а мрзео веровање у баксуз и лошу срећу.²⁸⁵

²⁸² Хадис, бележи Муслим, бр. 1746.

²⁸³ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2268., и Ибн Маџе, бр. 4131.

²⁸⁴ Хадис, бележи Бејхеки, бр. 9556.

²⁸⁵ Хадис, бележи Ибн Маџе, бр. 3526.

Он је говорио: „**Није од нас онај који, на основу сујеверја, тумачи да ли је нешто добар или лош знак, нити онај који тражи да се то за њега ради, нити онај који гата, нити онај коме се гата.**“²⁸⁶

Оптимизам

Оптимизам је позитива врлина у човеку, јер му он даје снагу да се усресреди на одређену ситуацију и да донесе решења за проблеме. Зато оптимисти и поред чињенице да имају много потешкоћа су људу са највише успеха.

Посланик, мир над њим, је волео оптимизам, а мрзео сујеверно веровање у лоше знакове²⁸⁷. То сујеверје спада у песимизам.

Посланик, мир над њим, је био оптимиста у готово свим ситуацијама свога тешког живота.

Он је кренуо са својим асхабом Ебу Бекром да се исели из Мекке у Медину, након што су се повећала узнемиравања од стране многобожаца. Када су неверници сазнали да је Посланик кренуо за

²⁸⁶ Хадис, бележи Таберани, бр. 4262.

²⁸⁷ Хадис, бележи Ибн Маџе, бр. 3526.

Медину, послали су потрагу за њима, и као награду ономе ко их ухвати понудили стотину камила, што је била велика награда у то време. Тако су мушрици почели да прате трагове Посланика и Ебу Бекра све док нису дошли до пећине у којој је био Посланик, мир над њим. Када су дошли до ње, Ебу Бекр је видео њихове ноге, па је заплако од страха за Посланика и рекао: „**О Посланиче, када би неко од њих погледао у своја стопала видео би нас.**“, па му је Посланик, мир над њим, рекао језиком човека који је имао поуздање у Господара и који је оптимистичан: „**Шта мислиш о двојници са којима је Бог трећи?**“

Кур’ан је описао овај догађај речима:

Ако га ви не помогнете, па – помогао га је Аллах, онда када су га они који не верују присилили да оде, кад је с њим био само друг његов, кад су њих двојица била у пећини и када је он рекао другу своме: 'Не брине се, Аллах је с нама!', па је Аллах спустио поуздање Своје на њега и помогао га војском коју ви нисте видели, и учинио да реч неверника буде доња, а Аллахова реч, она је – горња.
(Куран, поглавље Ет-Тевба, 40.)

У другој ситуацији када су се верници пожалили Посланику, мир над њим, на сиромаштво и страх, он их је, оптимистичан, охрабривао и обећавао

им да ће победити, да ће бити потпомогнути од Бога и да ће власт на Земљи остварити.

Од Адија б. Хатима се преноси да је казао:

„Био сам код Посланика, мир над њим, кад му је дошао неки човек па се пожалио на сиромаштво, а затим му је дошао други па се пожалио да нема средстава да настави путовање. Посланик ја тада казао: 'О Адијј! Да ли си видио Хиру²⁸⁸? Одговорио сам: 'Не.' Он је казао: 'Ако поживиш видећеш жену у женској јахалици која ће путовати од Хире до Меке, неће се бојати никога осим Бога. Ако поживиш видећеш да ће нам се отворити ризнице владара Персије.' Упитао сам: 'Кисре б. Хурмуза?' Одговорио је: 'Да. Ако поживиш видећеш човека који ће имати пуне руке злата и сребра, и тражиће да неко то прими, али неће наћи никога ко би то узео.' И видео сам жену која је путовала из Хире и стигла је на ходочашће у Кабу, а није се бојала никога осим Бога. Био сам од оних којима су се отвориле ризнице Кисре. А ако поживиш видећеш оно што је најавио Посланик Мухаммед, мир над њим, а то је човек који ће имати

²⁸⁸ Хира се налази у јужном делу централног Ирака, и смештена је 7. км југоисточно од Неџефа.

пуне руке злата и сребра и тражиће да неко то прими, али неће наћи никога ко би то узео.“²⁸⁹

Хумор

Посланик, мир над њим, се понекад смејао и шалио са својим асхабима, али је одредио границу у томе како се не би упало у лаж, изругивање и вређање других.

Ебу Хурејре преноси да су следбеници казали: **„О Божији Посланиче, ти се са нама шалиш?“**, па је он казао: **„Да, али ја говорим само истину.“**²⁹⁰

Када је Ханзала помислио да је вид лицемерства уколико се шали са својом женом и децом, отишао је код Посланика, мир над њим, и рекао: **„Ханзала је лицемер!“** Он рече: **„Зашто?“** Ханзала му рече: **„Када смо код тебе, о Божији Посланиче, ти нас подсетиш на Пакао и Рај, и ми као да их видимо, а кад се вратимо својим породицама и свакодневном животу, ми то заборавимо.“** Посланик му тада рече: **„Тако ми**

²⁸⁹ Хадис, бележи Бухари, бр. 3328.

²⁹⁰ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1913.

Онога у Чијој је руци моја душа, када бисте били онакви какви сте када сте са мнош, заиста би вас анђели поздрављали у вашим постељама и на путу, али о Ханзала, час овако, час онако.²⁹¹, поновивши то три пута.²⁹²

Један од начина како се Посланик шалио јесте и то када му је једном приликом дошао човек и казао:

„О Божији Посланиче, стави ме на камилу да ме носи.“ Посланик му одговори: „Нећу те ставити осим на младунче од деве.“ Човек му тада рече: „О Посланиче, оно то не може поднети, а Посланик му одговори: „Па да ли камила рађа нешто осим камиле.“²⁹³

²⁹¹ Рекао је учењак Мухаммед ибн Салих ел-Усејмин: „Значи час (време) за (богослужење) Господару, час за породицу, час за душу како би јој човек дао одушка, и како би дао право онима који код њега имају своје право. Ово спада у праведност и савршенство закона у исламу. Узвишени Аллах има Своје право, и душа има своје право које јој се треба дати, и породица има своје право које им се треба дати, и гости имају своје право које им се треба дати. Тако човек може свима дати њихово право одморан, и може обожавати Аллаха одморан, јер ако човек себе оптерети, умориће се и малаксаће, због чега ће ускратити многа права која мора испунити.“ Видети: Шерху *Рујадис-салихин*, 3/236.

²⁹² Хадис, бележи Муслим, бр. 4937., и Тирмизи, бр. 2438.

²⁹³ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1914., и Ахмед, бр. 13315.

Посланик, мир над њим, је много волео Захира ибн Харама, човека из пустиње који није био лепог изгледа. Једном приликом му је Посланик дошао, а он је продавао неку робу на пијаци, па је пришао иза њега, а он га није видео, па је Захир упитао:

„Ко је то?“ Након тога се окренуо и видео да је то Посланик, мир над њим. Тада је Посланик говорио: „Ко жели да купи роба?“ Па је Захир казао: „Значи ти ме сматраш ружним.“ Па је Посланик, мир над њим, казао: „Ти код Бога ниси ружан.“ У другој предаји стоји: „Али ти си код Бога вредан.“²⁹⁴

Посланик, мир над њим, би се шалио са Енесом и говорио би му: „О ти који имаш два ува.“²⁹⁵

Једном приликом је нека старија жена је дошла код Посланика, мир над њим, и казала му је: „О Божији Посланиче, моли Бога да ме уведе у Рај.“,

Па јој је Посланик, мир над њим, рекао: „У Рај неће ући старци.“ Она је тада заплакала, а Посланик, мир над њим, се насмејао и упитао је:

„Зар ниси читала речи Узвишеног Бога:
Стварањем новим Ми ћемо хурије

²⁹⁴ Ахмед, бр. 12187.

²⁹⁵ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1915., и Ебу Давуд, бр. 4349.

створити, и девицама их учинити милим мужевима њиховим и година истих.'“ (Кур'ан, поглавље Ел-Вакија, 35-37.), тј. становнике Раја ће Бог повратити у године младости и виталности.

Ово су од неких ситуација у којима је Посланик, мир над њим, чинио људе сретним и отклањао од њих бриге и тугу. Ове ситуације потврђују да Ислам није крута религија која занемарује душевне потребе људи него да даје људским душама право на срећу и неискварену забаву. Због тога су Посланикова, мир над њим, поучавања била са људским мотивима, усмерењима и природом те његовим душевним и друштвеним потребама.

ТРЕЋИ ДЕО

**Посланиково, мир над њим, упозорење на
разне облике порока и недостатака**

- 1. УБИЈАЊЕ**
- 2. ИЗДАЈА**
- 3. ЉУТЊА**
- 4. ЗАПЛАШИВАЊЕ ЉУДИ**
- 5. ВАРАЊЕ**
- 6. ЧИЊЕЊЕ НЕРЕДА МЕЂУ ЉУДИМА**
- 7. УХОЂЕЊЕ**
- 8. ВРЕЂАЊЕ И ПРОКЛИЊАЊЕ**
- 9. СУМЊИЧЕЊЕ**
- 10. ПОДМИЋИВАЊЕ**
- 11. ФЕНОТИПСКЕ СУМЊЕ**
- 12. ЛЕЊОСТ**
- 13. БЕЗНАДЕЖНОСТ**
- 14. САМОУБИСТВО**
- 15. НЕПРАВДА И НАСИЉЕ**

Посланиково упозорење на презрена и зла дела

Увод

Узвишени Бог није послао посланика Мухаммеда мир над њим, само неком одређеном народу или само на неки одређени простор, него га је послао свим људима, као доносиоца радосних вести, опомињача, мисионара који позива Богу са Његовом дозволом и као светиљку која осветљава пут. Послао га је да им наређује добро и да их одвраћа од зла, да им дозволи лепе ствари, а забрани све оно што није добро.

Његово обраћање је било усмерено ка људској души и савести уопште, па је тако затворену људску природу отворио, како би срцу повећао чистоту и души величину, па да понашање учини још лепшим и достојанственијим.

Посланик, мир над њим, је желео, а то све наредбом његовог Господара, да ослободи човека од робовања неодољивом материјализму и да се одупре свим оним страстима који уништавају морал и лепо понашање.

Његов позив је ка стрпљењу, издржљивости и праштању, колико год је човек у могућности, јер је

љутња бакља која потпаљује ватру и против ње се треба борити. Појаснио је и да је неповерење узрок раздвајања и нејединства међу људима. Он је упозорио на лапсусе и пропусте које језик може произвести, па је наредио лепоту говора и лепо изражавање. Он је позивао у оптимистичну визију живота, па је тако изрекао многа казивања која позивају у оптимизам, а упозоравао је на оно што је њему супротно, као што су безнадежност, остављање рада и штетно беспосличарење, као и разне врсте негативности.

Он је потврдио важност човека, па је строго забранио да се чини неправда човеку плашећи га или га убијајући. Такође је забранио да човек сам себи чини неправду или пак самоубиство. То је учинио једним од највећих прекршајних дела.

Исто тако је његова мисија била јасно изражена када је у питању обавеза одстрањивања свих фактора који производе неред у друштву, и неред у администрацији и политици.

Забранио је чињење нереди, шпијунирање, превару и издају. Такође је упозорио на опасност корупције, па је веома оштро критиковао оне који се њоме баве. Потврдио је важност рада, озбиљног

понашања и удаљивања од шупљег формализма (којег не прати суштина).

Све се то може приметити у његовим речима, поступцима, напоменама и саветима који су спровођени у праксу и стварни живот, а то све је достојно студирања, како би били срећни на овом и на будућем свету.

Убиство

Нема сумње да је једно од највећих права које човек има, право на живот и да је угрожавање овог права једно од највећих недела које сви људи осуђују и сматрају веома погубним.

Казе Узвишени:

Због тога смо Ми прописали синовима Исраиловим: ако неко убије некога ко није убио никога или онога који на Земљи наред не чини – као да је све људе поубијао; а ако неко буде узрок да се нечији живот сачува – као да је свим људима живот сачувао. (Кур'ан, поглавље Ел-Маиде, 32.)

И каже Узвишени:

И не убијте никога кога је Аллах забранио осим кад правда захтева. (Кур'ан, поглавље Ел-Исра, 33.)

Посланик, мир над њим, је по питању убијања био веома строг, те је забранио свако средство које води ка убијању и неправном проливању крви, па тако каже:

„Ко убије немуслимана који има уговор са муслиманима неће осетити мирис Раја, а његов мирис се осећа на раздаљини од четрдесет година хода.“²⁹⁶

И рекао је: **„Ко убије немуслимана који живи у муслиманској држави (тј. ехлу зиммех) неће осетити мирис Раја, иако се његов мирис осети на раздаљини од седамдесет година хода.“**²⁹⁷

Такође је рекао: **„Када се двојица муслимана сукобе сабљама и убица и убијени ће у Ватру.“**

Неко је упитао: **„О Посланиче, јасно нам је за убицу, али зашто убијени?“** Па је рекао: **„Због тога што се и он трудио да убије свог противника.“**²⁹⁸

И рекао је: **„Код Бога је мања штета да пропадне овај свет, него да се убије један муслиман.“**²⁹⁹

²⁹⁶ Хадис, бележи Бухари, бр. 2930., и Ибн Маџе, бр. 2676.

²⁹⁷ Хадис, бележи Ахмед, бр. 17387., и Несаи, бр. 4668.

²⁹⁸ Хадис, бележи Бухари, бр. 30., и Муслим, бр. 5140.

²⁹⁹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1315., и Несаи, бр. 3922.

И рекао је: „**Ко на нас дигне оружје, не припада нама.**”³⁰⁰

Издаја

Сви људи на свету мрзе издају и не воле да их било ко изда, па је због тога Ислам и забранио издају и упозорио на њене штетне последице.

Божији Посланик, мир над њим, је рекао: „**Сваки издајник ће на Судњем дану имати заставу, по којој ће се препознати.**”³⁰¹

И рекао је: „**Уговор муслимана је једно, па ако неки муслиман склопи уговор са неверником нека га не крши, јер сваки издајник ће на Судњем дану имати заставу, по којој ће се препознати.**”³⁰²

И рекао је: „**Ко гарантује некоме да га неће убити, па га и поред тога убије, ја га се одричем, па макар убијени био и неверник.**”³⁰³

³⁰⁰ Хадис, бележи Бухари, бр. 6366., и Муслим, бр. 143.

³⁰¹ Хадис, бележи Бухари, бр. 2949., и Муслим, бр. 3269.

³⁰² Хадис, бележи Хаким, бр. 2626.

³⁰³ Хадис, бележи Ибн Маџе и Ибн Хиббан.

И рекао је: „**Вера спречава да се убије онај коме је дата гаранција да ће бити сигуран и коме је дата гаранција да неће бити преварен, и зато верник не крши то обећање.**“³⁰⁴

И рекао је: „**Ако неко нађе сигурност код неког, а затим га убије након што је нашао сигурност, таквом ће на Судњем дану бити предана застава преваре.**“³⁰⁵

Љутња

Брза и жестока љутња је болест на коју је упозорио посланик Мухаммед, мир над њим. Дошао је једном приликом неки човек код Посланика, мир над њим, па му је рекао: „**Посаветуј ме.**“, а он му је казао: „**Немој да се љутиш.**“, и то га је питао више пута, а Посланик му је одговарао исто.³⁰⁶

Посланик, мир над њим, је упутио на неке од лекова љутње, као што су: тражење уточишта од сотоне. Спомиње се да су се два човека посвађала и да су вређала један другог у присуству Посланика,

³⁰⁴ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 2388., и Ахмед, бр. 1356.

³⁰⁵ Хадис, бележи Хаким, бр. 8040.

³⁰⁶ Хадис, бележи Бухари, бр. 5651.

мир над њим, па се један наљутио тако да му се лице променило, па је Посланик рекао: „**Ја у истину знам реченицу, коју када би рекао, отишло би од тебе то што те је снашло.**“, па је рекао: „**Еузубиллахи минеш-шејтанир-радим - утечем се Богу од проклетеле сотоне.**”³⁰⁷

Од тих лекова је и ћутање јер Посланик, мир над њим, каже: „**Подучавајте и олакшавајте, а немојте отежавати, а када се неко од вас наљути нека се помогне ћутњом.**”³⁰⁸

Од тих лекова је и промена положаја јер је Посланик, мир над њим, казао: „**Када се неко од вас наљути, а стајао је, нека седне, а ако ни тада не оде од њега љутња, нека легне.**”³⁰⁹

Застрашивање људи

Колику је вредност имао човек код Посланика, мир над њим, показује и чињеница да је забранио узнемиравање и наношење штете, па макар то било и у шали. Каже Узвишени:

³⁰⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 5650., и Муслим, бр. 4726.

³⁰⁸ Хадис, бележи Ахмед, бр. 2029.

³⁰⁹ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4151., и Ахмед, бр. 20386.

А они који вернике и вернице вређају, а они то не заслужују, товаре на себе клевету и прави грех. (Кур'ан, поглавље Ел-Ахзаб, 58.)

А Посланик, мир над њим, је рекао: „**Ко узнемири муслимане на њиховом путу, проклет је од стране њих.**”³¹⁰

И рекао је: „**Нема штете, нити наношења штете.**”³¹¹

Ово је правило којим се забрањује наношење штете другоме на било који начин. Божији Посланик, мир над њим, је рекао: „**Није дозвољено муслиману да плаши другог муслимана.**”³¹²

И рекао је: „**Нека нико не узима ствари другог брата муслимана ни у шали, а ни озбиљно.**”³¹³

Проневера

Нема сумње да је превара једна од ствари на чијој покућености и презиру оних који се тиме баве су

³¹⁰ Хадис, бележи Таберани, бр. 3050.

³¹¹ Хадис, бележи Ахмед, бр. 2719., и Ибн Маџе, бр. 2331.

³¹² Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4351., и Ахмед, бр. 21986.

³¹³ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4350., и Ахмед, бр. 17261.

се сложили разумни људи. Због тога што оваква врста понашања подрива поверење, производи страх и сумњу.

Каже Узвишени Бог:

Аллах не воли оне који проневеравају.

(Кур'ан, поглавље Ел- Енфал, 58.)

Посланик, мир над њим, је уврстио варање у особине лицемера, оних који испољавају веровање, а у душама крију неверство, па је рекао: „**Три су знака лицемера: када говори лаже, када обећа не испуни, а када му се нешто повери, проневери.**”³¹⁴

А у другој предаји стоји: „**Када се расправља, дрзак је, а када склопи уговор, проневери.**”

Много људи говори: „*Ја проневерим само онога ко мене превари.*“, као што раде неке жене када приметете да их мужеви варају. Овакав начин не решава проблем, него га само повећава и због тога Посланик, мир над њим, каже: „**Испуни своју обавезу, а не варај онога ко је тебе преварио.**”³¹⁵

И каже: „**Нема вере онај који није поверљив и нема вере онај који се не држи уговора.**”³¹⁶

³¹⁴ Хадис, бележи Бухари, бр. 32., и Муслим, бр. 89.

³¹⁵ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 3067., и Тирмизи, бр. 1185.

³¹⁶ Хадис, бележи ахмед, бр. 11935.

И рекао је: „**Прекидање родбинске везе, проневера и лаж су греси за које ће Бог ономе ко их чини убрзати казну на овоме свету, а још га чека казна и на будућем свету.**“³¹⁷

Кварење односа између људи

Неки људи се труде да покваре односе међу људима и да убацују непријатељство у њихова срца, а не знају да су тиме изложени Божијој љутњи.

Посланик, мир над њим, каже: „**Неће ући у Рај онај који преноси туђе речи како би правио смутњу међу људима.**“³¹⁸

И рекао је Посланик, мир над њим: „**Није од нас онај који хушка жену против њеног мужа.**“³¹⁹

А онај који лаже да би поправио стање међу људима није урадио ништа што је забрањено због тога што Посланик, каже: „**Није лажљивац онај који**

³¹⁷ Хадис, бележи Бухари у *Ел-Едебу-л-муфред*, бр.29.

³¹⁸ Хадис, бележи Бухари, бр. 5596., и Муслим, бр. 152.

³¹⁹ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 1860.

мири људе и говори добро, а и намера му је добра.³²⁰

³²⁰ Хадис, бележи га Бухари, бр. 2495., и Ахмед, бр. 26011. Исламски учењак Мухаммед ибн Салих ел-Усејмин је казао: „Учењаци су се разишли око овог питања, тј. да ли се (у предаји) мисли на то да човек буквално лаже, или на то да се двосмислено изрази, па да тиме наведе саговорника да помисли да он жели једно значење, а које није тачно и које овај уствари није циљао својим двосмисленим речима, већ је циљао друго значење тих речи а које је истина. То је као када би казао: ‘Тај и тај човек те хвали.’, али у смислу да хвали врсту људи којој припадаш – муслимане, јер сваки човек (верник) уопштено хвали добре муслимане (а ти си један од муслимана). Или да каже: ‘Он моли Бога за тебе.’, а да тиме мисли како овај дови за Божије робове у свакој молитви-намазу, а ти си један од добрих Божијих робова. Божији Посланик, мир над њим, је казао: ‘Када кажете то’ – тј. када кажете (током молитве) *нека је мир и спас над свим Божијим робовима*, ‘тражили сте то за сваког доброг роба на небу и на Земљи.’ Неки учењаци кажу да се двосмислено изражавање убраја у лаж, јер наводи на оно што, уствари, није тачно макар онај који га употребљава циљао исправно значење. То доказују Посланиковим речима: ‘Ибрахим, мир над њим, је одбио чинити шефа’ат (заузимање) за људе на судњем Дану, јер је „слагао“ три пута и то зарад вере.’, А он није буквално слагао, већ се двосмислено изразио. У сваком случају, човек који жели поправити стање треба да се чува лажи, а ако баш мора, онда нека се изрази двосмислено, јер у том случају неће учинити грех према Богу, и двосмислено изражавање је дозвољено ако се тиме постиже верска корист.“ Видети: Шерху ријадис-салихин, 3/38-39.

Ухођење

Посланик, мир над њим, се бринуо за очување достојанства људи и њихове приватности, те је упозорио на опасност кршења те приватности и наредио да о људима судимо на основу онога што код њих видимо, а да њихове тајне препустимо Богу Узвишеном.

Рекао је Узвишени:

И немојте једни друге уходити.

(Кур'ан, поглавље Собе, 12)

Рекао је Божији Посланик, мир над њим:

„Уколико будеш трагао за приватностима људи, уништићеш их или мало треба да их уништитиш.“³²¹

Божији Посланик, мир над њим, је рекао:

„Муслиман је светиња другом муслиману. Свети су његова крв, иметак и достојанство.“³²²

И рекао је: **„Када неко од вас три пута затражи дозволу да уђе код другог муслимана, па му не дозволи, нека се врати.“³²³**

³²¹Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4244.

³²² Хадис, бележи Муслим, бр. 4650., и Тирмизи, бр. 1850.

³²³ Хадис, бележи Бухари, бр. 5776., и Муслим, бр. 4006.

И рекао је: „**О ви који сте поверовали језиком, а веровање није ушло у ваша срца, немојте оговарати муслимане и немојте трагати за њиховим приватностима. Онај који то буде чинио Бог ће његову приватност открити, а коме Бог открије приватност, биће осрамоћен у својој кући.**”³²⁴

И рекао је: „**Ко буде прислушкивао нечији говор, а он тиме није задовољан, на Судњем дану ће му у уши бити изливено отопљено олово.**”³²⁵

И рекао је: „**Лепота Ислама једног човека се огледа у томе да се клони онога што га се не тиче.**”³²⁶

Вређање и проклињање

Да ли знате ко је ђаво? То је онај који вређа и проклиње људе. Божији Посланик, мир над њим, је рекао: „**Двојица који се вређају су два ђавола, они који се проклињу и један другог лажу.**”³²⁷

³²⁴ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4236., и Ахмед, бр. 18940.

³²⁵ Хадис, бележи Бухари, бр. 6520., и Ахмед, бр. 2103.

³²⁶ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2239., и Ибн Маџе, бр. 3966.

³²⁷ Хадис, бележи Ибн Хиббан, бр., 5726.

Божији Посланик, мир над њим, каже:

„Вређање муслимана је грех, а његово убиство је неверство.“³²⁸

Посланик, мир над њим, је једном приликом саветовао неког човека па му је казао: **„Немој никога вређати.“³²⁹**

И рекао је: **„Верник није онај који проклиње.“³³⁰**

И не само то, него је Посланик, мир над њим, забранио и проклињање животиња. Овакав начин понашања није био познат нити у једном другом народу. Посланик, мир над њим, је казао: **„Немојте проклињати петла јер вас он буди на молитву.“³³¹**

И још чудније од тога, Посланик, мир над њим, је забранио и проклињање ветра. Једном приликом је неки човек проклињао ветар у присуству Божијег Посланика, мир над њим, па је он казао: **„Немој проклињати ветар јер он то ради по наређењу.“**

Онај ко прокуне неког ко то не заслужује, то проклетство ће се вратити на онога ко куне.“³³²

³²⁸ Хадис, бележи Бухари, бр. 5584., и Муслим, бр. 97.

³²⁹ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 3562., и Ахмед, бр. 19718.

³³⁰ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1942.

³³¹ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4437., и Ахмед, бр. 20690.

³³² Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1901., и Ебу Давуд, бр. 4262.

Један од принципа којем је Посланик, мир над њим, подучио свог следбеника јесте: „**Који год те човек буде вређао због оног што зна о теби, немој ти њега да вређаш са оним што знаш о нему.**

Клони га се и пусти га, а ти ћеш имати награду и немој вређати никога.“ Тај човек је након тога казао: „**Нисам никада више вређао, ни човека, а ни животињу.**“³³³

Сумњичење

Рекао је Узвишени Бог:

О верници, клоните се многих сумњичења, доиста су нека сумњичења грех.

(Кур'ан, поглавље Ел-Хуџурат, 12.)

И рекао је:

О верници, ако вам некакав непоштен човек донесе какву вест, добро је проверите, да у незнању некоме зло не учините, па да се због онога што сте учинили кајете. (Кур'ан, поглавље Ел-Хуџурат, 6.)

Сумњичења проузрокују кидање родбинских веза и нарушавање односа међу људима, те

³³³ Хадис, бележи Ибн Хиббан, бр. 521.

проузрокује непријатељство међу људима и њихово узнемиравање. Због тога је Ислам забранио сумњичење муслимана без доказа и наредио је проверу информација пре него што се неко оптужи. О томе је Посланик, мир над њим, казао: „**Чувајте се сумњичења, јер то је највећа врста лажи и немојте једни друге уходити, нити прислушкивати, немојте једни другима завидети, нити један другом леђа окретати и будите, о Божији робови, браћа.**“³³⁴

Подмићивање

Мито је једна веома опасна болест која узрокује кварење људских душа и упропашћавање људских права. Посланик, мир над њим, је веома строго забранио ову опасну појаву која уништава заједницу и њену цивилизовану слику.

Рекао је Божији Посланик, мир над њим:
„**Бог је проклео и онога ко даје, и онога ко прима мито.**“³³⁵

Посланик, мир над њим, је посебно упозорио на опасност подмићивања приликом суђења људима,

³³⁴ Хадис, бележи Бухари, бр. 4747., и Муслим, бр. 4646.

³³⁵ Хадис, бележи Ахмед, бр. 6689., и Ибн Маџе, бр. 2304.

јер то проузрокује бесправно узурпирање туђих права, те лишавање слободе или убијање онога ко то не заслужује. Преноси се да је Ебу Хурејре казао:

„Посланик мир над њим, је проклео онога ко даје, а и онога ко прима мито приликом суђења.“³³⁶

Празни формализам

Божији Посланик, мир над њим, је увек подучавао своје следбенике да спољашњи изглед некада вара и да се о човеку суди на основу његове вере и богобојазности, а не на основу физичке снаге, лепог изгледа или лепог начина облачења.

Од Сехла б. Са'да Ес-Са'дија се преноси да је казао:

Прошао је неки човек поред Посланика, мир над њим, па је Посланик, мир над њим, онога ко је седио поред њега упитао: 'Шта мислиш о овоме?' Он је одговорио: 'Овај човек је један од најугледнијих. Он, тако ми Бога, када би запросио неку, она би пристала, а када би се за нешто заговарао, то би било прихваћено.'

³³⁶ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1256.

Посланик, мир над њим, је ћутао. Затим је прошао други човек, па је Посланик поново упитао: 'Шта мислиш о овоме?' Он му је одговорио: 'О Божији Посланиче, овај је један од муслиманских сиромаша. Он, када би запресио неку жену, она би га одбила, а када би се за нешто заговарао, то не би било прихваћено, а када би говорио, то се не би слушало.' Након тога је Посланик, мир над њим, казао: 'Он је бољи него пун свет онаквих (попут оног првог).'³³⁷

Слично овоме је и предаја Ебу Хурејре који преноси да је Божији Посланик, мир над њим, казао:

„Можда онај који је чупав и прашњав (пустињак или сиромаш) и којег људи терају од својих врати – када би замолио Бога за нешто, Он би му то испунио.“³³⁸

Преноси се од Укбе б. Амира да је Божији Посланик, мир над њим, казао: **„Ни један човек није вреднији од другог осим ако је верник или ради добра дела. Довољно је човеку (зла) да буде бестидан, одвратан, шкртица и кукавица.“**³³⁹

³³⁷Хадис, бележи Бухари, бр. 4701., и Ибн Маџе, бр. 4110.

³³⁸ Хадис, бележи Муслим, бр. 4754.

³³⁹ Хадис, бележи Ахмед, бр. 16675.

Посланик, мир над њим, је презирао исмејавање са људима. Преноси се од Ибн Месуда да је казао: „Једном приликом сам Божијем Посланику хтео да одсечем мисвак³⁴⁰ са дрвета, па ми је ветар открио потколеницу која је била веома танка, па су се људи насмејали. Посланик их је упитао: 'Зашто се смејете?' Они су одговорили: 'Због његове мршаве потколенице.' Након тога је Посланик, мир над њим, одговорио: 'Тако ми Онога у Чијој је руци моја душа, његове потколенице су теже на ваги него брдо Ухуд.'³⁴¹

Такође је презирао да се човек омаловажава због његове мајке и оца. Тако се преноси од Ма'рура б. Сувејда да је казао: „Пролазили смо поред Ебу Зерра, носећи маслац, а на Зерру је била иста одећа као на његовом слуги, па сам казао: 'Да си саставио то што сте ти и твој слуга обукли, могао си направити одећу.' Он је казао: 'Ја сам једном причао са неким човеком којем је мајка била странкиња па сам га повредио због његове мајке.

Тај човек се пожалио Веровеснику, мир над њим, на мене, па ми је (Веровесник) када сам га срео, рекао: 'Ти си заиста човек који у себи има

³⁴⁰ Користи се за чишћење зуба.

³⁴¹ Хадис, бележи Ахмед, бр. 876.

нешто из цахиллијета (предисламског периода)!' Рекао сам: 'О Божији Посланиче, зар онај који вређа човека, уједно вређа и његову мајку и оца.

Он је казао: 'Ти си заиста човек који у себи има нешто из цахилијјета. Уистину су ваше слуге ваша браћа коју вам је Бог дао у власништво. Па ко буде имао у својој власти слугу, нека га храни чиме се и он храни и облачи у оно што и он облачи и нека га не оптерећује оним што не може поднети, а ако га оптерети нека му помогне.'³⁴²

Лењост

Лењост је ружна особина која погађа многе појединце, народе и заједнице, и утиче на њихову заосталост и успорава прикључење онима који ходају ка препороду и напретку. Узвишени Бог је лицемере описао овом веома ружном карактеристиком, рекавши:

Лицемери мисле да ће Аллаха преварити и Он ће их за варање њихово казнити. Када устају да молитву обаве, лењо се дижу и само зато да би се

³⁴² Хадис, бележи Бухари, бр. 29., и Муслим, бр. 3140.

показали пред светом, а Бога готово да и не спомену.“ (Кур'ан, поглавље Ен-Ниса, 142.)

Посланик, мир над њим, се утицао Богу од лењости учећи: „**Боже мој, ја ти се утичем од немоћи и лењости.**“³⁴³

Лењост је споменуо заједно са немоћи, јер уколико се особа улењи, то ће је онемогућити у чињењу мисије којом ја задужена.

Песимизам

Велики број људи, имајући у виду величину греха коју су починили, губи наду да ће им Бог указати своју милост и да ће им опростити. Али, Посланик, мир над њим, нас је обавестио да песимизму и безнађу нема места у Исламу, него да је Божија милост пространа за онога ко се покаје и за онога који чини добра дела.

Каже Узвишени:

Реци: ***О робови Моји који сте се према себи огрешили, не губите наду у Аллахову милост. Аллах***

³⁴³ Хадис, бележи Бухари, бр. 2611., и Муслим, бр. 4874.

*ће сигурно све грехе опростити. Он доиста много
прашта и Он је Милостив.*

(Кур'ан, поглавље Ез-Зумер, 53.)

Посланик, мир над њим, је казао: „**Жаљење због учињеног греха је тевба (покајање), а покајник је као онај који нема греха.**“³⁴⁴

И рекао је: „**Бог је милост поделио на стотину делова. Код себе је задржао деведесет и девет делова, а на Земљу је спустио један. Од тог једног дела милости, створења су самилосна једна према другима, па кобила подиже своје копито како не би згазила своје ждребе.**“

А у другој предају стоји: „**Милост код Бога има стотину делова, Својим створењима је дао један део, а деведесет девет је сачувао за Судњи дан.**“³⁴⁵

У хадиси кудсији стоји: „**Сине Адамов, све док Ме молиш и надаш се Моме опросту, Ја ћу ти опраштати уз све оно што је при теби, не марећи.**

Сине Адамов, када би твоји греси досезали до неба, па ако би Ме замолио да ти опростим, Ја бих то учинио, не марећи. Сине Адамов, када би Ми дошао са гресима који би испунили читаву

³⁴⁴Хадис, бележи Таберани, бр. 775.

³⁴⁵Хадис, бележи Бухари, бр. 2611., и Муслим, бр. 4942.

Земљу, а при томе Ми ниси ширк (многобоштво, идолопоклонство) чинио, подарио бих ти исто толико опроста.^{«346}

Самоубиство

Божији Посланик, мир над њим, је потврдио да је човеков живот еманет (одговорност) који му је дат, и да није дозвољено уништити га, без обзира какве околности постојале.

Божији Посланик, мир над њим, је рекао:

„Ко одузме себи живот оштрим предметом, вечно ће се пробадати тим предметом у Ватри и из ње никада неће изаћи. Ко је извршио самоубиство тровањем, вечно ће испијати отров у Ватри. Ко изврши самоубиство тако што се баца са брда, вечно ће се бацати са брда у Ватри.^{«347}

Зато је у исламским земљама најмањи проценат самоубистава и поред тога што имају веома много проблема, сиромаштва и сл. Божији Посланик, мир над њим, је рекао: **„Ко изврши саубиство**

³⁴⁶ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 3463., и Ахмед, бр. 20499.

³⁴⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 5333., и Муслим, бр. 158.

дављењем, у Паклу ће се давити, а ко се прободe, пробадат ће се и у Паклу.³⁴⁸

Неправда и насиље

Има људи које њихова страст позива да чине неправду другима, и да им узурпирају њихова права, а сигурни су од овосветске казне. Зато је Кур'ан дошао да упозори овакве на оно шта их чека, те да им појасни да они нису изван контроле и казне. Каже Узвишени:

А ти никако не мисли да Аллах не мотри на оно што раде зулумћари (злотвори)! Он их пушта до дана када ће очи остати отворене и када ће, журећи, уздигнутих глава, нетремице гледати, а срца ће им празна бити!

(Кур'ан, поглавље Ибрахим, 42-43.)

И каже Узвишени:

Али ви не започињите насиље, јер Аллах не воли оне који започињу насиље.

(Кур'ан, поглавље Ел-Бекара, 190.)

³⁴⁸ Хадис, бележи Бухари, бр. 1276., и Ахмед, 9245.

Рекао је Посланик, мир над њим: „**Чувајте се неправедног поступања, јер је неправда тама међу тминама Судњег дана.**“³⁴⁹

И рекао је: „**Ко учини неправду немуслиману који има уговор са муслиманима или га оптерети са оним што није у мугоћности или узме нешто од њега, а да он није задовољан, ја ћу се са њим обрачунати на Судњем дану.**“³⁵⁰

Посланик, мир над њим, преноси предају од Узвишеног Бога: „**О робови Моји, Ја Сам Себи неправду забранио и такође је вама забрањујем, зато не чините неправду једни другима.**“³⁵¹

Једног дана је Посланик, мир над њим, упитао своје следбенике: „**Знате ли ко је човек банкрот? – 'То је онај који нема новаца' – одговорише следбеници. – 'Банкрот у мом уммету (народу) је онај који на Судњи дан дође са намазом, постом и зекатом, али се испостави да је тај човек псовао једног, оптужио другог, оштетио неког, пролио крв нечију, ударио неког. Од првог до посљедњег, сви ће узети од његових добрих дела. Ако нестане добрих дела, пре него што они свој дуг наплате, на**

³⁴⁹ Хадис, бележи Муслим, бр. 4675.

³⁵⁰ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 2654.

³⁵¹ Хадис, бележи Муслим, бр. 4674.

њега ће бити набачени њихови греси и он ће бити бачен у Ватру.³⁵²

Па да ли после овога ико може посегнути за неправдом?

³⁵² Хадис, бележи Муслим, бр. 4678.

ЧЕТВРТО ПОГЛАВЉЕ

Посланик Мухаммед мир над њим, и лечење светских проблема

- 1. Лечење проблема тероризма**
- 2. Лечење насиља у породици**
- 3. Лечење душевне празнине**
- 4. Лечење бриге и депресије**
- 5. Лечење сексуалних проблема**
- 6. Лечење проблема алкохола и опојних средстава**
- 7. Лечење проблема магија и враџбине**
- 8. Лечење сиромаштва**
- 9. Лечење проблема околине**

Посланик Мухаммед и лечење светских проблема

Увод

Један од циљева мисије Божијих посланика Мојсија, Исуса и Мухаммеда, нека је на њих благослов и спас, је било ношење са стањем људске природе, и брига о њој у складу са одредбама веровања, морала и побожности. Због тога је Ислам описан као природна вера, као што се то спомиње у речима Узвишеног:

Ти управи лице своје вери, као прави верник, вери, делу Аллахову, према којој је Он људе начинио – не треба да се мења Аллахова вера, јер то је права вера, али већина људи не зна.

(Кур'ан, поглавље Ер-Рум, 30.)

Једно од средства сарађивања са природом човека јесте и признавање постојања разних људских тенденција и оријентација и зато човек не може да негира постојање тих разноврсних тенденција, емоција и осећаја које је Узвишени Бог створио у човеку. Све ово је потребно да се засити одговарајућим методама и да се реше проблеми, али

без негирања њиховог постојања или опхођењем према њима као да су далеко од нас и да смо ми чисти од тога.

Један од друштвених проблема који је Посланик, мир над њим, лечио јесте и проблем тероризма. То је веома стар проблем који је био присутан са првим људима на земљи, а након тога су се појавили разни облици као идеолошки терор и физички терор. Оваквој врсти проблема Посланик, мир над њим, је пронашао практично решење које је у складу са исламским програмом, његовом умереношћу, уравнотеженошћу и толеранцији.

Такође, Посланик, мир над њим, се сусретао са проблемом насиља у породици које се веома проширило у друштву већ дуго времена. То је радио тако што је човека саветовао да лепо поступа, да користи благе речи, да занемарује ружне поступке и да води бригу о својој породици и деци.

Један од проблема који се посебно раширио у овом времену јесте брига и депресија. Посланик, мир над њим, је за тај проблем поставио веома делотворан лек који произилази из човекове душе, са једне стране, а са друге стране узима у обзир спољашње факторе који проузрокују овакво стање, и тиме га искорењује или минимизира.

Тако је решавао и проблеме везане за брак.

Посланик, мир над њим, је подстицао на брак јер он са собом носи велико добро и чува част, и утиче на одржавање људске врсте.

Посланик је забранио монаштво и оно у Исламу не постоји.

Такође, лечио је проблем алкохолизма и опојних средстава тако што је спомињао лоше последице, њихову штетност по тело и морал, и ружна дела која произилазе из тога. Исто тако је ономе ко то користи одредио одговарајућу казну која ће га одвратити и обесхрабрити да чини такве ствари.

Полазећи од чињенице да наука и разум заузимају велики положај у Исламу, Посланик, мир над њим, се борио против свих врста митова који немају никаквог доказа и борио се против сихирбаза, врачара и мађионичара (варалица) који су скренули са пута знања, спознаје и доказа на пут претпоставки и лажи, па је онога ко се бави споментим радњама упоредио са оним које је изашао из Ислама.

Такође је Посланик, мир над њим, лечио проблем сиромаштва и тражио заштиту од њега, поставио је решења која чувају заједницу да не падне у канџе сиромаштва, зло и понижење које оно носи.

О томе Посланик, мир над њим, каже:

„Јак верник је бољи и Богу дражи од слабог верника, а у обојници је добро. Труди се да радиш оно што ти користи, ослони се на Бога и немој малаксати.“³⁵³

Његова, мир над њим, визија је обухватала и цели универзум, како би се уредила цела околина, Земља, небеса, воде и то је учињено једним од начина приближавања Узвишеном Богу.

Чак је казао: **„И уколико би наступио кијаметски (судњи) дан, а у руци ти је садница, засади је.“³⁵⁴**

Лечење проблема тероризма

Један од проблема који нарушава сигурност и глобалну стабилност јесте тероризам и заплашивање оних којима је гарантован мир, напад на људске животе и иметке.

Тероризам је светски проблем који није специфичан само за неку заједницу, народ или веру. Посланик, мир над њим, се борио против овог проблема на више начина:

³⁵³ Хадис, бележи Муслим, бр. 2663.

³⁵⁴ Хадис, бележи Ахмед, бр. 3/184.

1. Указивао је на светост иметака, крви и живота, те на опасност бесправног напада на њих. Он је казао: „Доиста су ваша крв и иметак свети, као што је свет овај дан у овоме светом месецу и у овој светој земљи.“³⁵⁵

И рекао је: „Доћи ће убијени са својим убицом на Судњем дану, држећи га за његову кикку и главу, а из његових вена тече крв, па ће казати: 'Господару, питај овог, због чега ме је убио?'“³⁵⁶

Обавестио нас је Посланик, мир над њим, да је људска крв прво за шта ће човек бити питан рекавши:

„Прво за шта ће се људима судити на Судњем дану јесте крв.“³⁵⁷

Ово је због тога што је људска крв веома света и због величине греха који има онај који је пролије бесправно.

2. Ислам је забранио неправедно нападање или ел-и'тида. У Курану се наводи:

Али немојте бити насилници, Аллах доиста не воли оне који насиље чине.

(Кур'ан, поглавље Ел-Бекара, 190.)

³⁵⁵ Хадис, бележи Бухари, бр. 65., и Муслим, бр. 2137.

³⁵⁶ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2955., и Ахмед, бр. 1840.

³⁵⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 6357., и Муслим, бр. 3178.

3. Посланик, мир над њим, је нека од терористичких дела назвао неверством рекавши:

„Немојте се после мене у неверство враћати тако што ће те једни друге убијати.“³⁵⁸

И рекао је: **„Вређање верника је грех, а борба против њега је неверство.“**³⁵⁹

4. Посланик, мир над њим, нас је обавестио да ће они који су погинули као учесници у терористичким радњама у Ватру. Он је казао:

„Када се два муслимана суоче сабљама, и убица и убијени ће у Ватру.“ Неко је упитао: **„О Божији Посланиче, јасно нам је за убицу, али зашто убијени?“** Он је одговорио: **„И он се, такође, трудио да убије свога противника.“**³⁶⁰

5. Посланик, мир над њим, је забранио да се убијају они који имају уговоре са муслиманима и они којима је загарантована сигурност, а припадају другим верама, рекавши: **„Ко убије немуслимана који има уговор са муслиманом, неће осетити мирис Раја, а његов мирис се осећа на раздаљини од четрдесет година хода.“**³⁶¹

³⁵⁸ Хадис, бележи Бухари, бр. 118., и Муслим, бр. 98.

³⁵⁹ Хадис, бележи Бухари, бр. 46., и Муслим, бр. 97.

³⁶⁰ Хадис, бележи Бухари, бр. 30.

³⁶¹ Хадис, бележи Бухари, бр. 2930.

6. Посланик, мир над њим, је забранио да се оружје усмерава према људима, рекавши: „**Нека нико од вас не уперује оружје према своме брату, јер он не зна, можда ће ђаво учинити да својом руком учини нешто што ће га бацити у Пакао.**“³⁶²

И рекао је: „**Када муслиман окрене оружје према своме брату муслиману, анђели га проклињу све док оружје не остави.**“³⁶³

И рекао је: „**Ко на нас дигне оружје, не припада нама.**“³⁶⁴

7. Посланик, мир над њим, је забранио издају и превару, па чак и у опхођењу са неверником, рекавши: „**Сваки издајник ће на Судњем дану имати заставу, по којој ће бити препознатљив.**“³⁶⁵

И рекао је: „**Вера спречава да се убије онај коме је дата гаранција да ће бити сигуран и коме је дата гаранција да неће бити преварен, и зато верник не крши то обећање.**“³⁶⁶

³⁶² Хадис, бележи Бухари, бр. 6545., и Муслим, бр. 4742.

³⁶³ Хадис, бележи Ел-Беззар, бр. 3641.

³⁶⁴ Хадис, бележи Бухари, бр. 6366., и Муслим, бр. 143.

³⁶⁵ Хадис, бележи Бухари, бр. 6450., и Муслим, бр. 3269.

³⁶⁶ Хадис, бележи Ахмед, бр. 1356., и Ебу Давуд, бр. 2388.

И рекао је: „**Који год човек гарантује сигурност другоме, а затим га убије, ја се одричем убице па макар убијени био и неверник.**“³⁶⁷

Посланик је упозорио на опасност кршења уговора рекавши: „**Ни један народ неће кршити уговор, а да се међу њима неће појавити убијање. Ни у једном народу се неће појавити разврат, а да смрт неће њима завладати и ни један народ неће забранити давање зеката, а да неће бити ускраћени кише.**“³⁶⁸

8. Посланик, мир над њим, је забранио заплашивање људи бесправно рекавши: „**Ниједном човеку није дозвољено да плаши муслимана.**“³⁶⁹

9. Посланик, мир над њим, нам је појасно да је сигурност благодат. Он је казао: „**Ко од вас осване сигуран у својој кући, у здрављу и са храном за један дан као да му је подарен цео свет са његовим ризницима.**“³⁷⁰

У Курану се спомиње да је Аллах подарио верницима благодат сигурности када је казао:

³⁶⁷Хадис, бележи Ибн Маџе, бр. 2679., и Ибн Хиббан, бр. 5982.

³⁶⁸Хадис, бележи Хаким, бр. 2577.

³⁶⁹Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4251., и Ахмед, бр. 21986.

³⁷⁰Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2268., и Ибн Маџе, бр. 4131.

Зар не виде да смо Харем светим и безбедним учинили док се свуда околo њих отима и пљачка и зар у лаж верују, а на Аллаховм благодатима су незахвални. (Кур'ан, поглавље Ел-Анкебут, 67.)

И рекао је:

Нека се они Господару овога храма клањају, који их гладне храни и од страха брани.

(Кур'ан, поглавље Курејш, 3-4.)

10. Посланик, мир над њим, је подстицао на самилост према створењима, казавши: „**Онима који су милосрдни, смиловат ће се Милостиви. Будите милостиви према онима који су на Земљи, па ће вам се смиловати Онај који је на небесима.**“³⁷¹

Лечење проблема насиља у породици

Један од светских проблема од којег пате милиони људи, јесте проблем насиља у породици.

Посланик, мир над њим, је овај проблем лечио тако што је позивао у међусобну самилост, праштање и прелажење преко негативности колико год смо у могућности.

³⁷¹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2268., и Ибн Маџе, бр. 4131.

Посланик, мир над њим, је казао: „**Нека верник не мрзи верницу, ако му се не свиђа нека њена особина, са другом је задовољан.**“³⁷²

Као да је овим позивао супружнике да једни другима добро чине и да не треба муж да мрзи своју супругу због нечега што она ради, него је дужан да примети њене лепе особине које су можда у већем броју од оних које он мрзи.

И рекао је: „**Најбољи су од вас они који су најбољи према својим породицама, а ја сам најбољи према својој породици.**“³⁷³

Од Муавије б. Хајдета, се преноси да је казао: „**Дошао сам једном приликом Божијем Посланику, мир над њим, и упитао: 'Шта кажеш о нашим женама?' Он је одговорио: 'Храните их оном храном коју ви једете и облачите их оном врстом одеће коју ви облачите. Немојте их ударати и немојте их понижавати.**“³⁷⁴

Посланик, мир над њим, је познавао природу жене и да спровођење насиља над њом неће користити. Он је казао: „**Опоручујте женама добро (тј. поступајте према женама добро). Доиста је**

³⁷² Хадис, бележи Муслим, бр.2672., и Ахмед, бр. 8013.

³⁷³ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 3830., и Ибн Маџе, бр. 1967.

³⁷⁴ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 1832.

жена створена од ребра, а највише искривљен део на ребру је његов горњи део. Ако покушаш да га исправиш, сломит ћеш га, а ако га оставиш оно ће и даље остати искривљено. Зато опоручујте женама добро.³⁷⁵

Посланик, мир над њим, се борио против свих узрока који воде до насиља у породици. Први од тих узрока јесте љутња која директно проузрокује насиље у породици. Једном приликом је неки човек казао Посланику, мир над њим: „**Посавјетуј ме.**“, а Посланик, мир над њим, је рекао: „**Не љути се.**“ То је понављао више пута, тј. посавјетуј ме, посавјетуј ме, а Посланик би сваки пут говорио: „**Не љути се.**“³⁷⁶

И рекао је: „**Ономе ко задржи своју љутњу, Бог ће прекрити његове срамоте, а ономе ко савлада свој бес кад је у стању да га спроведе у праксу, Бог ће његово срце учинити да буде задовољно на Судњем дану.**“³⁷⁷

Посланик, мир над њим, је забранио вређање, проклињање и одвратан говор, јер све су то разлози који узрокују физичко насиље. Он је казао: „**Верник није онај који вређа, нити онај који**

³⁷⁵Хадис, бележи Бухари, бр. 3084.,, и Муслим, бр. 2671.

³⁷⁶ Хадис, бележи Бухари, бр. 3450.

³⁷⁷ Хадис, бележи Таберани, бр. 861.

проклиње, нити је развратан, а није ни непристојан.³⁷⁸

Посланик, мир над њим, се најбоље опходио са својим женама. Тако се преноси од Енеса, слуге да је Посланик, мир над њим је казао: „**Посланикова, мир над њим, рука никада није ударила слугу, нити жену.**“³⁷⁹

Посланик, мир над њим, је био узор у благости и њежности. Није никако практиковао насиље и строгоћу са својим супругама, као што то наводи Џабир, када каже: „**Посланик, мир над њим, је био једноставан човек, када би Аиша пожелела нешто, он би је до тога одвео.**“³⁸⁰

Следећи хадис нам представља како се Посланик, мир над њим, лепо опходио са својим супругама у времену када жене нису представљале ништа. Каже Омер б. Ел-Хаттаб: „**Тако ми Аллага, ми у цахилијету (предисламском периоду) жене нисмо сматрали важним, нити је имала икакву вредност, све док Бог у вези њих није објавио оно што је објавио и одредио им оно што је одредио. Тако сам једног дана био заокупиран с нечим када**

³⁷⁸ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1900.

³⁷⁹ Хадис, бележи Муслим, бр. 4296.

³⁸⁰ Хадис, бележи Муслим, бр. 2127.

ми рече моја супруга: „Да урадиш овако и овако било би боље.“ Рекао сам јој: „Какве везе имаш ти и ово у чему сам сада? И шта се тебе тиче моја ствар?“ Па ми је рекла: „Чудан си ти, о Омере, не желиш да ти се неко супростави у нечему, а твоја ћерка се супростави Посланику, мир над њим, тако да цео дан буде љут.“³⁸¹

Па како да онај који има овакво понашање буде насилан или да насиље буде део његовог приватног живота?

Лечење проблема бриге и депресије

Разумни људи су сагласни да су душевна празнина и разни животни притисци главни узроци ширења душевних болести, а посебно бриге и депресије. Посланик, мир над њим, је лечио овај душевни проблем искреним веровањем у Бога Узвишеног, као што је то наведеноу Курану:

Они који верују и чија се срца кад се Аллах помене, смирују – а срца се доиста, кад се Аллах помене смирују. (Кур'ан, поглавље Ер-Рад, 28.)

³⁸¹ Хадис, бележи Муслим, бр. 2705.

Човек верник који је успоставио мостове везе са својим Створитељем је мирног срца и стања, чија је унутрашњост мирна, па је због тога Посланик, мир над њим, казао: „**Чудно ли је стање верника, он је увек у добру. Ако га задеси добро, он се захвали и буде му добро, а ако га задеси зло, он се стрпи и опет му буде добро.**“³⁸²

Дакле, добро не напушта верника никада.

Некада су брига и депресија резултат страха, сиромаштва, болести или разних очекујућих недаћа, али верник зна да је све то одредба од Бога и он је стрпљив на томе и подноси и очекује награду, па се та искушења и недаће преокрену у награде и поклоне од Бога, као што то Бог наглашава:

Ми ћемо вас доводити у искушење мало са страхом и гладовањем и тиме што ћете губити имања и животе и летине. А ти обрадуј издржљиве, оне који, кад их каква невоља задеси, само кажу: „Ми смо Аллахови и ми ћемо се Њему вратити.“ Њих чека опрост од Господара њихова и милост, они су на правом путу.

(Кур'ан, поглавље Ел-Бекара, 155-157.)

³⁸² Хадис, бележи Муслим, бр. 5318.

Ствар се понавља када су у питању очекујуће претње и nelaгоде које само што нису настале, али и поред тога верник све то дочекује са повишеном дозом задовољства и прихватања и веровања у Узвишеног Бога и прибегава Њему приликом одбране од ових вањских узнемиравања. Рекао је Узвишени:

Оне којима је, кад су им људи рекли: „Непријатељи се окупљају због вас, треба да их се причувате!“, - то повећало иман (веровање), па су рекли: „Довољан је нама Аллахи диван је Он Господар.“ И они су се повратили обасути Аллаховим благодатима и обиљем, никакво их зло није задесило и постигли су да Аллах њима буде задовољан, а Аллах је неизмерно добар.
(Кур'ан, поглавље Али Имран, 173-174.)

Посланик, мир над њим, је, када би му било тешко, прибегавао намазу и говорио би: „**О Билале, учи икамет**³⁸³ **за намаз и одмори нас њиме.**“³⁸⁴

Намаз је један од највећих узрока смираја душе и унутрашњег мира који отклања напетост, бригу и суморност.

Посланик, мир над њим, нас је упутио на неке

³⁸³ Слично езану, учи се пред почетак намаза-молитве као знак успоставе молитве-намаза.

³⁸⁴ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4333., и Ахмед, бр. 22009.

од зикрова (спомињање Бога) који се уче приликом брига, суморности, напетости и депресије. Један од таквих је: „**Кад год роба задеси туга или брига па он каже: 'Боже мој, ја сам Твој роб, син Твога роба и син Твоје робиње, моја душа је у Твојој руци, моја судбина је већ одређена Твојом пресудом, Ти си праведан у Својој пресуди. Ја Те молим сваким Твојим именом којим Си сам Себе назвао, или Си њиме подучио неког од Својих створења, или Си га објавио у Својој Књизи, или Си га оставио у гајбу-непознатом код Себе, молим Те да Кур'ан учиниш процватом мога срца, светлом мојих прса, прекривачем моје туге и одагначем (одстранитељем) моје бриге.**“, Аллах ће одагнати његову бригу и тугу и уместо њих му дати излаз.“³⁸⁵

Есми, ћерки Умејса, Посланик, мир над њим, је казао: „**Зар нећеш да те подучим речима које требаш да кажеш кад осећаш бол? Реци: 'Бог, Бог је мој Господар и осим Њега не обожавам никог другог.**“³⁸⁶

³⁸⁵Хадис, бележи Ахмед, бр. 4091.

³⁸⁶Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 1304., и Ибн Маџе, 3872.

Енес, преноси да је Посланик, мир над њим, када би га нешто растужило говорио: „**О Живи,о Вечни, милошћу Твојом тражим помоћ Твоју.**“³⁸⁷

- Спомињање Бога, молитва и намаз су највећи узроци отклањања душевних болести и због тога Бог каже:

„Ми добро знамо да ти је тешко у души због онога што они говоре, зато величај Господара свога и хвали Га и молитву обављај, и све док си жив, Господару своме ибадет (богослужење) чини.“

(Кур'ан, поглавље Ел-Хиџр, 97-99.)

Лечење проблема душевне празнине

Посланик, мир над њим, је лечио проблем душевне празнине тако што је оживљавао она одгојна значења која произилазе из веровања у Бога, Његове једноће и удаљавања од многобоштва, и веровања у све посланике и веровеснике, небеске књиге, анђеле, Судњи дан и Божију одредбу, било да је она добра или лоша.

³⁸⁷ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 3446.

Као додатак веровању срцем, Посланик, мир над њим, је лечио душевну празнину помоћу верозаконских прописаних обреда који у сваком тренутку повезују муслимана са његовим Господарем. Најважнији од тих обреда су пет исламских стубова, а то су: изговарање шехадета (да је само Бог један и да је Мухаммед Његов посланик), обављање намаза (молитве), давање зеката (милостиња, део имовине који припада сиромашнима), пост месеца Рамазана и обављање хаџа (ходочашће у Мекки).

Поред овога, Посланик, мир над њим, је одгајао муслимане значењима богобојазности, искрености према Њему и чврстом уверењу, затим ослањању на Њега и усађивању сталног осећаја да Бог прати свако његово дело и да познаје његове тајне и скривене разговоре, као и гајење осећаја одговорности и онда када га нико од људи не види, јер га Узвишени Бог види.

Божији Посланик, мир над њим, је рекао Ибн-Аббасу: **„О младићу! Пази на Бога и Он ће на тебе пазити. Пази на Бога, Он ће увек бити уз тебе. Ако будеш ишта тражио, тражи само од Бога. Ако и од ког будеш тражио помоћ, тражи је од Бога. И добро знај, када би се цели свет сакупио да ти**

помогне, неће ти моћи помоћи, изузев оним што ти је Бог већ одредио. А када би се сакупили да ти науде, неће ти наудити ничим другим, осим оним што ти је Бог прописао. Пера су се осушила, а листови уздигнули.³⁸⁸

У једном нешто дужем хадису анђела Гаврила, Посланик, мир над њим, појашњава темеље Ислама, имана и ихсана. То је један од најважнијих хадиса Божијег Посланика, мир над њим, који у веома краткој форми обухвата исламску веру у потпуности.

Преноси се од Омера, да је рекао: „Једног дана док смо седели код Божијег Посланика, мир над њим, помоли се према нама човек изразито беле одеће, изразито црне косе, на њему се нису видели трагови путовања, а нико од нас га није познавао. Сео је поред Божијег Посланика, мир над њим, и прислонио своја колена уз његова, а руке је ставио на своја стегна, и затим је рекао:

'Мухаммеде, обавијести ме о Исламу.'

На то Посланик, мир над њим, рече: **'Ислам је да сведочиш да нема бога осим једног истинског Бога и да је Мухаммед Божији посланик, да обављаш намаз (молитву), дајеш зекат**

³⁸⁸ Хадис, бележи Ахмед, бр. 2537., и Тирмизи, бр. 2440.

(милостињу), постиш рамазан и да хаџ обавиш посећујући Кабу, ако будеш у могућности.'

На то ће онај непознати човек: 'Истину си рекао.'

**Ми се зачудисмо, пита га а затим каже:
'Истину говориш.'**

**Онда тај човек рече: 'Обавести ме о иману.'
Посланик, мир над њим, одговори: 'Иман је да верујеш у Бога, Његове анђеле, Његове књиге, Његове посланике, Судњи дан и да верујеш у Божију одредбу – одредбу добра и зла.'**

На то непознати човек рече: 'Истину си рекао, па обавести ме о ихсану.'

Посланик, мир над њим, рече: 'Ихсан је да обожаваш Бога као да Га видиш, јер ако ти Њега не видиш, Он тебе, засигурно, види.'

Затим непознати човек рече: 'Обавести ме о Судњем дану (када ће наступити)?'

**Посланик, мир над њим, на то одговори:
'Упитани о томе не зна ништа више од онога који пита.'**

**'Па обавести ме о његовим предзнацима.',
рече непознати, а Посланик мир над њим, рече:
'Када робиња роди своју господарицу и**

када видиш голе, босе, сиромашне чобане како се надмећу у градњи.'

Затим тај непознати човек оде. Након неког времена Посланик, мир над њим, ме упита:

'Омере, знаш ли ко је био онај што ме је питао?' Ја рекох: 'Бог и Његов Посланик најбоље знају.' Онда Божији Посланик, мир над њим, рече: 'То је анђео Гаврило, дошао вам је³⁸⁹ да вас подучи вашој вери.'³⁹⁰

Посланик, мир над њим, је и оне који нису били верници позивао на размишљање. Тако се од Имрана б. Хусајна, преноси да ја казао: „ Божији Посланик, мир над њим, је казао мом оцу: 'О Хусајне, колико богова данас обожаваш?' Он је одговорио: 'Седам, шест на земљи и једног на небесима.' Па га је Посланик, мир над њим, упитао: 'А од којег од њих страхујеш и којем се надаш?' Хусајн одговори: 'То је онај на небесима.'³⁹¹

Као да му је Посланик желио казати: „Како обожаваш неког поред Бога, а надаш се и страхујеш од Њега.“

³⁸⁹ Дошао вам је у људском лику...

³⁹⁰ Хадис, бележи Муслим, бр. 9.

³⁹¹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 3405.

Лечење сексуалних проблема

Посланик, мир над њим, је лечио проблеме овакве врсте тако што је подстицао на брак у раној младости. Такође је онога који није био у могућности да се ожени подстицао да пости и тиме нагласио како се требају затворити свака врата која воде ка разбуктавању страсти. Једна од ствари је забрана осамљивања са женама странкињама и гледање у њих. Такође је кроз разговор са младићима упозоравао на опасност и ружноћу блуда.

Рекао је Божији Посланик, мир над њим: „**О скупино младића, ко од вас има могућности нека се ожени, јер му то помаже у обарању погледа и чувању сполног органа. Уколико неко не може да се ожени нека пости јер му је то заштита.**“³⁹²

И рекао је: „**Ако вам дође неко чијом сте вером и понашањем задовољни, ожените га. Уколико тако не поступите, на Земљи ће завладати велика смутња и неред.**“³⁹³

³⁹² Хадис, бележи Бухари, бр. 4677., и Муслим, бр. 2485.

³⁹³ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 1005.

И рекао је: „Нека се нико не осамљује са женом уколико ту није присутан њен махрем³⁹⁴“. ³⁹⁵

Када је упитан о гледању у жене Посланик, мир над њим, је казао: „Окрени свој поглед.“ ³⁹⁶

И рекао је: „Блудник у тренутку док чини блуд није верник.“ ³⁹⁷

Преноси да је један младић дошао Божијем Посланику, мир над њим, и рекао: „Божији Посланиче! Дозволи ми блуд!“ Присутни код Божијег Посланика, мир над њим, окренуше му се и почеше га критиковати. Божији Посланик, мир над њим, му рече: „Приђи.“ Младић му приђе.

„Седи.“ – рече Божији Посланик, мир над њим. Након што је сео поред Божијег Посланика, упита га: „А да ли би волео да неко чини блуд с твојом мајком?!“ „Не, тако ми Бога! Сачувао ме Бог тога!“ – одговори младић. „Такође, ни други људи не воле да се то чини са њиховим мајкама. А волиш ли да се то чини са твојом ћерком?“ – поново га упита Божији Посланик. „Не, тако ми

³⁹⁴ Муж, син, брат, отац, свекар или нико од најближих мушких рођака.

³⁹⁵ Хадис, бележи Бухари, бр. 2784., и Муслим, бр. 2391.

³⁹⁶ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 1836.

³⁹⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 2295., и Муслим, бр. 86.

Бога! Сачувао ме Бог тога!“ – одговори младић, на што му Божији Посланик, мир над њим, рече: „Такође, ни други људи не воле да се то чини с њиховим ћерима!“

Поново га упита Божији Посланик, мир над њим: „Да ли би волео да то неко чини са твојом сестром?“ „Не, тако ми Бога! Сачувао ме Бог тога!“ – одговори младић. Божији Посланик, мир над њим, га је наставио даље да га пита, а младић би увек давао исти одговор, све док му, на крају, Божији Посланик није ставио руку на њега и проучио: „Господару мој! Опрости му грехе, очисти његово срце и сачувај његово стидно место од грешења!“ Након тога, младић се више никада није освртао ни на шта.³⁹⁸

Када је у питању хомосексуалност, у Исламу је она на већем степену забране од блуда. Рекао је Божији Посланик, мир над њим: „Бог је проклео онога ко ради оно што је радио народ посланика Лута. Бог је проклео онога ко ради оно што је радио народ посланика Лута. Бог је проклео онога

³⁹⁸ Хадис, бележи Ахмед, бр. 21185.

**ко ради оно што је радио народ посланика
Лута.**^{«399}

Лечење проблема алкохолизма и опојних средстава

Цео свет пати од проблема алкохола и опојних средстава. Ислам је веома строг у борби против ових почести те је забранио све оно што утиче на губљење разума без обзира колико се разликовала њихова имена и оно на што се та имена односе.

Узвишени Бог каже:

О верници, вино и коцка и кумири и стрелице за гатање су одвратне ствари, ђавољево дело, зато се тога клоните да бисте постигли што желите. (Кур'ан, поглавље Ел-Маида, 90.)

Рекао је Божији Посланик, мир над њим:

„Све оно што опија у великим количинама и у малим је забрањено.“^{«400}

И рекао је: **„Свако пиће које опија је забрањено.“**^{«401}

³⁹⁹ Хадис, бележи Ахмед, бр. 2763.

⁴⁰⁰ Хадис, бележи Ахмед, бр. 6271., и Ебу Давуд, бр. 3196.

⁴⁰¹ Хадис, бележи Бухари, бр. 5157., и Муслим, бр. 3727.

У ово улазе све врсте опојних средстава. И рекао је: „**У Рај неће ући ноторни пијаница.**“⁴⁰² И рекао је: „**Немојте пити алкохол јер је он кључ сваког зла.**“⁴⁰³

Преноси се од Умму-Селеме, да је казала:

„**Посланик, мир над њим, је забранио све оно што опија и што узрокује слабост.**“⁴⁰⁴

Тј. све оно што проузрокује апатију, а апатија је неосетљивост, слабост, опуштеност тела и нереаговање на вањске факторе, а без сумње, све ово наведено проузрокују дроге и опојна средства.

Лечење проблема сихра, прорицања судбине и враџбине

И поред индустријском и технолошком напретка света, милиони људи широм света живе у затвореном свету, прорицања, магије и враџбине. Читали смо да неки угледни светски политичари имају свог посебног прорицатеља и врачара који их обавештавају о неким стварима који ће се десити у

⁴⁰²Хадис, бележи Ахмед, бр. 6251., и Несаи, бр. 5577., и Ибн Маџе, бр. 3367.

⁴⁰³ Хадис, бележи Ибн Маџе, бр. 3362.

⁴⁰⁴ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 3201., и Ахмед, бр. 25416.

будућности.

Сихр је стварност, а његово учење и бављење њиме је неверство, као што Аллах каже:

И поводе се за оним што су ђаволи о Соломоновој владавини казали. А Соломон није био неверник – сотоне су неверници учећи људе враџбини. (Кур'ан, поглавље Ел-Бекара, 102.)

Узрок њиховог неверства је било подучавање људи враџбини. Посланик, мир над њим, је забранио сихр, прорицање будућности и враџбину рекавши:

„Није од нас онај који прориче и коме се прориче, онај који гата и коме се гата, онај који прави сихр (враџбина) и онај за кога се прави сихр.“⁴⁰⁵

И рекао је: **„Клоните се седам упропаштавајућих греха“.** Речено је: **„О Божији Посланиче, а који су то греси?“** Он је казао: **„Придруживање друга Богу, сихр (враџбина), бесправно убијање, камата, једење иметка сирочета, бежање са бојног поља, и оптужба честитих верница.“**⁴⁰⁶

⁴⁰⁵ Хадис, бележи Таберани, бр. 4262.

⁴⁰⁶ Хадис, бележи Бухари, бр. 2560., и Муслим, бр. 129.

Посланик, мир над њим, је сихр споменуо одмах након ширка (идолопоклонства) који је највећи грех.

Посланик, мир над њим, је забранио да се иде онима који проричу судбину и гатарима, казавши:

„Ко оде гатару па га упита о нечему, намаз му неће бити примљен четрдесет ноћи.“⁴⁰⁷

Још је већим грехом учинио уколико човек поверују гатару рекавши: **„Ко оде гатару па му поверује у оно што каже, негирао је оно што је објављено Мухаммеду.“**⁴⁰⁸

Неки људи говоре да сихирбази некада кажу истину и то је доказ да је истина оно што они говоре, а одговор на то питање јесте говор Божијег Посланика, мир над њим, када су га неки људи упитали о врачарима. Он је казао: **„Они не представљају ништа.“** Па су људи казали: **„Они некада кажу нешто па се испостави да је то истина.“**, а Он је одговорио: **„То је реч истине коју ђаво украде па је убаца у ухо своме присталици и уз њу дода још стотину лажи.“**⁴⁰⁹

⁴⁰⁷Хадис, бележи Муслим, бр. 4137., и Ахмед, бр. 16041.

⁴⁰⁸Хадис, бележи Тирмизи, бр. 4137., и Ахмед, бр. 9171.

⁴⁰⁹Хадис, бележи Бухари, бр. 5745., и Муслим, бр. 4135.

А у предаји код Бухарије стоји да је Аиша, чула Посланика, мир над њим, како каже: „**Анђели се спуштају на облаке па спомену нешто по питању чега је донешена пресуда на небесима, а затим то ђаво прислушкује и чује, те након тога обавести врачара спомињући му уз то још стотину лажи.**“⁴¹⁰

Преноси се од Ебу Хурејре, да је Божији Посланик, мир над њим, казао: „**Нема (натприродне) инфекције и заразе, нема сујеверја, нема веровања у сову, нити је исправно веровање у сафер.**“⁴¹¹

Посланикове речи: „**Нема инфекције и заразе.**“, се не односе на то да се болест не може пренети, јер је он у другим хадисима потврдио да се болест може пренети, као што каже: „**Побегни од губавог као од лава.**“⁴¹² А у другом хадису каже:

„**Нека се не меша болестан са здравим.**“⁴¹³ тј. нека власник болесне камиле не меша ту камилу са здравом, како се не би пренела зараза.

Дакле, Посланикове речи: „**Нема инфекције и заразе.**“, се односе на то да се болест преноси сама по себи, да је она та која то ради и да је њен утицај

⁴¹⁰ Хадис, бележи Бухари, бр. 2971.

⁴¹¹ Хадис, бележи Бухари, бр. 5316., и Муслим, бр. 4116.

⁴¹² Хадис, бележи Бухари, бр. 5328.

⁴¹³ Хадис, бележи Бухари, бр. 5328., и Муслим, бр. 4117.

неминован, а то није тако, јер се болест некада пренесе, а некада не и зато када је Посланик, мир над њим, казао: „**Нема инфекције и заразе.**“, неки човек му је рекао: „**О Божији Посланиче, некада камила буде здрава као антилопа, па се састане са камилом која је крастава па се ова здрава разболи.**“ Тада је Посланик, мир над њим, упитао: „**А ко је заразио прву?**“⁴¹⁴ тј. она прва камила се разболела без било какве заразе и њој је Бог одредио тако, па уколико би се зараза пренела то био било само Божијом одредбом, јер се болест некада преноси, а некада не, све је то у Божијим рукама.

Посланикове, мир над њим, речи: „**Нема сујеверја.**“, се односе на песимизам, а његове речи: „**нема веровања у сову**“, се односе на то да су Арапи имали неку врсту сујеверја када је она у питању. Посланикове речи: „**Нити је исправно веровање у сафер.**“, значе да су Арапи веровали да се догађају одређене несреће у месецу Саферу, а сва ова искривљена веровања Божији Посланик, мир над њим, је докинуо, јер су она повезивала људе са митовима, прорицањима и магијом.

⁴¹⁴ Хадис, бележи Бухари, бр. 5330., и Муслим, бр. 4116.

Лечење проблема сиромаштва

Посланик, мир над њим, је тражио заштиту од сиромаштва и упоредио га је са понижењем рекавши:

„Боже мој, ја ти се утичем од сиромаштва, неимања и понижења.“⁴¹⁵

Такође је сиромаштво споменуо заједно са неверовањем: „...и утичем ти се од сиромаштва и неверовања.“⁴¹⁶

Ово је доказ да је сиромаштво веома опасно и да оно човека може одвести у неверовање. Сачувао нас Бог тога. Посланик, мир над њим, се супростављао сиромаштву тако што је подстицао на рад и избегавање тражења иметка од других. Он је казао: „Да неко од вас узме своје уже и да рано оде у брдо како би сакупио дрва и продао их, па се од тога хранио и милостињу делио, боље му је него да тражи од људи.“⁴¹⁷

И рекао је Веровесник, мир над њим: „**Не приличи вернику да се понижава.**“⁴¹⁸

⁴¹⁵ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 1320., и Ахмед, бр. 7708.

⁴¹⁶ Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 4426., и Ахмед, бр. 19514.

⁴¹⁷ Хадис, бележи Бухари, бр. 1386., и Муслим, бр. 10033.

⁴¹⁸ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2180., и Ахмед, бр. 22327.

И рекао је: „Када би се ви ослонили на Бога онако како треба, Он би вас опскрбљавао као што опскрбљује птице. Оне поране гладне, а врате се сите.“⁴¹⁹

Птица порани како би тражила опскрбу, иде и враћа се и не стаје осим на месту на којем је видела храну. Она не престаје да спомиње Бога у зраку све док не види воду па се спусти како би се напила. Све је ово тражење опскрбе и чињење узрока који воде до ње, а пре свега тога је ослањање на Бога, а прибегавање Њему је први узрок којим се решава сиромаштво у Исламу.

После овога долази милостиња која се даје онима који немају могућности да раде или онима којима њихов иметак не покрива потребе. Они узимају иметак који се сакупи путем зеката. То је обавеза која се узима из иметака богатих и даје онима који су сиромашни.

Након овога долази садака (милостиња) коју богати добровољно издвајају како би тиме зарадили добро дело и награду од Узвишеног Бога.

Рекао је Узвишени Бог:

⁴¹⁹ Хадис, бележи Тирмизи, бр. 2266., и Ахмед, бр. 200.

И они у чијим имецима буде одређен део за онога који проси и за онога који (је потребан али) не проси. (Кур'ан, поглавље Ел-Меариц, 24-25.)

И рекао је:

И храну су давали – мада су је и сами желели – сиромашу и сирочету и заробљенику.

(Кур'ан, поглавље Ед-Дехр, 8.)

Рекао је Посланик, мир над њим: **„Ко буде имао јахалицу вишка, нека је да ономе ко нема, а ко буде имао вишка опскрбе нека да ономе ко нема.“**⁴²⁰

Лечење проблема природне околине

Посланик, мир над њим, је био веома активан у борби против проблема околине тако што је људе упућивао и саветовао да воде бригу о води, земљишту, балансу животне околине и да цене живот па чак и онај животињски, уколико се не ради о штеточинама.

Рекао је Божији Посланик, мир над њим: **„Нема ниједног муслимана који посади**

⁴²⁰ Хадис, бележи Муслим, бр. 3258., и Ебу Давид, бр. 1416.

семенку или садницу, па се њоме нахрани птица, човек или животиња, а да му то неће бити урачунато као милостиња.⁴²¹

Посланик, мир над њим, је забранио вршење нужде по путевима на којима људи пролазе, као и изворима воде и хладовинама рекавши: „**Чувајте се три ствари које су узрок проклетства: вршење нужде на извору воде, средини пута којим људи пролазе и хладовинама.**“⁴²²

И забранио је претерано трошење воде рекавши: „**Немојте претерано трошити воду, па макар то било и на текућој реци.**“⁴²³

Забранио је да се животиње убијају бескорисно када је казао: „**Ко убије птицу и оно што је веће од ње неправно, Бог ће га о томе питати на Судњем дану.**“ Речено је: „**О Божији Посланиче, а које је њено право?**“ Посланик, мир над њим, је одговорио: „**Да је закоље па да је поједе, а не да јој одсече главу па да је баци.**“⁴²⁴

⁴²¹ Хадис, бележи Бухари, бр. 2152., и Муслим, бр. 2904.

⁴²² Хадис, бележи Ебу Давуд, бр. 24., и Ахмед, бр. 2580., и Ибн Маџе, бр. 323.

⁴²³ Хадис, бележи ахмед, бр., 6768., Ибн Маџе, бр. 419.

⁴²⁴ Хадис, бележи Несаи, бр. 4369., и Ахмед, бр. 6264.

Посланик, мир над њим, је водио бригу о чистоћи земље тако да ју је упоредио са џамијама када је у питању чистоћа. Он је казао: „**Мени је земља учињена џамијом (местом за клањање) и чистом.**“⁴²⁵

Преноси се да је Посланик, мир над њим, казао: „**Један мрав је угризнуо неког посланика, па је он наредио да се цели мравињак запали. Па му је Бог објавио: 'Зар си због мрава који те је угризнуо уништио целу заједницу мрава која је спомињала Бога?'**“ А у другој предаји стоји: „**Па му је Бог објавио: 'Зашто ниси казнио само једног мрава?!'**“⁴²⁶

У овоме је доказ одржавања баланса околине, јер када би сваки човек којег узнемири нека врста животиње, па он убије стотину или хиљаду истих, не би остала ниједна животиња те врсте, а ово се супроставља систему којег је Бог успоставио.

Посланик, мир над њим, је наредио да се чисте и одржавају куће, како се не би појавила епидемија.

Он је казао: „**Одржавајте своје домове чистим.**“⁴²⁷

⁴²⁵ Хадис, бележи Бухари, бр. 419., и Муслим, бр. 811.

⁴²⁶ Хадис, бележи Бухари, бр. 2796., и Муслим, бр. 4157.

⁴²⁷ Хадис, бележи Таберани, бр. 4057.

Посланик, мир над њим, је подстицао на пољопривреду која је добар пријатељ животне околине. Он је казао: „**Ако неко од вас буде имао садницу у руци и види да наступа Судњи дан, нека је засади, пре него што Судњи дан наступи!**“⁴²⁸

⁴²⁸Хадис, бележи Ахмед, бр. 12512.